

1 XAMUEW

Xamuew tu, ihy no

¹ Amo awa Ewkàn her ma'e Eparai zuapyr a'e, wiko Hama tawhu pe Eparai waiwy rehe ywytyr wamyter pe a'e. Na'aw tàmuzgwer waner xe a'e wà. Zupe umuzàg Tou. Tou umuzàg Eriu. Eriu umuzàg Zeroàw. Zeroàw umuzàg Ewkàn.

² Heta mokoz hemireko izupe wà. Àn hemireko ipy her romo a'e. Penin inugwer hemireko her romo a'e. Penin imemyr a'e. Àn na'imemyr kwaw a'e.

³ Kwarahy nà'nàn uhem Ewkàn oho tawhu weko haw wi Xiro tawhu pe a'e, Tupàn ikàg wera'u ma'e imuwete katu pà a'e, ma'ea'yr hapy pà henataromo a'e. Heta mokoz ta'yr Eri Xiro a'e wà. Opini ta'yr ipy her romo a'e. Pinez ta'yr inugwer her romo a'e. Wiko xaxeto romo ma'ea'yr zuka har romo Tupàn henataromo Xiro pe wà.

⁴ Kwarahy nà'nàn Ewkàn uzuka ma'ea'yr Tupàn henataromo a'e, imuwete katu pà a'e. Izuka re omono pitài ipehegwer Penin pe a'e. Omono ipehegwer wa'yr wazyr paw wanupe.

⁵ Omono ho'o kwer tetea'u Àn pe. Uzamutar katu wemireko Àn a'e. Tupàn numur kwaw ime-myrr izupe. Nezewe rehe we Ewkàn uzamutar katu Àn a'e.

⁶ Hemireko Penin uze'eg zemueteahy Àn rehe. Uze'eg urywahyhy hehe no, imuzemumikahy

kar pà no. Ta'e Tupàn Tuweharupi Wiko Ma'e numumemyr kar kwaw a'e xe.

⁷ Umumaw kwarahy tetea'u nezewe uzeapo pà. Kwarahy nà nà n oho Tupàn hà puz me wà. Kwarahy nà nà n Penin umuzemumikahy kar Àn. A'e rupi Àn uzai'o tetea'u umai'u 'ym pà.

Àn uze'eg Tupàn pe

⁸ Amo 'ar mehe imen Ewkàn upuranu hehe kury. — Mârà zà we tuwe erezai'o iko. Mârà zà we tuwe neremai'u kwaw iko. Mârà zà we tuwe ereze-mumikahy tuweharupi. Aipo nahekatu wera'u kwaw newe 10 nememyr wanuwi ihe, i'i izupe.

Àn wenz umemyr à wàm Tupàn pe

⁹ Amo 'ar mehe wiko Xiro pe wà. Upaw umai'u wà. Xaxeto Eri her ma'e wapyk wenaw rehe a'e kury, Tupàn hà puz henaw huwake a'e kury.

¹⁰ Na'e Àn upu' à m uzemumikahy pà kury. Uzai'o tetea'u. Uze'eg Tupàn pe.

¹¹ Umume'u wemiapo rà m izupe. — O Tupàn ikà g wera'u ma'e. Eme'e herehe. Neremiruze'eg romo aiko ihe. Hezemumikahy haw erexak iko ne. Nema'enukwaw katu herehe nehe, hepytywà pe nehe. Nereharaz zo ihewi nehe. Aze eremur amo awa ihewe hememyr romo nehe, amono putar a'e hememyr newe nehe. Wiko putar neremiruze'eg romo tuweharupi nehe. Nomono-hok pixik kwaw u'aw nehe, neremiruze'eg romo weko haw hexak kar pà purupe nehe, i'i izupe.

¹² Iàrew tetea'u a'e pe Tupàn pe uze'eg pà a'e. A'e rupi Eri uzyppyrog hehe ume'e pà kury.

¹³ Wexak heme iryryryryz mehe. Nuhem kwaw ze'eg izuru wi. Uze'eg Àn Tupàn pe upy'a pe kury. Nuhem kwaw ize'eg izuru wi. — Uka'u ru'u aipo, i'i Eri uzeupe.

¹⁴ — Màràn 'ar eremumaw putar neka'u pà nehe. Epytu'u neka'u re kury, i'i izupe.

¹⁵ — Tuwihaw, i'i Àn Eri pe. — Naka'u kwaw ihe. Ni uwà tykwer na'u kwaw ni kàwiahya na'u kwaw ihe. Azemumikahy tuwe ihe. Amume'u ma'erahy heremipuraraw kwez Tupàn Tuweharupi Wiko Ma'e pe ihe.

¹⁶ Naiko kwaw kuzà wyzài romo ihe. Aze'eg Tupàn pe nezewe ta'e azemumikahy ihe 'y, ta'e apuraraw ma'erahy ihe 'y, i'i izupe.

¹⁷ Na'e uze'eg Eri izupe. — Eho Tupàn ikatu haw rehe we nehe. Tuwe Tupàn Izaew wazar umur nereminozgwer newe nehe, i'i izupe.

¹⁸ — Tuwe erekwaw tuwe hekatu haw nehe, i'i kuzà izupe. A'e rupi kuzà uhem oho a'e wi izuwi. Umai'u kury. Uhem wewer izemumikahy haw izuwi kury.

Xamuew izexak kar awer

¹⁹ Iku'egwer pe Ewkàn a'e, iànàm a'e wà no, upu'àm izi'itahy a'e wà kury. Umuwete katu Tupàn oho wà. A'e re uzewyr weko haw pe Hama pe wà. Uker Ewkàn oho wemireko Àn puhe kury. Upytywà Tupàn Àn kury.

²⁰ Ipuru'a kury. U'ar katu mehe imemyr uzexak kar kury. Awa a'e. Omono Xamuew her romo wà. — Aenz ko kwarer Tupàn Tuweharupi Wiko Ma'e pe ihe, i'i teko wanupe. — Tupàn pe ma'e henoz taw, i'i her zaneze'eg rupi.

²¹ Na'e Ewkàn oho wànàm wanupi Xiro pe ma'e Tupàn pe imono pyràm kwarahy nà'nànar imono pà izupe kury. A'e 'ym mehe umume'u amo ma'e ikatu wera'u ma'e imono pyràm izupe.

²² Noho kwaw Àn wanupi. — Ikamu re ipytu'u re zo araha putar Tupàn ràpuz me ihe nehe. Wiko putar tuwe a'e pe nehe, a'e wi uhem 'ym pà nehe, i'i Àn umen pe.

²³ — Aze ikatu newe nehe, ezapo nezewe nehe, i'i Ewkàn Àn pe. — Epyta xe zanereko haw pe nehe. Xo ikamu re ipytu'u re zo eho nehe. Tuwe Tupàn Tuweharupi Wiko Ma'e umuzeapo kar ma'e neremimume'u kwer nehe, i'i izupe. A'e rupi upyta Àn weko haw pe umemyr imukamu kar pà.

²⁴ Ikamu re ipytu'u re weraha ihy umemyr Xiro pe kury. Weraha amo tapi'ak awa na'iruz kwarahy hereko har no. Weraha tyràm 10 kir puhuz taw hereko har no. Weraha pitài hyru por uwà tykwer no. Ikwarera'i mehe zo ihy weraha Tupàn hàpuz Xiro pe har pe a'e.

²⁵ Tu a'e, ihy a'e no, uzuka a'e tapi'ak awa Tupàn henataromo wà. A'e re weraha kwarer Eri pe wà kury.

²⁶ Uze'eg Àn Eri pe kury. — Azeharomo eteahy aiko a'e kuzà u'àm ma'e kwer Tupàn pe uze'eg ma'e kwer romo ihe, neremixak kwer amo kwarahy mehe arer romo ihe, i'i izupe.

²⁷ Aenoz ko kwarer Tupàn Tuweharupi Wiko Ma'e pe ihe. Umur hereminozgwer ihewe a'e.

²⁸ A'e rupi kutàri amono putar ko kwarer izupe ihe nehe kury. Wyzài 'ar mehe nehe, wikuwe

mehe we nehe, wiko putar Tupàn hemiruze'egete romo a'e nehe, i'i izupe. A'e mehe umuwete katu Tupàn a'e pe a'e wà kury.

2

Àn uze'eg Tupàn pe

¹ Na'e Àn uze'eg Tupàn pe kury.

— Tupàn Tuweharupi Wiko Ma'e umynehem hepy'a herurywete haw pupe a'e.

Apuner heata haw rehe amogwer wanuwake ihe kury,

ta'e uzapo a'e ikatu ma'e ihewe a'e 'y.

Apuka iteko heàmàtyry'ymar wanehe. Herurywete tuwe no.

Ta'e Tupàn hepytywà a'e 'y.

² Ni amo na'ikatu kwaw Tupàn Tuweharupi Wiko Ma'e zàwe a'e wà.

Naheta kwaw amo Tupàn. Xo a'e zo.

Naheta kwaw amo purehe uzekaiw ma'e Zanezar zàwe a'e wà.

³ Pemume'u zo pekàgaw nehe.

Pemume'u zo pekatu haw nehe.

Ta'e Tupàn Tuweharupi Wiko Ma'e ukwaw teko paw a'e wà.

Ukwaw wanemiapo kwer paw a'e.

⁴ Tupàn uzuhaw zauxiapekwer ikàg ma'e way-wyrapar wanuwi a'e.

Zauxiapekwer ikàg 'ym ma'e a'e wà,

uzeapo ikàg ma'e romo wà kury.

⁵ Hemetarer katu ma'e kwer a'e wà kury,

uma'ereko waiko amo pe wemi'u rà m ipyhyk pà ko 'ar rehe a'e wà.

Ima'uhez ma'e kwer a'e wà kury, umai'u katu
waiko a'e wà kury.

Hewykatà waiko a'e wà kury.

Kuzà imemyr 'ym ma'e kwer a'e wà kury, wexak
kar 7 umemyr teko wanupe wà kury.

Umemyr tetea'u wanereko arer a'e wà kury, wiko
umemyr 'ym ma'e romo a'e wà kury.

⁶Tupàn Tuweharupi Wiko Ma'e a'e, purumumàno
kar ma'e romo hekon a'e.

Purumuigo kar ma'e romo hekon a'e no.

Umàno ma'e kwer waneta haw pe poromono kar
ma'e romo hekon a'e.

Umuzewyr kar teko a'e wi a'e no.

⁷Umuigo kar amo teko hemetarer 'ym ma'e romo
a'e wà.

Umuigo kar amo teko hemetarer katu ma'e romo
a'e wà no.

Umuezyw kar amo wà. Upir amo wà no.

⁸Upir hemetarer 'ym ma'e ywy ku'i kwer wi wà.

O'ok ma'uhez taw ima'uhez ma'e wanuwi.

Umuigo kar hemetarer 'ym ma'e tuwihawete
wamyrypar romo wà.

Umuapyk kar a'e teko tuwihaw henaw rehe wà no.

Ywy iwy pe har wazar romo hekon Tupàn Tuwe-
harupi Wiko Ma'e a'e.

Umuapyk ywy wa'aromo a'e.

⁹Uzekaiw katu uze'eg heruzar har wanehe.

Omono kar teko ikatu 'ym ma'e pytunaw inuromo
wà, a'e pe wamuzeàmim kar pà wà.

Ni amo nueityk kwaw amo ukàgaw rupi a'e wà.

¹⁰Tupàn Tuweharupi Wiko Ma'e umumaw putar
waàmàtyry'ymar a'e wà nehe.

Wànoànog putar ywak rehe wakutyr nehe.
 Umume'u putar teko ywy rehe har wanemiapo
 kwer upaw rupi katete a'e nehe.
 Omono putar ukàgaw, wemixak kwer tuwihawete
 pe nehe.
 Upytywà putar a'e wemixak kwer tuwihawete a'e
 nehe.
 A'e rupi a'e tuwihawete weityk putar
 waàmàtyry'ymar a'e wà nehe.
 Upaw Àn ze'eg awer xe kury.

¹¹ Na'e Ewkàn uzewyr weko haw pe Hama taw
 pe wà kury. Kwarer Xamuew upyta Xiro pe Tupàn
 henataromo ma'e iapo har romo kury. Upytywà
 xaxeto Eri her ma'e iko a'e pe kury.

Eri ta'yr wà

¹² A'e mokoz Eri ta'yr a'e wà, iaiw a'e wà.
 Nuzekaiw kwaw Tupàn Tuweharupi Wiko Ma'e
 rehe wà.

¹³ — Xaxeto upuner ma'e ro'o kwer henoz taw
 rehe teko wanupe wà, i'i Tupàn ze'eg. Nuweruzar
 kwaw a'e ze'eg wà. Nezewe teko uzapo wà.
 Amo awa umuin amo ma'ea'yr Tupàn pe imono
 pà. Xaxeto ipytywà har upuner ma'ero'o kwer
 henuhemaw rehe a'e. Uhem kawaw huwake.
 Werur kuzeràxi na'iruz hàxi wanereko har uzeupi
 no.

¹⁴ Ma'ero'o kwer imuin mehe omono kuzeràxi
 kawaw pupe ma'ero'o kwer pehegwer henuhem
 pà ipupe. Heminuhem kwer upyta xaxeto pe.
 Upuner nezewe haw iapo haw rehe tuweharupi
 a'e, aze amo awa oho a'e pe Xiro pe ma'ea'yr izuka

pà imono pà Tupàn pe a'e. Ikatu nezewe iapo haw Tupàn pe.

¹⁵ Imuin 'ym mehe we a'e ma'ero'o kwer izar o'ok ikawer izuwi. Wapy ikawer tata pupe Tupàn henataromo. Eri ta'yr nuweruzar kwaw a'e ze'eg kwehe arer wà. Uputar ikawer uzeupe wà. A'e rupi iapy 'ym mehe we oho izar pe henoz pà wà. — Emur ma'ero'o kwer pegwer ihewe nehe, ta'e xaxeto ipurumihir wer hehe a'e xe, i'i izupe wà. — Nuputar kwaw nema'ero'o kwer imuin pyrer nehe. Xo ma'ero'o kwer imuin pyr 'ym zo uputar newi, i'i izupe wà.

¹⁶ Izar i'i nezewe wanupe. — Tuwe ikawer ukaz nehe. A'e re eraha ipehegwer neremimutar rupi nehe, i'i izupe. — Nan, i'i xaxeto ipytywà har izupe. — Emur 'àg ma'ero'o kwer tàrityka'i ihewe kury. Aze neremur kwaw ihewe nehe, apyhyk putar wahyhaw rupi nehe, i'i izupe.

¹⁷ Nezewe Eri ta'yr uzapo Tupàn pe ma'e herur arer pe a'e wà. Wanemiapo kwer iro Tupàn pe.

Xamuew wiko Xiro taw pe

¹⁸ Tuweharupi Xamuew uma'ereko iko Tupàn henataromo a'e. Kwarer romo hekon. Nezewe rehe we umunehew xaxeto ikamir puku irin iapo pyrer uzehe a'e.

¹⁹ Kwarahy nàngatu Àn a'e, uzapo kamir puku ikatu ma'e heraha pà izupe. Oho umen rupi ma'ea'yr izuka pà Tupàn henataromo wà.

²⁰ Na'e Eri omono Tupàn ze'egatu Ewkàn rehe hemireko rehe a'e no. — Tupàn Tuweharupi Wiko Ma'e a'e, tuwe umur amo nera'yr newe wà nehe. Tuwe umur amo imemyr neremireko pe wà nehe,

ko kwarer hekuzaromo wà nehe. Ta'e pemur Xamuew Tupàn pe pe xe, i'i wanupe. A'e re uzewyr Ewkàn weko haw pe wà.

²¹ Tupàn upytywàgatu Àn a'e. A'e rupi heta wi amo imemyr izupe wà no: na'iruz awa wà, moko kuzà wà. Itua'u wewer Xamuew kury, Tupàn pe uma'ereko pà kury.

Eri, ta'yr wà kury

²² Tua'uhez Eri a'e kury. Ta'yr uzapo iaiw ma'e waiko Izaew wanupe wà. Teko umume'u wane-miapo kwer paw oho Eri pe wà. — Uker oho waiko kuzà Tupàn hàpuz uken huwake uma'ereko ma'e wapuhe tuweharupi wà, i'i teko izupe ta'yr wanehe uze'eg pà wà.

²³ A'e rupi uze'eg Eri oho wanupe. — Màràzàwe tuwe pezapo agwer ma'e peiko. Teko paw umume'u iaiw ma'e penemiapo kwer ihewe wà.

²⁴ Pepytu'u iapo re nehe, hera'yr wà. Teko Tupàn hemiruze'eg umume'u iroahy ma'e penemiapo kwer waiko ihewe wà.

²⁵ Aze amo uzapo iaiw ma'e amo teko pe nehe, Tupàn upuner a'e iaiw ma'e iapo arer ipyro haw rehe. Aze amo uzapo iaiw ma'e Tupàn pe nehe, mon aipo upyro putar iapo arer nehe, i'i wanupe. Nuzekaiw kwaw ize'eg rehe wà. Ta'e Tupàn umume'u wazuka àwàm uzeupe a'e xe.

²⁶ Kwarer Xamuew a'e, itua'u wi wi a'e. Ikatuahy teko wanupe. Ikatuahy Tupàn pe no.

Ze'eg Eri ta'yr wakutyr har

²⁷ Amo 'ar mehe amo Tupàn ze'eg imume'u har wekar Eri wà a'e pe kury. Hexak mehe

umume'u Tupàn ze'eg awer izupe kury. — Kwehe mehe azexak kar neipy Àràw pe ihe, Ezit pe uma'ereko e ma'e romo heko mehe ihe, iànàm Ezit pe uma'ereko e ma'e romo waneko mehe ihe wà.

²⁸ Apuexaexak amogwer Izaew ta'yr izuapyapyr wanuwi ihe, hexaxeto romo pemuigo kar pà ihe. Apumuma'ereko kar ma'ea'yr hany haw herenataromo har pe ihe. Peapy yhyk zàwenugar herenataromo. Pemunehew a'e kamir puku heremixak kwer no, herenataromo no. — Pepuner ma'ea'yr herenataromo izuka pyrer pehewer i'u haw rehe nehe, a'e peipy wanupe.

²⁹ Ko 'ar rehe peputar tuwe ma'ea'yr ihewe imur pyrer paw pe wà. Ihe azuka kar a'e ma'ea'yr teko wanupe ihe wà. Màràzàwe tuwe peputar ma'ero'o kwer tetea'u. Ne Eri ne, eremuawate katu wera'u nera'yr ihewi ne wà. Màràzàwe tuwe eremukyra katu kar iko ne wà. U'u ma'e ro'o kwer ihewe imur pyrer ikatu wera'u ma'e waiko tuweharupi wà. Heremiruze'eg umur a'e ma'ea'yr ihewe wà. Nera'yr upyro ihewi wà. Màràzàwe tuwe uzapo nezewe wà, i'i Tupàn newe, i'i ize'eg imume'u har Eri pe.

³⁰ — Ihe Tupàn Tuweharupi Wiko Ma'e ihe, Izaew wazar ihe, kwehe mehe aze'eg neràmuz pe ihe, neànàm wanehe ihe. — Peiko xaxeto romo herenataromo tuweharupi nehe, a'e wanupe. Kutàri amo ma'e amume'u putar newe ihe kury. Nazapo kwaw ma'e a'e heze'eg kwehe arer rupi ihe nehe kury. Amuwete putar hemuwete har ihe wà nehe. Namuwete kwaw hemuwete 'ymar ihe wà nehe.

³¹ Uhem etea'i amo 'ar a'e nehe kury. A'e 'ar

mehe azuka putar kwàkwàmo neànàm paw ihe wà nehe. Azuka putar awa neru ta'yr paw ihe wà nehe no. Ni amo awa neànàm na'itua'uhez kwaw wà nehe.

³² Zawaiw katu putar nereko àwàm nehe. Azapo putar ikatuahy ma'e Izaew wanupe nehe. Nerewyrowyroahy putar wanehe nehe, ma'e wanupe heremimono rà m wanehe nehe no. Ni amo neànàm na'itua'uhez kwaw wà nehe. Azuka putar wà nehe.

³³ Xo pitài nezuapyr zo amuigo kar putar nehe. A'e ae wiko putar xaxeto romo herenataromo nehe. A'e ae wiko putar hehàpyhà 'ym ma'e romo nehe. Upytu'u putar ikatu ma'e hàro re a'e nehe. Amogwer nezuapyapyr paw umàno putar wà nehe. Aze ru'u amo uzuka putar wà nehe. Aze ru'u amo iaiw ma'e uzeapo putar wanupe nehe, wazuka pà nehe.

³⁴ Nera'yr mokoz a'e wà nehe, Opini her ma'e nehe, Pinez her ma'e nehe no, umàno putar pitài 'ar mehe a'e wà nehe. Nezewe mehe erekwaw putar ko heze'eg azeharomoete har nehe.

³⁵ Aexak putar pitài xaxeto heze'eg heruzar katu har ihe nehe. Uzapo putar ma'e heremimutar rupi upaw rupi a'e nehe. Amono putar izuapyapyr rà m izupe ihe wà nehe. Izuapyapyr wiko putar xaxeto romo tuwihawete heremixamixak paw wanupe wà nehe.

³⁶ Amogwer nezuapyapyr paw a'e wà nehe, aze wikuwe wà nehe, wiko putar hemetarer 'ym ma'e romo a'e tuwihawete henataromo wà nehe. Wenz putar temetarer tuwihawete pe wà nehe. Wenz putar temi'u wanupe wà nehe no. — Epytywà xaxeto ne wà nehe, i'ì putar izupe wà nehe.

Xo nezewe mehe zo heta putar temi'u wanupe nehe, i'i Tupàn iko newe, i'i a'e awa Eri pe.

3

Tupàn uzexak kar Xamuew pe

¹ Xamuew wiko kwarer romo a'e 'ar mehe a'e rihi. Upytywà Eri tuweharupi Tupàn imuwete katu mehe. A'e 'ar rehe Tupàn nomono kwaw uze'eg teko wanupe tuweharupi. Xo màràràràn 'ar mehe zo uze'eg wanupe. Nuexak kar kwaw ma'e puahu pe har teko wanupe tuweharupi a'e.

² Eri wiko tària'i hehàpyhà 'ym ma'e romo a'e 'ar rehe a'e. Amo 'ar mehe pyhaw uker upà uker haw pe a'e kury.

³ Xamuew uker upà Tupàn hàpuzràn pupe Tupàn Ze'eg Hyru henaw pe. Tatainy Tupàn henataromo har uhyape iko.

⁴ Na'e Tupàn Tuweharupi Wiko Ma'e wenz Xamuew a'e kury. — Xamuew, Xamuew, i'i. — Aiko aiko xe ihe, i'i Xamuew.

⁵ Na'e uzàn oho Eri iker haw pe kury. — Aipo herenz pe ne, i'i izupe. — Nan. Nurenoz kwaw ihe. Ezewyr neker haw pe kury, i'i Eri izupe. Uzewyr oho uker haw pe kury.

⁶ Wenz wi Tupàn Xamuew kury. Upu'àm kwarer Eri ker haw pe oho pà. — Aipo herenz pe ne. Aiko xe ihe, i'i izupe. — Nurenoz kwaw ihe, ezewyr neker haw pe kury, i'i kwarer pe.

⁷ Xamuew nukwaw kwaw Tupàn Tuweharupi Wiko Ma'e. Ta'e a'e 'ym mehe Tupàn nuze'eg pixik kwaw izupe a'e xe.

⁸ Na'e na'iruz haw rehe Tupàn wenz Xamuew kury. Upu'àm oho Eri iker haw pe. — Aipo herenz

pe ne, i'i izupe. Na'e ukwaw Eri Tupàn kwarer henoz tarer romo heko haw a'e kury.

⁹ — Ezewyr neker haw pe nehe ty. Aze nerenz wi nehe, ewazar ize'eg nezewe izupe nehe. — Eze'eg ihewe, Tupàn, ta'e ihe neremiruze'eg ihe xe, azeapyaka katu teko neze'eg rehe ihe, ere izupe nehe, i'i Eri kwarer pe. A'e rupi uzewyr Xamuew uker haw pe kury.

¹⁰ Na'e ur wi Tupàn a'e pe. Upyta a'e pe kury. — Xamuew, Xamuew, i'i izupe. — Eze'eg nehe, ai'aw neremiruze'eg nerenu pà a'e, i'i Xamuew izupe.

¹¹ — Azapo putar iaiw ma'e Izaew wanupe ihe nehe. Wyzài teko a'e ma'e henu àràm wà nehe, ukyze katu putar izuwi wà nehe, i'i Tupàn Xamuew pe.

¹² — Amume'u iaiw ma'e Eri iànàm wanupe iapo pyràm ihe. Azapo putar a'e ma'e paw a'e 'ar mehe ihe nehe.

¹³ — Azepyk putar neànàm wanehe upaw rupi, a'e izupe. Ta'e ta'yr uze'eg zemueteahy herehe a'e wà xe. Ukwaw Eri heremiapo ràm a'e. Numupytu'u kar kwaw wa'yr iaiw ma'e iapo re a'e wà.

¹⁴ A'e rupi amume'uahy ko heze'eg Eri iànàm wanupe kury. — Ni amo ma'ea'yr herenataromo izuka pyràm nupuner kwaw a'e iaiw ma'e wane-miapo kwer imunànw rehe a'e nehe, i'i Tupàn Xamuew pe.

¹⁵ Xamuew upyta we pà uker haw rehe a'e. Te izi'itahy mehe upu'àm. Uwàpytymawok uken Tupàn hàpuzràn henaw huwake har. Ukyze Eri wi. A'e rupi na'ipurumume'u wer kwaw ma'e upuahy pe har zàwenugar rehe izupe.

16 Nezewe rehe we wenz Eri Xamuew kury. — Xamuew, hera'yr, i'i izupe. — Aiko aiko xe ihe, i'i Xamuew izupe.

17 — Ma'in Tupàn newe, i'i izupe. — Emim zo ma'e ihewi nehe. Tupàn uzepyk tuwe putar nerehe a'e nehe, aze neremume'u kwaw newe ize'eg awer paw ihewe nehe, i'i izupe.

18 A'e rupi Xamuew umume'u a'e ma'e paw Eri pe kury. Numim kwaw ma'e izuwi. — Tupàn Tuweharupi Wiko Ma'e romo hekon tuwe a'e. Tuwe uzapo ma'e wemimutar rupi nehe, i'i Eri.

19 Itua'u wi wi Xamuew. Tupàn wiko hehe we a'e. Aze Xamuew umume'u amo ma'e uzeapo ma'e ràm a'e, Tupàn umuzeapo kar a'e ma'e a'e.

20 Nezewe mehe Izaew paw a'e wà, kwarahy hemaw ahurehe har wà, kwarahy hemaw awyze har rehe har wà no, ukwaw Xamuew Tupàn ze'eg imume'u har romo heko haw a'e wà kury.

21 Uzexak kar wi Tupàn Xiro pe a'e no, Xamuew pe uzexak kar awer pe izupe ize'eg awer pe kury. Teko Izaew izuapyapyr paw umuwete Xamuew ze'eg a'e wà kury.

4

Piri ywy rehe har upyro Tupàn Ze'eg Hyru Izaew wanuwi wà

1 A'e 'ar rehe teko Izaew izuapyapyr uzàmàtyry'ym Piri ywy rehe har oho a'e wà kury. Izaew uzapo uker haw Emenez pe wà. Piri ywy rehe har uzapo uker haw Apek pe wà.

2 Uzemuàgà'ym Piri ywy rehe har puruàmàtyry'ymaw pe oho pà wà kury. Weityk Izaew wà. A'e pe kaiwer pe uzuka zauxiapekwer

Izaew izuapyapyr tetea'u wà. Uzuka 4 miw ru'u wà.

³ Uzàn ma'e kwer umàno 'ym ma'e kwer uzewyr uker haw pe wà. Umume'u uzeapo ma'e kwer wà. Izaew wanuwihaw upuranu uzehezehe wà. — Màràzàwe tuwe Tupàn zanereityk kar Piri ywy rehe har wanupe kutàri a'e. Tupàn Ze'eg Hyru a'e, Xiro pe hin a'e. Xirur xe nehe. Nezewe mehe Tupàn wiko putar zanemyteromo a'e nehe. Nezewe mehe zanepyro putar zaneàmàtyry'ymar wanuwi a'e nehe, i'i uzeupeupe wà.

⁴ A'e rupi omono kar amo awa Xiro pe wà kury, Tupàn Ikàg Wera'u Ma'e ze'eg hyru herur kar pà wanupe wà kury. Wapyk Tupàn wenaw rehe Kerumin wamyter pe. Opini a'e, Pinez a'e no, Eri ta'yr a'e wà, ur Tupàn Ze'eg Hyru herur har rupi a'e wà no.

⁵ Na'e uhem Tupàn Ze'eg Hyru a'e pe zauxiapekwer waker haw pe kury. Izaew uhapukazahy wà. Te ywy uryryryryz a'e.

⁶ Wenu Piri ywy rehe har wanehapukaz mehe wà. Uze'eg wà. — Peinu Emerew wapytu'u haw pe wanehapukaz mehe. Ma'e uzeapo iko a'e pe, i'i uzeupeupe wà. Amo werur Tupàn Ze'eg Hyru waker haw pe kwez kury, i'i amo wanupe.

⁷ Henu mehe ukyze Piri ywy rehe har wà kury. — Amo tupàn uhem kwez Izaew wapytu'u haw pe kury. Iaiw ma'e uzeapo putar zaneuwe nehe kury. Nuzeapo pixik kwaw agwer ma'e zaneuwe ko 'ar 'ym mehe we a'e.

⁸ Na'ikatuahy kwaw zaneuwe kury. Mo upuner zanepyro haw rehe a'e tupàn ikàg ma'e wanuwi a'e wà nehe. A'e tupàn upuraraw kar

ma'erahy tetea'u Ezit pe har wanupe ywyxiguhu rehe waneko mehe wà.

⁹ Pekàg nehe, Piri ywy rehe har wà. Pezàmàtyry'ym awa ài pe wà nehe. Aze mo nan, zaiko putar Emerew wanupe uma'ereko e ma'e romo zane nehe. Amo 'ar rehe wiko zanewe uma'ereko e ma'e romo wà. Aze naxiàmàtyry'ym kwaw zane wà nehe, wiko putar zanezar romo wà nehe, i'i uzeupeupe wà.

¹⁰ A'e rupi uzàmàtyry'ym oho wà kury. Weityk Piri ywy rehe har Izaew wà. Uzàn Izaew oho weko haw pe wà. Piri ywy rehe har uzuka zauxi-apekwer tetea'u wà. 30 miw zauxiapekwer Izaew izuapyapyr umàno wà.

¹¹ Upyhyk Piri ywy rehe har Tupàn Ze'eg Hyru heraha wà. Uzuka Opini Eri ta'yr wà. Uzuka Pinez Eri ta'yr wà no.

Eri imàno awer

¹² Amo awa Mezàmi izuapyr uzàn oho zeàmàtyry'ymaw wi kury. A'e 'ar mehe we uhem Xiro pe. Umu'i ukamir uzemumikahy haw hexak kar pà a'e. Omono ywy uwàkàg rehe a'e no.

¹³ Eri wapyk in wenaw rehe pe iwyr ze'eg herur àràm hàro pà. Uzemumikahy Tupàn Ze'eg Hyru rehe. Na'e a'e uzàn ma'e kwer umume'u ma'e uzeapo ma'e kwer taw pe har wanupe kury. Teko ukyze katu henu mehe wà, uzai'oahy pà wà.

¹⁴ Wenu Eri wazai'o mehe wà. Upuranu uzehe. — Màràzàwe tuwe uzai'oahy waiko wà, i'i uzeupe. Na'e a'e awa uzàn a'e ma'e imume'u pà Eri pe kury.

¹⁵ Wereko Eri 98 kwarahy a'e 'ar mehe. Nahèhàpyhà pixik kwaw kury.

16 Uze'eg a'e awa wà izupe. — Azàn pu-ruàmàtyry'ymaw wi ihe. Azàn a'e wi xe hehem pà tàrityka'i ihe kury, i'i izupe. — Ma'e uzeapo a'e pe, hera'yr, i'i Eri izupe.

17 — Teko Izaew izuapyapyr uzàn oho Piri ywy rehe har wanuwi a'e wà. Zanereityk tuwe a'e wà. Uzuka zauxiapekwer tetea'u wà. Uzuka nera'yr Opini Pinez rehe we a'e wà no. Weraha Piri ywy rehe har Tupàn Ze'eg Hyru zanewi a'e wà no, i'i Eri pe.

18 Tupàn Ze'eg Hyru rehe ze'egaw henu re u'ar Eri wapykaw wi ukupe kutyr tawhu ukenaw huwake a'e kury. Tua'uhez a'e. Ikyra katu no. A'e rupi u'ar mehe uhaw wazu'yw a'e kury. Umàno kury. Umumaw Eri 40 kwarahy Izaew izuapyapyr wanuwihaw romo wiko pà.

Pinez hemireko imàno awer

19 Eri ta'ytaty a'e, Pinez hemireko a'e, ipuru'a a'e 'ar mehe a'e. Uhem etea'i imemyr i'ar. Amo umume'u Tupàn Ze'eg Hyru heraha awer izupe wà. Umume'u imen imàno awer izupe wà no. Umume'u imenu imàno awer izupe wà no. A'e rupi uzypyrog umemyrahy haw rehe. Imemyr uzexak kar kury.

20 Umàno tària'i a'e. Kuzàgwer ipytywà har uze'eg izupe wà. — Nekàg nehe kyn. Nememyr kwez kury. Awa a'e, i'i izupe wà. Nuzekaiw kwaw waze'eg rehe. Nuze'eg kwaw wanupe.

21 Omono Ikamo her romo izupe. — Tupàn ikàgaw uhem kwez Izaew wanuwi kury, i'i teko wanupe. — Ikàgaw heta 'ymaw, i'i Ikamo zaneze'eg rupi. Tupàn Ze'eg Hyru ipyro awer rehe umen

imàno awer rehe umenu imàno awer rehe uze'eg a'e.

²² — Tupàn ikàgaw uhem Izaew wi, ta'e zaneàmàtyry'ymar weraha ize'eg hyru zanewi a'e wà 'y, i'i wanupe.

5

Wereko Piri ywy rehe har Tupàn Ze'eg Hyru uiwu rehe wà

¹ Tupàn Ze'eg Hyru ipyhyk ire weraha Piri ywy rehe har Emenez wi tawhu Anoz her ma'e pe wà kury.

² Wazar tupàn ua'u a'e, Nagom her romo a'e. Omono Tupàn Ze'eg Hyru Nagom hàpuzuhu pupe hagaw paw huwake wà.

³ Iku'egwer pe Azenoz tawhu pe har wexak Nagom hagaw paw oho wà. Pyhaw u'ar hagaw paw ywy pe, Tupàn Ze'eg Hyru henataromo. Huwa uhyk ywy rehe. A'e rupi upyhyk teko hagaw paw imupu'àm kar pà i'àm awer pe wà.

⁴ Iku'egwer pe wexak wi hagaw paw ywy rehe Tupàn Ze'eg Hyru henataromo u'ar ma'e kwer wà. Uzeka hagaw paw iàkàg. Upen mokoz izywa no. Uken zekokaw rehe tuz. Xo hetekwer zo nupen kwaw.

⁵ A'e rupi Nagom henataromo ma'ea'yr zuka har a'e wà, amogwer Nagom imuwete har paw a'e wà no, nupyrog kwaw a'e pe wà, te ko 'ar rehe wà.

⁶ Tupàn Tuweharupi Wiko Ma'e uzepyk tuwe Azenoz tawhu pe har wanehe. Umupereperew kar a'e pe har paw rupi wà. Umupereperew kar taw huwake har paw rupi wà no.

⁷ A'e ma'e hexak mehe uze'eg uzeupeupe wà kury. — Tupàn Izaew wazar uzepyk iko zanerehe a'e. Uzepyk iko zanezar Nagom rehe a'e no. Naza-puner kwaw ize'eg hyru xe hezar haw rehe nehe, i'i uzeupeupe wà.

⁸ A'e rupi omono kar ze'eg heraha har Piri ywy rehe har wanuwihaw paw wanupe wà. Heta 5 tuwihaw wà. Upuranu wanehe wà. — Ma'e xiapo putar Tupàn Izaew wazar ze'eg hyru pe zane nehe, i'i wanupe wà. — Peraha Kat tawhu pe nehe, i'i tuwihaw wà. A'e rupi Piri ywy rehe har weraha a'e pe wà kury.

⁹ Uze'eg hyru a'e pe ihem ire Tupàn uzepyk a'e tawhu pe har wanehe kury. Umukyze kar a'e pe har wà. Taw pe har paw ipereperew wà kury. Tuwihaw iperew wà. Hemetarer 'ym ma'e iperew wà no.

¹⁰ A'e rupi weraha Tupàn Ze'eg Hyru Akerom tawhu pe wà kury. A'e pe ihem mehe teko uzypyrog uhapukaz pà wà. — Werur Tupàn Izaew wazar ze'eg hyru kwez xe wà kury, ta'e ipuruzuka wer zanerehe upaw rupi a'e wà xe, i'iah wà.

¹¹ A'e rupi omono kar ze'eg heraha har Piri ywy rehe har wanuwihaw paw wanupe wà kury. — Pemuzewyr kar Izaew wazar ze'eg hyru hen awer pe nehe. Nezewe mehe nazanezuka kwaw nehe. Nuzuka kwaw zaneànàm wà nehe no. Teko tetea'u umàno a'e tawhu pe ta'e Tupàn uzepyk tuwe a'e pe har wanehe a'e xe.

¹² Umàno 'ym ma'e ipereperew tetea'u wanetekwer paw a'e wà. Wanehapukaz tawer uzeupir ywak rehe.

6

Izaew weruzewyr Tupàn Ze'eg Hyru, werur wà

¹ Umumaw Piri ywy rehe har 7 zahy Tupàn Ze'eg Hyru hereko pà wà, uiwy rehe weko haw pe hereko pà wà.

² Amo 'ar mehe wenz tupàn a'ua'u wane-nataromo ma'ea'yr zuka har ezenataromo wà. Wenz paze ma'e ezenataromo wà no. Upuranu wanehe wà. — Xiriko Tupàn Tuweharupi Wiko Ma'e ze'eg hyru zanereko haw pe zane. Ma'e xiapo putar izupe nehe, i'i wanupe wà. Aze ximono kar wi Izaew wanupe nehe, ma'e ximono kar putar hupi zane nehe, i'i wanupe wà.

³ Uwazar waxaxeto waze'eg wanupe wà. — Aze pemono kar wi Tupàn Ze'eg Hyru Izaew wanupe nehe, pemono kar amo ae ma'e hupi nehe. Pemono kar zo amo ae ma'e imono kar 'ym pà nehe. A'e ma'e penemimono kar umekuzar putar ikatu 'ygwer penemiapo kwer nehe. Nezewe mehe uke'e putar peperew nehe. Màràzàwe tuwe Tupàn uzepyk penehe a'e. Pekwaw putar nehe, i'i wanupe wà.

⁴ — Ma'e ximono kar putar nehe, i'i Piri ywy rehe har wà. Xaxeto a'e wà, paze ma'e a'e wà no, uwazar waze'eg wanupe a'e wà kury. — Pemono kar 5 perew hagaw paw or iapo pyrer nehe. Pemono kar 5 aguza hagaw paw or iapo pyrer nehe no. Ta'e heta 5 tuwihaw Piri ywy rehe har wanupe a'e wà xe. Pepereperew. Iaiw ma'e uzeapo peme. Te tuwihaw ipereperew a'e wà no. Upuraraw a'e ma'erahy pezàwegatete a'e wà no.

⁵ Pezapo perew hagaw paw nehe. Pezapo aguza hagaw paw nehe no. Ta'e a'e ma'e umuaiw zaneywy a'e wà xe. Pemono kar a'e hagaw paw Tupàn Izaew wazar pe nehe. Nezewe mehe upytu'u putar penehe uzepyk ire ru'u nehe. Upytu'u putar pezar tupàn a'ua'u wanehe uzepyk ire nehe no, peywy rehe uzepyk ire nehe no.

⁶ Naperuzar kwaw peiko. Peiko Ezit ywy rehe har wazàwe. Peiko wanuwihawete zàwe no. Mâràzàwe tuwe peiko nezewe. Tupàn upuraraw kar ma'erahy tetea'u wanupe. A'e rupi omono kar Izaew uiwy wi wà.

⁷ Urumume'u putar penemiapo rà m peme nehe kury. Perur mokoz tapi'ak ywyramawa heruata pixik 'ymar xe wà nehe. Perur amo ywyramawa ipyahu ma'e xe nehe no. Pezàpixipixi a'e tapi'ak a'e ywyramawa rehe wà nehe. A'e re peraha wamemyr pari pe wà nehe.

⁸ A'e re pepyhyk Tupàn Ze'eg Hyru nehe. Pemono ywyramawa i'aromo nehe. Pemono a'e perew hagaw paw a'e aguza hagaw paw amo hyru pupe nehe, ywyramawa 'ar romo imono pà nehe no. Pemono kar putar a'e ma'e hagaw paw Tupàn pe nehe, penemiapo kwer iaiw ma'e hekuzaromo nehe. Pemuata kar a'e tapi'ak pe wà nehe. Tuwe wata wemimutar rupi wà nehe.

⁹ Peme'egatu wanehe nehe. Aze tapi'ak oho Mete-Xemez taw kutyre nehe, pekwaw putar Tupàn Izaew wazar ko ma'erahy imur kar arer romo heko haw nehe. Aze noho kwaw ikutyre wà nehe, nuiko kwaw ko ma'erahy imur kar arer romo. Ur e zanewe, i'i wanupe wà.

¹⁰ Uzapo Piri ywy rehe har ma'e uxaxeto

waze'eg rupi upaze ma'e waze'eg rupi wà. Upyhyk mokoz tapi'ak kuzà wà. Uzàpìxìpìxì ywyramawa rehe wà. Umunehew wamemyr pari pupe wà.

¹¹ A'e re omono Tupàn Ze'eg Hyru ywyramawa 'aromo wà. Omono aguza hagaw paw perew hagaw paw hyru pupe wà. Omono wanyru ywyramawa 'aromo wà no.

¹² Na'e oho tapi'ak Mete-Xemez taw pe amo ae taw kutyr oho 'ym pà wà. Wata oho uze'eze'eg pà wà. Nupìaw kwaw a'e taw piar wi wà. A'e 5 Piri ywy rehe har wanuwihaw wata oho wanupi wà no. Uhem Mete-Xemez taw huwake wà.

¹³ Teko Mete-Xemez pe har opo'o arozràn waiko ko pe wà, ywytyr wamyter pe wà. A'e 'ar mehe we ume'e wà. Wexak Tupàn Ze'eg Hyru wà. Hurywete wà.

¹⁴ Uhem ywyramawa tapi'ak herur pyrer wà amo ko pe kury. Zuzue Mete-Xemez pe har a'e ko zar romo hekon a'e. Upytu'u ywyramawa amo itahu huwake. Na'e a'e pe wiko ma'e upei'ài'àng ywyramawa imu'imu'i pà wà kury. Uzuka a'e mokoz tapi'ak wà. Umunyk tata a'e ywyr rehe a'e tapi'ak ho'o kwer hapy pà wà, Tupàn pe imono pyr romo wà.

¹⁵ Erewi izuapyapyr upyhyk Tupàn Ze'eg Hyru wà kury. Upyhyk ma'eragaw paw hyru wà no. Omono a'e itahu rehe wà kury. A'e 'ar mehe we teko Mete-Xemez pe har omono ma'e imono pyr Tupàn pe wà. Uzuka ma'ea'yr henataromo wà no. Umunyk tata a'e ma'e hapy pà upaw rupi wà.

¹⁶ A'e 5 Piri ywy rehe har wanuwihaw wexak a'e ma'e iapo mehe wà. A'e 'ar mehe we uzewyr oho Akerom taw pe wà.

¹⁷ Heta 5 tawhu Piri ywy rehe har waneko haw wà. Pitàitàigatu omono perew hagaw paw or iapo pyrer Tupàn pe wà, wanemiapo kwer iaiw ma'e hekuzaromo wà. Na'aw a'e taw waner xe wà: Azenoz, Kaz, Akerom, Kat, Akerom.

¹⁸ A'e 5 Piri ywy rehe har wanuwihaw pitàitàigatu a'e wà no, omono 5 aguza hagapaw or iapo pyrer wà no. Uhua'u a'e 5 tawhu wà. Heta pàrirogaw aiha ma'e waiwyr wà no. Heta amo taw pixika'i ma'e izywyr wà no. A'e itahu Zuzue Mete-Xemez taw pe har ko pe har a'e pe hin ko 'ar rehe kury, a'e ma'e uzeapo ma'e kwer purumuma'enukwaw kar har romo kury.

¹⁹ 70 awa Mete-Xemez pe har ume'e Tupàn Ze'eg Hyru pupe wà. A'e rupi Tupàn uzuka a'e 70 awa wà. Teko uzai'o a'e 70 awa wazuka awer rehe wà.

Tupàn Ze'eg Hyru wiko Zeàri taw pe

²⁰ Na'e Mete-Xemez pe har uze'eg uzeupeupe wà kury. — Mo upuner ko Tupàn ikatu wera'u ma'e henataromo wiko haw rehe wà nehe. Ma'e pe ximono kar putar ize'eg hyru nehe. Ta'e xiputar muite xe wi hen àwàm zanewi nehe xe, i'i uzeupeupe wà.

²¹ A'e rupi omono kar uze'eg heraha har Zeàri taw pe wà kury. — Piri ywy rehe har umuzewyr kar Tupàn Ze'eg Hyru zanewe wà. Perur xe nehe, ize'eg hyru heraha pà peneko haw pe nehe, i'i wanupe.

7

¹ A'e rupi awakwer Zeàri taw pe har oho a'e pe Tupàn Ze'eg Hyru heraha pà a'e wi wà kury. Aminanaw hàpuz ywytyr rehe hin a'e. Omono

Tupàn Ze'eg Hyru hàpuz pupe wà. Wexak ta'yr Erezar her ma'e Tupàn Ze'eg Hyru rehe uzekaiw ma'e romo wà kury.

Xamuew weruze'eg Izaew wà

² Umumaw Tupàn Ze'eg Hyru 20 kwarahy ru'u Zeàri taw pe uin pà a'e. A'e kwarahy nànan Izaew uze'eg waiko Tupàn Tuweharupi Wiko Ma'e pe wà, upytywà haw rehe wà. — Urepytywà pe nehe, i'i oho waiko wà.

³ Amo 'ar mehe uze'eg Xamuew Izaew wanupe a'e kury. — Aze pezewyr wer tuwe Tupàn Tuweharupi Wiko Ma'e pe nehe, peityk tupàn a'ua'u amo ae ywy rehe arer pe wà nehe. Peityk tupàn ua'u kuzà Atarot her ma'e hagapaw pe wà nehe no. Pezemonokatu tuwe Tupàn pe nehe. Xo a'e zo pemuwete katu nehe. A'e mehe pepyro putar Piri ywy rehe har wanuwi nehe, i'i wanupe.

⁴ A'e rupi Izaew weityk tupàn a'ua'u Kànàà wazar wanagaw paw a'e wà kury. Xo Tupàn Tuweharupi Wiko Ma'e zo umuwete katu wà kury.

⁵ Na'e omono'og Xamuew Izaew paw Mipa pe a'e wà kury. — A'e pe aze'eg putar Tupàn pe penehe ihe nehe, i'i wanupe, uze'eg imono kar pà wanupe.

⁶ A'e rupi Izaew paw uzemono'og Mipa pe wà kury. Wenuhem 'y ywy wi wà, imuwyrk kar pà Tupàn pe wà. Umumaw pitài 'ar umai'u 'ym pà Tupàn imuwete pà wà. — Iaiw ma'e uruzapo Tupàn henataromo ure, i'i teko Xamuew pe wà. A'e pe Mipa pe weruze'eg Xamuew teko Izaew izuapyapyr wà. Wiko wanuwihaw romo a'e pe.

⁷ Amo umume'u Izaew Mipa pe uzemono'ogaw oho Piri ywy rehe har pe wà. A'e rupi a'e 5 wanuwihaw uhem oho wemiruze'eg wanupi wà kury, Izaew waàmàtyry'ym pà wà kury. Izaew ukwaw wahem àwàm wà. Ukyze wanuwi wà.

⁸ A'e rupi uze'eg oho Xamuew pe wà. — Epytu'u zo Tupàn pe neze'eg ire nehe. Enoz Piri ywy rehe har wanuwi urepyro àwàm izupe nehe, i'i izupe wà.

⁹ Na'e Xamuew uzuka àràpuhàràna'yr hawitu ma'e kury, hapy pà Tupàn pe imono pyr romo kury. — Epytywà Izaew ne wà nehe, i'i izupe. Wenu Tupàn ize'eg. Uzapo heminozgwer.

¹⁰ Àràpuhàràna'yr hapy mehe we Piri ywy rehe har ur waiko Izaew wakutyr wà. Tupàn umuànoànog kar àmàn a'e pe wakutyr. Ukyze wà, a'e rupi nukwaw kwaw ma'e iapo haw wà. A'e rupi uzàn oho Izaew wanuwi wà.

¹¹ Uhem Izaew Mipa wi wà kury, Piri ywy rehe har wanaikweromo uzàn pà wà kury. Uzukazuka oho waiko pe rupi wazàn mehe wà. Uhem Mete-Kar pe wà.

¹² Na'e Xamuew upyhyk amo ita kury, imuapyk pà Mipa Xem wamyter pe. — Xe xe Tupàn zanepytywà a'e, i'i. A'e rupi Emenezzer omono izupe her romo wà. — Ita zanepytywà awer hexak kar har, i'i her zaneze'eg rupi. Ta'e a'e 'ar mehe Tupàn upytywà a'e wà xe.

¹³ Nezewe Izaew izuapyapyr weityk Piri ywy rehe har a'e wà. Xamuew heko mehe we Tupàn numuixe kar kwaw Piri ywy rehe har Izaew waiwy rehe a'e wà.

14 A'e 'ym mehe Piri ywy rehe har upyhyk tawhu tetea'u Izaew wanuwi wà. Umuzewyr Ekerom tawhu imono Izaew wanupe wà. Umuzewyr Kat wanupe wà no. Tawhu a'e mokoz tawhu wamyter pe har umuzewyr wanupe wà no. Nezewe mehe Izaew upyhyk wi uüwy wà no. A'e ma'e uzeapo mehe Izaew upytu'u Amohe ywy rehe har waàmàtyry'ym ire wà.

15 Umumaw Xamuew weko haw Izaew wanuwihaw romo waneruze'egar romo weko haw.

16 Kwarahy nànnàn Xamuew oho tawhu nànnàn a'e: Metew, Ziwkaw, Mipa. Teko ur uzeruze'eg kar pà izupe wà. Umume'u wanemiapo ràmm wanupe.

17 A'e re uzewyr weko haw pe Hama taw pe a'e. Wiko pureruze'eg ma'e romo a'e pe no. Uzapo amo ma'ea'yr hapy haw Tupàn henataromo a'e pe no.

8

Izaew wenz uwihawete ràmm Tupàn pe wà

1 Tua'uhez Xamuew a'e kury. A'e rupi umuigo kar wa'yr Izaew waneruze'egar romo a'e wà kury.

2 Ta'yr ipy Zoew her romo a'e. Awi ta'yr ipyahu wera'u ma'e her romo a'e. Wiko Merexewa tawhu pe har waneruze'egar romo wà kury.

3 Nuiko kwaw Tupàn heruzar katu har romo u zàwe wà. Xo temetarer rehe zo ipurupyhyk wer wà. Aze mokoz uzeàmàtyry'ym ma'e uzeruze'eg kar oho wanupe wà, aze amo umur temetarer wanupe hexak kar 'ym pà amo wanupe, Xamuew ta'yr umume'u katu a'e ma'e a'e teko wanupe wà. Nuiko kwaw pureruze'eg ma'e ikatu ma'e romo wà.

⁴ Na'e Izaew wanuwihaw upaw rupi katete a'e wà kury, uzemono'og Xamuew pe uze'eg pà a'e wà, Hama pe heko mehe a'e wà.

⁵ — Netua'uhez wewer kury, i'i izupe wà. — Nera'yr nuiko kwaw ikatu ma'e romo nezàwe a'e wà. A'e rupi urenoz putar amo ma'e newe ure nehe kury. Exaexak amo awa ureruwihawete ràm romo nehe. Nezewe mehe heta putar ureruwihawete amogwer ywy rehe har wazàwe nehe no.

⁶ Wanenoz haw na'ikatu kwaw Xamuew pe. A'e rupi uze'eg Tupàn Tuweharupi Wiko Ma'e pe kury.

⁷ Uze'eg Tupàn izupe. — Ezapo ma'e waneminoz gwer rupi nehe. Naneputar kwaw uwihaw romo wà. Naheputar kwaw uwihaw romo wà no.

⁸ Kwehe mehe arur Ezit ywy wi ihe wà. Tuweharupi utyryk ihewi wà, tupàn a'ua'u wamuwete katu pà wà. Tuweharupi hereityk waiko wà. Ko 'ar rehe nereityk waiko nezewegatete wà no.

⁹ A'e rupi ezapo wanemiapo putar haw nehe. A'e 'ym mehe we eze'eg nezewe wanupe nehe. — Azeharomoete penuwihawete uzapo kar putar zawaiw katu ma'e peme a'e nehe, ere wanupe nehe, i'i Tupàn Xamuew pe.

¹⁰ A'e rupi Xamuew umume'u Tupàn hemimume'u kwer paw teko wanupe kury.

¹¹ — Nezewe penuwihawete ràm penereko putar a'e nehe, i'i wanupe. — Upyro putar pena'yr pewi wà nehe, zauxiapekwer romo wamuigo kar pà wà nehe. Umuigo putar amo ywyrāmawa wanehe har romo zeàmàtyry'ymawhu pe wamono kar pà wà nehe. Umuigo putar amo kawaru kupe pe har romo wà nehe no. Umuzàn kar putar amo

ywyramawa wanenataromo wà nehe no.

¹² Umuigo kar putar amo miw zauxiapekwer wanuwihaw romo wà nehe. Umuigo kar putar amo 50 zauxiapekwer wanuwihaw romo wà nehe no. Pena'yr uma'ereko putar iko pe wà nehe. Opo'o putar ma'e iko pe har izupe wà nehe no. Amo uzapo putar ywyrapar izupe wà nehe. Amo uzapo putar ma'e ywyramawa rehe har izupe wà nehe no.

¹³ Penazyr uzapo putar kàpuhàg izupe wà nehe. Amo uzapo putar hemi'u ràm izupe wà nehe no. Amo uzapo putar typy'ak izupe wà nehe no.

¹⁴ Upyhyk putar peko ikatuahy wera'u ma'e pewi nehe. Upyhyk putar uwà tyw ikatu wera'u ma'e pewi nehe no. Upyhyk putar uri tyw ikatu wera'u ma'e pewi nehe no. A'e ma'e paw omono putar uzehe we har wanupe nehe.

¹⁵ Aze heta 10 arozhàn hyru por newe nehe, tuwihawete upyhyk putar pitài hyru por pewi nehe. Aze heta 10 uwà hyru por peme nehe, upyhyk putar pitài hyru por pewi nehe. Omono putar a'e temi'u uzehe we har wanupe nehe. Omono putar amogwer weko haw pe har uma'ereko ma'e wanupe nehe no.

¹⁶ Upyro putar peme uma'ereko ma'e pewi a'e wà nehe no. Tapi'ak ikatu wera'u ma'e zumen ikatu wera'u ma'e upyro putar pewi wà nehe no, wamura'ereko kar pà weko haw pe wà nehe no.

¹⁷ Aze heta 10 ma'ea'yr peme wà nehe, upyhyk putar pitài ma'ea'yr pewi nehe. Peiko putar izupe uma'ereko e ma'e romo nehe no.

¹⁸ A'e ma'e izeapo mehe nehe, pezai'oahy putar tuwihawete penemixak kwer rehe nehe. Tupàn

a'e, nuenu kwaw pezai'o haw a'e nehe, i'i Xamuew teko wanupe.

¹⁹ Nezewe rehe we nuzekaiw kwaw teko ize'eg rehe wà. — Nan, i'i izupe wà. — Uruputar amo tuwihawete urezeupe ure, i'i izupe wà.

²⁰ — Urereko wer amogwer ywy rehe har wazàwe ure. Uruputar ureruwihawete ure. Ure-reruze'eg putar nehe. Wiko putar urerenataromo amo teko waàmàtyry'y'm mehe nehe. Uzuka putar zauxiapekwer urerehe we nehe no, i'i teko Xamuew pe wà.

²¹ Wenu Xamuew waze'eg mehe. Umume'u a'e ma'e paw oho Tupàn Tuweharupi Wiko Ma'e pe.

²² — Ezapo wanemiapo putar haw nehe. Emono tuwihawete wanupe nehe, i'i Tupàn izupe. A'e rupi omono kar awakwer paw waneko haw pe wà kury.

9

Oho Xau Xamuew ipyr

¹ Amo awa Izaew izuapyr a'e, wikuwe a'e 'ar rehe a'e. Ki her romo a'e. Mezàmi zuapyr romo hekon. Na'aw hàmuz gwer waner xe a'e wà. Amiew umuzàg Mekorat. Mekorat umuzàg Zeror. Zeror umuzàg Apiaz. Apiaz umuzàg Ki. Hemetarer katu a'e. Tuwihaw romo hekon a'e.

² Heta ta'yr kwàkwàmo ipuràg eteahy ma'e a'e. Xau ta'yr her romo a'e. Naheta kwaw amo awa ipuràg eteahy wera'u ma'e izàwenugar Izaew wainuinuromo paw rupi wà no. Iaiha katu amogwer wanuwi a'e no. Amo teko wainuromo upu'àm mehe iàkàg ràgypy hexakaw a'e.

³ Amo 'ar mehe amo zumen Ki heimaw Xau tu heimaw ukàzym oho amo me wà. Uze'eg tu Xau pe. — Hera'yr, eraha amo zanewe uma'ereko ma'e nezeupi nehe. Ekar zumen eho wà nehe.

⁴ Wata oho waiko Eparai ywy rehe ywytyr heta haw nànan wà. Wata oho Xarixa ywy nànan wà no. Nuexak kwaw zumen wà. A'e rupi wekar oho Xari ywy rehe wà kury. Nuiko kwaw zumen a'e pe wà no. A'e rupi oho Mezàmi ywy rehe wanekar pà wà kury. Nuexak kwaw a'e pe wà.

⁵ Na'e wixe Zupe ywy rehe wà kury. Uze'eg Xau uma'ereko ma'e pe kury. — Zazewyr zaha zanereko haw pe ty. Aze zazekaiw katu zumen hekar haw rehe nehe, heru ipy'arehaite putar zanerehe ima'enukwaw pà a'e nehe, i'i izupe.

⁶ — Tuwe rihi. Amo awa Tupàn pe imono pyrer wiko ko taw pe a'e. Teko paw umuwete katu wà. Ta'e hemimume'u paw uzeapo tuwe a'e xe. Aze'eg putar izupe nehe. Aze ru'u ukwaw zumen zanereimaw waho awer zanewe imume'u pà a'e, i'i uma'ereko ma'e Xau pe.

⁷ Upuranu Xau hehe kury. — Aze zaha a'e pe nehe, ma'e ximono putar izupe nehe. Naheta kwaw temi'u zanema'eryru pupe. Naheta kwaw ma'e izupe imono pyràm. Ma'e heta zanewe, i'i izupe.

⁸ Uwazar uma'ereko ma'e Xau ize'eg a'e. — Heta parat pixika'i ma'e ihewe. Apuner izupe imono haw rehe nehe. Nezewe mehe umume'u putar ru'u zumen wakàzym awer nehe. Uruexak putar ru'u ure wà nehe, i'i izupe.

⁹⁻¹¹ — Ikatuahy neremimume'u kwer. Zaha, i'i izupe. A'e rupi oho tawhu pe awa Tupàn pe imono

pyrer heko haw pe wà kury. Ywytyr rehe tawhu kutyr uzeupir mehe we uwàxi amo kuzàwaza 'y piaromo oho ma'e a'e wà. Upuranu wanehe wà. — Aipo ma'e ikwaw pyr 'ym kwaw par wiko tawhu pe a'e, i'i wanupe wà. (A'e 'ar mehe teko uze'eg nezewe wà.) Aze ipuranu wer Tupàn rehe wà, — Zaze'eg zaha ma'e ikwaw pyr 'ym kwaw par pe nehe, i'i uzeupeupe wà. Ta'e a'e 'ar rehe teko uze'eg nezewe Tupàn ze'eg imume'u har wanupe a'e wà xe. Ma'e ikwaw pyr 'ym kwaw par, i'i wanupe wà.

¹² — Wikuwe a'e, i'i kuzàwaza wanupe wà. — Peme'e kury. Pe pe wata oho iko a'e, pene-nataromo a'e. Peata na'arewahy kury. Ta'e wixe putar oho iko tawhu pupe tàrityka'i kury 'y. Ta'e teko omono putar amo ma'e Tupàn pe kutàri a'e wà kury 'y, ma'ea'yr hapy haw rehe ywytyr rehe har rehe a'e wà kury 'y, i'i wanupe wà.

¹³ Tawhu pupe peixe re peàwàxi putar a'e awa ywytyr rehe izeupir 'ym mehe we nehe. Umai'u putar a'e pe nehe. Teko nuzypyrog kwaw umai'u pà ihem 'ym mehe we wà. Ta'e a'e ae omono putar Tupàn ize'egatu a'e temi'u rehe a'e nehe 'y. Xo a'e re zo teko henoz pyrer upuner umai'u haw rehe wà. Pezeupir a'e pe kury. Tàrityka'i peàwàxi putar nehe, i'i wanupe wà.

¹⁴ A'e rupi oho tawhu pe wà kury. Wixe mehe we wexak Xamuew wà. Xamuew uhem wà wanuwake Tupàn imuwete katu haw kutyr wata mehe kury.

¹⁵ A'e 'ym mehe karumehe Xau ihem 'ym mehe we Tupàn Tuweharupi Wiko Ma'e uze'eg Xamuew pe.

16 — Pyhewe nezewe 'or mehe amur kar putar amo awa Mezàmi zuapyr newe ihe nehe. Erezakook putar uri kawer iàkàg rehe nehe, heremaihu Izaew wanuwihawete romo imuigo kar pà nehe. A'e awa upyro putar Izaew Piri ywy rehe har wanuwi a'e wà nehe. Piri ywy rehe har upuraraw kar ma'erahy waiko heremaihu Izaew wanupe wà. Aexak ipuraraw kar mehe ihe wà. — Urepytywà pe nehe, i'i Izaew ihewe wà. Aenu a'e ma'e henoz mehe ihe wà no.

17 Na'e Xamuew wexak Xau tur mehe kury. A'e 'ar mehe we Tupàn uze'eg Xamuew pe, — Aw awa rehe aze'eg newe ihe. Weruze'eg putar heremaihu Izaew a'e wà nehe, i'i izupe.

18 Uwàxi Xau Xamuew oho kury, tawhu ukenaw huwake kury. Upuranu hehe. — Ma'e pe hekon awa ma'e kwaw pyr 'ym ikwaw par, i'i Xau izupe.

19 Uwazar Xamuew ize'eg izupe. — Ihe aiko a'e ma'e kwaw par romo ihe. Eho herenataromo Tupàn imuwete haw pe kury. Ne nehe, nerehe we har nehe no, pema'u putar heràpuz me kutàri pyhaw nehe. Pyhewe izi'itahy awazar putar pepuranu haw peme ihe nehe. A'e re pepuner peho haw rehe nehe.

20 Ezemumikahy zo nereimaw zumen wanehe nehe. Eremumaw na'iruz 'ar wanekar pà. Amo wexak wà. Teko Izaew izuapyapyr a'e wà, neputar uwihaw romo a'e wà. Uputar neru iànàm a'e wà no, i'i Xamuew Xau pe.

21 Uze'eg Xau izupe kury. — Mezàmi zuapyr romo aiko ihe. Mezàmi izuapyapyr a'e wà, naheta tete kwaw a'e wà. Pixika'i wera'u amogwer Izaew ta'yr wazuapyapyr wanuwi upaw rupi

wà. Màràzàwe tuwe ereze'eg iko nezewe ihewe, i'i izupe.

²² Na'e Xamuew weraha Xau mynykaw pe kury, weraha hehe we har a'e pe no. — Eapyk pe pe ywyrapew ahykaw rehe tuwihaw renaw rehe nehe, i'i izupe. Amo teminozgwer wapyk ywyrapew izywyr wà. Heta 30 ru'u wà.

²³ Na'e uze'eg Xamuew temi'u iapo arer pe kury. — Amono amo ma'ero'o kwer pehegwer newe. — Emonokatu nehe, a'e newe. Erur xe kury, i'i izupe.

²⁴ A'e rupi temi'u iapo arer upyhyk ma'ero'o kwer henugupy rehe har ikatu wera'u ma'e kury, Xau henataromo imono pà kury. Uze'eg Xamuew kury. — Exak ty. Ai'aw ma'ero'o kwer pehegwer newe imonokatu pyrer ty. E'u kury. Ta'e oromonokatu newe ure xe. Aenoz teko xe wamur kar pà ihe wà, wamumai'u kar pà herehe we ihe wà, i'i izupe. A'e rupi, a'e 'ar mehe, Xau umai'u Xamuew pyr a'e.

²⁵ Umai'u re wezyw Tupàn imuwete katu haw wi wà kury, tawhu pe oho pà wà kury. Umuàgà'ym amo ker haw Xau pe wà, tàpuz 'aromo har imuàtà pyrer pe wà.

²⁶ Uker a'e pe. Izi'itahy oho Xamuew a'e pe Xau henoz tà. Uze'eg nezewe izupe. — Epu'àm kury. Neho haw 'ar uhem kwez kury. Aha putar nerupi pepa'i ihe nehe kury, i'i izupe. Upu'àm Xau kury. Uhem tàpuz wi Xamuew rupi tawhu myter romo oho pà wà.

Xamuew uzakook ma'e kawer Xau iàkàg rehe

²⁷ Tawhu wi teko wahemaw pe uhem mehe uze'eg Xamuew Xau pe kury. — Emuata kar

nerehe we har nerenataromo nehe. Epyta xe. Ta'e amume'u putar amo Tupàn ze'eg newe ihe nehe kury xe.

10

¹ Weraha Xamuew zutahyky'a por uri kawer. Uzuhen Xamuew a'e uri tykwer Xau iàkàg rehe kury. Uzurupyter no. Uze'eg nezewe izupe kury. — Tupàn Tuweharupi Wiko Ma'e nemuigo kar Izaew wanuwihawete romo kwez kury. Ereiko putar wanuwihaw romo kury. Erepyro putar waàmàtyry'yamar wanuwì upaw rupi katete ne wà nehe. Amo ma'e uzeapo putar kutàri nehe. Nezewe mehe erekwaw putar neànàm wanuwihawete romo nemuigo kar awer nehe.

² Kutàri xe wi neho re nehe, ereàwàxi putar mokoz awa ne wà nehe, Hakew itym awer huwake Zewza taw huwake Mezàmi izuapyapyr waiwy rehe ne wà nehe. — Nereimaw zumen ukàzym ma'e kwer a'e wà, amo wexak kwez a'e wà kury, i'i putar a'e mokoz awa newe a'e wà nehe. — Neru nuzemumikahy kwaw wanehe kury. Uzemumikahy nerehe kury, i'i putar newe wà nehe. — Ma'e apuner iapo haw rehe hera'yr hexak pà ihe nehe, i'i neru iko, i'i putar newe wà nehe.

³ A'e re eata eho iko nehe, te erehem putar ywyrà Tupàn pe imonokatu pyrer Tamor pe har pe nehe. A'e pe erexak putar na'iruz awa Metew kutyr wata ma'e ne wà nehe. Uzuka kar putar ma'ea'yr Tupàn henataromo Metew pe wà nehe. Amo awa weraha putar na'iruz àràpuhàrànetea'yr oho iko wà nehe. Amo awa weraha putar na'iruz

typy'ak oho iko nehe no. Inugwer weraha putar uwà tykwer zutahyky'a por oho iko nehe no.

4 — Nekatu pa, nekatu pa, i'i putar newe wà nehe. Umur putar a'e typy'ak newe wà nehe no. Epyhyk wanuwi nehe.

5 A'e re ereho putar ywytyr Tupàn pe imonokatu pyrer pe nehe, Zimea pe har pe nehe. Piri ywy rehe har zauxiapekwer wiko a'e pe wà, uker haw pe wà. Tawhu ukenawhu huwake ereàwàxi putar amo Tupàn ze'eg imume'u har wà nehe. Wezyw putar waiko ywytyr wi wà nehe, ma'ea'yr Tupàn henataromo zuka haw wi ur putar wà nehe. Upy putar xi'àm tapi'ak i'ak kwer wà nehe. Umupu putar wemimupu waiko wà nehe no. Umupu putar uwioràwiràn wà nehe. Upy putar uxi'àm wà nehe. Umupu putar uwioràwiràn irir her ma'e wà nehe. Umume'u putar Tupàn ze'eg oho waiko wà nehe no.

6 A'e 'ar mehe we Tupàn Tuweharupi Wiko Ma'e rekwe wiko putar nezar romo a'e nehe. Ereiko putar Tupàn ze'eg imume'u har romo wainuromo nehe. Amo ae ma'e romo ereiko putar a'e 'ar mehe nehe.

7 A'e ma'e izeapo mehe, ezapo neremiapo rà m upaw rupi nehe, ta'e Tupàn wiko putar nerehe we a'e nehe xe.

8 Eho herenataromo Ziwkaw tawhu pe kury. Uruàwàxi putar a'e pe ihe nehe. Azuka putar ma'ea'yr Tupàn henataromo nehe. Ukaz putar a'e ma'e upaw rupi nehe. Amono putar ma'e Tupàn pe hemuawyze kar pà izupe ihe nehe no. Emumaw 7 'ar a'e pe heràro pà nehe. A'e pe ahem putar

newe neremiapo rà m imume'u pà newe nehe, i'i Xamuew Xau pe.

⁹ — Zazur rihi, i'i Xau Xamuew pe. A'e 'ar mehe we Tupàn uzapo Xau ipy'a amò ae ma'e romo a'e kury. A'e 'ar mehe we uzeapo ma'e Xamuew hemimume'u kwer upaw rupi katete a'e.

¹⁰ Uhem Xau Zimea tawhu pe uzehe we har pume kury. Wahem mehe amo Tupàn ze'eg imume'u har uwàxi wà. Tupàn rekwe wixe Xau ipy'a pe, izar romo wiko pà. Wiko Xau Tupàn ze'eg imume'u har romo a'e no, wainuromo a'e no.

¹¹ Amo teko Xau kwaw par a'e wà, wexak a'e ma'e iapo mehe a'e wà. Upuranu uzehezehe wà. — Ma'e uzeapo Ki ta'yr pe. Aipo Xau uzeapo Tupàn ze'eg imume'u har romo a'e, i'i uzeupeupe wà.

¹² Amo awa a'e pe har upuranu wanehe. — Mon aipo tu romo hekon a'e, i'i. A'e rupi ko 'ar rehe teko uze'eg nezewe wà. — Aipo te Xau uzeapo Tupàn ze'eg imume'u har romo a'e no, i'i wà.

¹³ Tupàn ze'eg imume'u re oho Xau ma'ea'yr hapy haw ywytyr rehe har pe kury.

¹⁴ Itutyр upuranu hehe kury, hehe we har rehe no. — Ma'e pe peho, i'i wanupe. — Zumen uruekar oroho uruiko ure wà, i'i Xau izupe. — Nuruexak kwaw ure wà, a'e rupi oroho Xamuew pe ureze'eg pà ure, i'i izupe.

¹⁵ — Ma'in Xamuew peme, i'i itutyр.

¹⁶ — Amo wexak peneimaw wà, i'i urewe a'e, i'i Xau izupe. Numume'u kwaw inugwer Xamuew ize'eg awer ututyр pe. Numume'u kwaw tuwi-hawete romo wiko haw izupe.

Xamuew wiko Izaew wanuwihawete romo

¹⁷ Na'e wenz Xamuew Izaew paw Mipa pe wà kury, ta'e ipurumuwete wer Tupàn rehe wanehe we upaw rupi a'e xe.

¹⁸ Uze'eg Xamuew nezewe teko wanupe kury. — Tupàn Tuweharupi Wiko Ma'e Izaew izar uze'eg iko nezewe peme a'e kury. — Apupyro Ezit ywy wi kwehe mehe ihe. Apupyro a'e pe har wanuwi ihe no. Apupyro amogwer teko ma'erahy peme ipuraraw kar har wanuwi ihe no.

¹⁹ Aiko pezar romo ihe. Xo ihe zo apupyro ikatu 'ymaw wi ma'erahy wi ihe. Nezewe rehe we kutàri naheputar kwaw pe pe. Pezemono'og herenataromo kury. — Emur amo awa urewe ureruwihawete romo nehe, peze ihewe kury. Izaew izuapyapyr pitàitàigatu uzemono'ono'og putar wànàm wanehe we wà nehe. Ta'yr izuapyapyr wanemiaihu pitàitàigatu uzemono'ono'og putar uzehe we wà nehe no.

²⁰ — Pezemono'ono'og pezuwà xe heruwake nehe, i'i Xamuew Izaew ta'yr wazuapyapyr wanupe. Na'e omomor ita ma'e papar haw hereko har tuwihawete ràm iànàm wanexanexak pà. Ita wexaexak Mezàmi izuapyapyr wà.

²¹ Wenz Mezàmi izuapyapyr wanemiaihu uzeupe upaw rupi wà kury. Omomor wi ita. Wexaexak Maxiri iànànàm wà. Na'e awakwer Maxiri ipurumuzàmuzàg uhem Xamuew henataromo wà. Wexaexak Ki ta'yr Xau her ma'e wà. A'e rupi wekar oho wà, nuexak kwaw wà.

²² Na'e upuranu wi Tupàn Tuweharupi Wiko Ma'e rehe wà. — Aipo a'e awa wiko xe a'e, i'i izupe wà. — He'e, i'i Tupàn. — Uzeàmim ma'eryru myter pe a'e, i'i.

²³ Na'e amogwer uzàn hekar pà wà. Hexak ire werur wà. Iaiha katu wera'u amogwer wanuwi a'e. Amogwer teko wainuromo upu'àm mehe iàkàg uzexak kar wa'aromo a'e.

²⁴ Uze'eg Xamuew teko wanupe. — Ai'aw awa Tupàn Tuweharupi Wiko Ma'e hemixak kwer a'e. Naheta kwaw amo izàwenugar zaneinuromo a'e wà, i'i wanupe. Uhapukaz teko paw wà kury, — Zaneruwihawete a'e, tuwe wikuwe a'e nehe, i'i wà.

²⁵ — Tuwihawete uzapo putar ma'e tetea'u peme a'e nehe. Uzapo kar putar ma'e tetea'u peme a'e nehe no, i'i Xamuew teko wanupe. Umume'u a'e ma'e paw wanupe, pape rehe imuapyk pà. Omono a'e pape Tupàn Tuweharupi Wiko Ma'e henataromo wà. A'e re umuzewyr kar wi teko paw waneko haw pe wà kury.

²⁶ Uzewyr Xau weko haw Zimea pe pe no. Amo awa ikàg ma'e wenu Tupàn ze'eg upy'a pe wà. A'e rupi oho Xau rupi wà.

²⁷ Amo ae teko ikatu 'ym ma'e uze'eg nezewe hehe wà. — Ma'e a'e awa uzapo putar zanepyro pà a'e nehe, i'i uzeupeupe wà. Uze'eg zemueteahy hehe wà. Nomono e kwaw ma'e izupe wà.

11

Upyro Xau Amon izuapyapyr wakàgaw wanuwi wà

¹ Umumaw pitài zahy nezewe wà. Amo 'ar mehe Naaz Amon wanuwihaw oho Zamez taw Zireaz ywy rehe har kutyr kury. Ipureityk wer hehe. Hemiruze'eg zauxiapekwer umàmàn tawhu oho wà. Na'e awa Zamez taw pe har uze'eg

izupe wà. — Xiapo katu zaneze'egaw nehe. Aze na'urezuka kwaw pe nehe, urumuigo kar putar ureruwihawete romo ure nehe, i'i izupe wà.

²Uwazar Naaz waze'eg wanupe. — Zaneze'egaw iapo katu àwàm ikatu ihewe. Xo pitài ma'e zo azapo putar peme. Akutuk putar peneha awyze har paw i'ok pà ihe nehe. Nezewe mehe aexak kar putar Izaew paw waàkàg 'ymaw amogwer wanupe ihe nehe, i'i wanupe.

³Zamez taw pe har wanuwihaw uze'eg izupe wà. — Emur 7 'ar urewe nehe. Nezewe mehe oromono kar putar ze'eg heraha har Izaew izuapyapyr nànnàn ure wà nehe. Aze amo nur kwaw urepytywà pà nehe, a'e mehe uruzemono putar newe nehe, i'i izupe wà.

⁴Uhem ze'eg heraha har Zimea taw pe Xau heko haw pe wà kury. Umume'u a'e iaiw ma'e a'e pe har wanupe wà. Teko uzyppyrog uzai'oahy pà wà.

⁵A'e 'ar mehe we uhem Xau wà iko ko wi tapi'ak wanupi. Upuranu wanehe. — Ma'e uzeapo iko. Màràzàwe tuwe teko paw uzai'o waiko wà, i'i. Umume'u Zamez taw parer ze'eg awer izupe wà.

⁶Henu mehe, Tupàn rekwe wiko izar romo kury. Wikwahy Xau kury.

⁷Upyhyk mokoz tapi'ak wà kury. Upei'ài'àng wà. — Peraha ko tapi'ak ipegegwer Izaew waiwy nànnàn nehe, ty wà, i'i awa tetea'u wanupe. — Aze amo noho kwaw Xau rupi Xamuew rupi a'e za-uxiapekwer wakutyr wà nehe, waneimaw tapi'ak uzepei'ài'àng kar putar nezewe a'e wà nehe, peze Izaew paw wanupe nehe, i'i wanupe. Izaew ukyze Tupàn hemiapo ràmm wi wà. A'e rupi ur upaw rupi

wà. Pitài teko zàwe uputar ma'e wà. Iho wer Xau hupi wà.

⁸ Omono'ono'og Xau a'e teko paw wà. Weraha paw Mezek pe wà. Heta 300.000 awa Izaew izuapyapyr zauxiapekwer romo wà. Heta 30.000 awa Zuta izuapyapyr wà no.

⁹ Uze'eg Zamez pe har ze'eg herur har wanupe wà. — Peze'eg peho peànàm wanupe nehe. — Pyhewe kwarahy myter pe hin 'ym mehe we nehe, amo ur putar pepytywà pà wà nehe, peze wanupe nehe, i'i wanupe wà. Teko Zamez tawhu pe har hurywete henu mehe wà.

¹⁰ A'e rupi uze'eg Amon izuapyapyr wanupe wà. — Pyhewe ure uruzemono putar peme ure nehe. A'e re pepuner wyzài ma'e iapo haw rehe urewe penemimutar rupi nehe, i'i mua'u wanupe wà.

¹¹ Iku'egwer pe umuza'aza'ak Xau awakwer na'iruz wamono'ogaw romo wà. Kwarahy ihem mehe wata oho Amon izuapyapyr waker haw kutyr wà. Uzyppyrog wazuka pà wà. Kwarahy wapyter pe hin mehe umumaw wazuka haw wà. Umàno 'ym ma'e uhàuhàz oho wà. Uzàn amo ko rupi wà. Uzàn amo kwez rupi wà no.

¹² Na'e Izaew uze'eg Xamuew pe wà kury. — Amo teko na'ipurumuigo kar wer kwaw Xau rehe zaneruwihawete romo a'e wà. Ma'e pe wanekon a'e wà kury. Erur a'e teko xe ne wà kury. Xiuka zane wà nehe kury, i'i izupe wà.

¹³ Uwazar Xau waze'eg wanupe. — Ni amo teko nuzuka kwaw amo teko kutàri wà nehe. Ta'e Tupàn upytywà Izaew waàmàtyry'ymar waneityk mehe a'e wà xe, i'i wanupe.

¹⁴ Uze'eg Xamuew teko wanupe. — Zane paw zaha Ziwkaw tawhu pe nehe kury. A'e pe ximume'u putar tuwe Xau zaneruwihawete romo heko haw nehe kury, i'i wanupe.

¹⁵ A'e rupi oho paw rupi Ziwkaw pe wà. Uze-mono'og Tupàn henataromo wà. Umuigo kar Xau uwihawete romo wà kury. Omono ma'e Tupàn pe imuawyze kar haw romo wà. Xau a'e, Izaew upaw rupi katete a'e wà no, uzapo mynkawhu a'e ma'e uzeapo ma'e kwer rehe wà, urywete haw rupi wà.

12

Umume'u Xamuew uze'eg iahtkaw rehe har

¹ Na'e uze'eg wi Xamuew Izaew wanupe. — Azapo ma'e peneminozgwer kwez ihe. Amono amo tuwihawete kwez peme. Uzapo kar putar ma'e peme nehe kury.

² Peneruze'eg putar a'e nehe kury. Ihe ihe kury, hetua'uhez tuwe ihe kury. He'awxig no. Hera'yr wiko penehe we wà. Hekwarer mehe arer we aiko penenataromo ihe, aiko peneruze'egar romo ihe no. Te kutàri.

³ Aiko xe ihe kury. Aze azapo amo ma'e ikatu 'ym ma'e, aze azawy, pemume'u tàrityka'i Tupàn henataromo nehe, tuwihawete Tupàn hemixak kwer henataromo nehe no. Aipo hemunar amo heimaw tapi'ak rehe ihe. Aipo hemunar amo heimaw zumen rehe ihe. Aipo heremu'em amo pe. Aipo azapo iaiw ma'e amo pe. Aipo apyhyk temetarer amo wi heremu'emaw hekuzaromo tuwihaw romo hereko mehe. Aze apyhyk ma'e amo wi, amuzewyr putar ihe nehe. Amekuzar

putar wuzà heremiapo kwer ikatu 'ym ma'e ihe nehe kury, i'i wanupe.

⁴Uwazar teko ize'eg izupe wà. — Naneremu'em pixik kwaw urewe ne. Nerezapo pixik kwaw ikatu 'ym ma'e urewe. Nerepyhyk pixik kwaw ma'e amo wi, i'i izupe wà.

⁵Uze'eg Xamuew. — Tupàn Tuweharupi Wiko Ma'e a'e, tuwihawete Tupàn hemixak kwer a'e no, wenu peze'eg awer kutàri a'e wà kury. Nazapo pixik kwaw ikatu 'ym ma'e peme ihe, i'i wanupe. — Azeharomoete Tupàn Tuweharupi Wiko Ma'e wenu ureze'eg a'e, ukwaw neremiapo kwer a'e, i'i izupe wà.

⁶Uze'eg wi Xamuew wanupe. — Tupàn Tuweharupi Wiko Ma'e wexak kury, wenu kury. Kwehe mehe wexak Moizez a'e, wexak Àràw a'e no. Werur peipy paw Ezit ywy wi a'e wà no.

⁷Pepyta xe peneko haw pe kury. Ihe amume'u putar penemiapo kwer Tupàn Tuweharupi Wiko Ma'e henataromo ihe nehe kury. Apumuma'enukwaw kar putar Tupàn hemiapo kwer ikàg ma'e rehe upaw rupi katete ihe nehe no. Pepyro a'e. Upyro peipy a'e wà no.

⁸Kwehe mehe Zako a'e, ipurumuzàmuzàg paw a'e wà no, oho Ezit ywy rehe a'e wà. A'e pe waneko mehe Ezit ywy rehe har umuigo kar peipy uma'ereko e ma'e romo wà. Na'e peipy uze'eg Tupàn pe wà. — Urepytywà pe nehe, i'i izupe wà. A'e rupi omono kar Moizez wanupe Àràw rehe we a'e. Upyro Moizez peipy Ezit wi wà. Werur ko ywy rehe wà.

⁹ Peipy heharaz Tupàn Tuweharupi Wiko Ma'e wi wà, Zanezar wi wà. A'e rupi umur kar Xi peipy wakutyr. Azor pe har wanuwihaw romo hekon Xi a'e. Piri ywy rehe har a'e wà, Moaw izuapyapyr wanuwihawete a'e no, weityk Izaew a'e wà. Uzuka teko tetea'u wà. Upuraraw kar ma'erahyhu amogwer wanupe wà no.

¹⁰ Na'e peipy uhapukaz Tupàn pe wà. — Urepytywà pe nehe, i'i izupe wà. — O Tupàn iaiw ma'e uruzapo nerenataromo. Urupuir newi ure, tupàn a'ua'u Kànàà wazar wamuwete katu pà ure. Heta tupàn a'ua'u awa Kànàà pe har wanupe wà. Heta tupàn a'ua'u kuzà wanupe wà no. Urepyro pe ureàmàtyry'yamar wanuwì nehe. A'e re urumuwete katu wi putar ure nehe no, i'i Izaew Tupàn pe wà.

¹¹ Na'e Tupàn Tuweharupi Wiko Ma'e umur kar Zineàw Izaew wapyro pà waàmàtyry'yamar wanuwì. A'e re umur kar Marak. A'e re umur kar Zepite. A'e re hemur kar a'e. Xamuew ihe. Nezewe ikatu peneko awer peme. Peàmàtyry'yamar nupuraraw kar kwaw ma'erahy peme a'e 'ar mehe wà.

¹² Amo 'ar mehe Amon wanuwihawete Naaz her ma'e ur peàmàtyry'ym pà a'e. Hexak mehe napeputar kwaw Tupàn Tuweharupi Wiko Ma'e penuwihaw romo. — Uruputar amo awa ureruwihawete romo. Urereruze'eg putar a'e nehe, peze ihewe.

¹³ A'e rupi aiko tuwihawete penemixak kwer xe kury. Penoz ihewe. Tupàn umur ko awa kwez peme kury, penuwihawete romo kury.

¹⁴ Ikatuahy putar peneko àwàm peme nehe, aze pekyze Tupàn Tuweharupi Wiko Ma'e Zanezar wi

nehe, aze peinu ize'eg nehe, aze peruzar hemiapo putar àràm nehe, aze pezeruzar hehe nehe, aze peruzar ko penuwihawete nehe.

¹⁵ Aze napeinu kwaw Tupàn Tuweharupi Wiko Ma'e ze'eg nehe, aze naperuzar kwaw nehe, Tupàn wiko putar peàmàtyry'yamar romo a'e nehe. Wiko putar penuwihawete iàmàtyry'yamar romo a'e nehe no, i'i Xamuew teko wanupe.

¹⁶ — Pepyta xe pepu'àmaw pe kury. Pexak putar amo Tupàn hemiapo ràm hexak pixik pyr 'ym nehe kury.

¹⁷ Nukyr kwaw àmàn ko 'ar rehe. Teko opo'o arozràn waiko oko pe wà. Ihe aze'eg putar Tupàn pe ihe nehe kury. Tupàn Tuweharupi Wiko Ma'e umuànoànog kar putar àmàn a'e nehe kury. Umugyr kar putar àmàn a'e nehe no. A'e ma'e uzeapo mehe hexak mehe pekwaw putar ikatu 'ym ma'e penemiapo kwer. Tuwihawete henoz mehe pezapo iaiw ma'e Tupàn henataromo. Wikwahy a'e. Uzemumikahy a'e no, i'i Xamuew wanupe.

¹⁸ Na'e uze'eg Xamuew Tupàn pe kury. A'e 'ar mehe we Tupàn umuànoànog kar àmàn kury. Umugyr kar àmàn no. A'e rupi teko ukyze Tupàn Tuweharupi Wiko Ma'e wi wà kury. Ukyze Xamuew wi wà no.

¹⁹ A'e rupi uze'eg Xamuew pe wà. — Eze'eg Tupàn Tuweharupi Wiko Ma'e pe urerehe kury. Nezewe mehe nurumàno kwaw nehe. Iaiw ma'e tetea'u uruzapo. A'e re urenoz tuwihawete no, amo ae iaiw ma'e iapo pà nezewe, i'i izupe wà.

²⁰ — Pekyze zo nehe, i'i Xamuew wanupe. — Iaiw ma'e pezapo. Nezewe rehe we pepytu'u zo

Tupàn Tuweharupi Wiko Ma'e imuwete katu re nehe. Zanezar romo hekon a'e. Peiko hemiruze'eg romo azeharomoete nehe.

²¹ Pemuwete zo tupàn a'ua'u pe wà nehe. Nupuner kwaw pepytywà haw rehe wà. Nupuner kwaw pepyro haw rehe wà. Nuiko kwaw tupànete romo wà.

²² Tupàn Tuweharupi Wiko Ma'e umume'u pewi utyryk pixik 'ym àwàm a'e, uwer ikatuahy ma'e rehe a'e. Nahemu'em pixik kwaw a'e. Ta'e penex-anexak wemiaihu romo a'e xe.

²³ Ihe ihe, napytu'u kwaw penehe heze'eg ire izupe nehe. Aze mo apytu'u, a'e mehe mo ikatu 'ym ma'e azapo mo Tupàn henataromo. Apumu'e putar Tupàn rape ikatu ma'e rupi peho àwàm rehe ihe nehe.

²⁴ Pekyze Tupàn wi nehe. Peiko hemiruze'eg romo azeharomoete nehe, pepytu'u 'ym pà nehe. Pema'enukwaw peme hemiapo kwer ikatu wera'u ma'e rehe nehe.

²⁵ Aze pezapo wi wi ikatu 'ym ma'e peho peiko nehe, azeharomoete pekàzym putar nehe. Penuwihawete ukàzym putar a'e nehe no.

13

Izaew uzàmàtyry'ym Piri ywy rehe har wà

¹ Wereko Xau 30 kwarahy tuwihawete romo wiko mehe. Umumaw 42 kwarahy Izaew wanuwihawete romo wiko pà.

² Wexaexak 3.000 awa Izaew izuapyapyr a'e wà kury. Umuzewyr kar amogwer paw wamono kar pà waneko haw pe wà. 2.000 awa upyta Mikimaz tawhu pe wà, ywy ywytyr heta haw pe Metew

huwake har pe wà no. 1.000 awa upyta Xau ta'yr Zonata her ma'e rehe we wà. Upyta Zimea tawhu Mezàmi waiwy rehe har pe wà.

³ Uzuka Zonata Piri ywy rehe har zauxiapekwer wanuwihaw Zema pe har a'e kury. Piri ywy rehe har wenu izuka awer imume'u haw wà. Na'e Xau omono kar xi'àm ma'e'ak kwer ipy har Izaew ywy nànnàn a'e wà kury. Wenz zauxiapekwer paw puruàmàtyry'ym àwàm pe wà.

⁴ Teko paw wenu ko ze'eg wà. — Xau uzuka Piri ywy rehe har wanuwihaw a'e. A'e rupi ko 'ar rehe Piri ywy rehe har na'iakatuwawahy kwaw zanerehe a'e wà kury, i'i oho waiko taw Izaew waiwy rehe har nànnàn wà. A'e rupi teko uze-mono'og oho Xau rehe we Ziwkaw tawhu pe a'e wà kury, ta'e wenz a'e wà xe.

⁵ Uzemono'ono'og Piri ywy rehe har a'e wà no, Izaew waàmàtyry'ym pà a'e wà no. Heta 30.000 ywyramawa puruàmàtyry'ymaw pe har wanupe. Heta 6.000 zauxiapekwer kawaru ku'az har wà no. Zauxiapekwer upy rehe wata ma'e waneta haw nuzawy kwaw ywyxig yryhu iwyr har waneta haw. Oho Mikimaz pe wà, tawhu Mete-Awen huwake kwarahy hemaw kutyr wà. Uzapo uker haw a'e pe wà.

⁶ Izaew wexak waneta haw wà. — Naheta kwaw zanezeyro haw wanuwi nehe. Zawaiw katu zanereko haw kury, i'i uzeupeupe wà. Amo uzeàmim itakwar pupe wà. Amo uzeàmim ywyk-war pupe wà. Amo uzeàmim itahu wamyter pe wà. Amo uzeàmim tywypaw pe wà. Amo uzeàmim 'zygwar pupe wà.

⁷ Amo wahaw yrykaw Zotàw her ma'e wà. Oho

Kaz ywy rehe wà, Zireaz ywy rehe wà no. Upyta Xau Ziwkaw taw pe a'e. Teko a'e pe har ukyze katu waiko wà.

⁸ — Emumaw 7 'ar xe wi nehem 'ym pà nehe, i'i Xamuew izupe a'e 'ym mehe. Noho kwaw Xamuew a'e pe. A'e rupi teko uzyppyrog Xau wi upuir pà wà kury. Uhem oho a'e wi wà.

⁹ Na'e uze'eg Xau wanupe kury. — Perur ma'ea'yr Tupàn henataromo izuka pyràm pe wà nehe, hapy paw pyràm pe wà nehe. Perur ma'e Tupàn pe imono pyràm imuawyze kar haw nehe no, i'i wanupe. Na'e omono Xau a'e ma'e Tupàn pe kury.

¹⁰ Imono pawire izuka pawire uhem Xamuew a'e pe kury. Oho Xau huwàxi mà. — Nekatu ty, i'i izupe.

¹¹ — Ma'e erezapo ne, i'i Xamuew Xau pe. — Aexak teko ihewi wahemaw ihe, ihewi wapuir haw ihe. Ne nerezur kwaw neze'eg awer rupi no. Piri ywy rehe har uzemono'og Mikimaz pe a'e wà no.

¹² A'e rupi aze'eg nezewe hezeupe ihe. — Piri ywy rehe har wezyw putar Ziwkaw wi heàmàtry'yym pà a'e wà nehe kury. — Hepytywà pe nehe, na'e kwaw Tupàn pe ihe rihi, a'e hezeupe. A'e rupi azuka ma'ea'yr Tupàn henataromo. Amono a'e ma'e izupe, i'i Xau Xamuew pe.

¹³ — Iranaiw ma'e ài ereiko, i'i Xamuew. — Nereruzar kwaw Tupàn Zanezar ze'eg awer. Aze mo ereruzar, a'e mehe mo ne, nezuapyapyr mo a'e wà no, wiko mo Izaew wanuwihawete romo tuweharupi a'e wà, awyze harupi mo wà.

¹⁴ Erepytu'u putar waneruze'eg ire nehe kury.

Ta'e nereruzar kwaw Tupàn Tuweharupi Wiko Ma'e ne xe. A'e rupi Tupàn wekar putar amo ae awa wemimutar ràm a'e nehe. Umuigo kar putar a'e awa ko teko wanuwihawete romo a'e nehe, i'i Xamuew Xau pe.

¹⁵ Na'e uhem Xamuew oho Ziwkaw wi pe rupi wata pà kury. Xau a'e, amogwer teko Ziwkaw pe har a'e wà no, uhem oho tawhu wi zauxiapekwer wapyta haw pe a'e wà no. Zimea Mezàmi ywy rehe har pe wanekon wà. Na'e Xau upapar zauxi-apekwer wà kury. 600 awa ru'u heta wà.

¹⁶ Xau a'e, ta'yr Zonata a'e no, hemiruze'eg awa a'e wà no, upyta Zema pe Mezàmi waiwy rehe wà. Piri ywy rehe har wiko uker haw pe Mikimaz pe a'e wà.

¹⁷ Zauxiapekwer Piri ywy rehe har uzemuza'aza'ak na'iruz zemono'ogaw romo wà kury. Uhem oho uker haw wi Izaew wanehe ume'egatu pà wà. Pitài zemono'ogaw oho Opira taw Xuwaw ywy rehe har kutyr wà.

¹⁸ Amo oho Mete-Orom kutyr wà. Amogwer wata oho ywytyr kutyr wà. Aze teko uzeupir a'e ywytyr rehe wà, upuner ywyàpyznaw Zemoim her ma'e hexakaw rehe wà. Wexak ywyxiguhu a'e wi ume'e pà wà no.

¹⁹ A'e 'ym mehe Piri ywy rehe har uze'eg Izaew wanupe wà. — Napepuner kwaw takihepuku iapo haw rehe. Napepuner kwaw purukutukaw iapo haw rehe no, i'i wanupe wà. A'e rupi naheta kwaw ni pitài itaper ima'ema'e iapo har Izaew ywy rehe wà.

²⁰ A'e rupi aze Izaew wama'e heruwaruwakaw nahaima kwaw, weraha Piri ywy rehe

har waneko haw pe wà: zukurupe, itazy, takihezyapar. A'e ma'e paw Izaew weraha Piri ywy rehe har wanupe imuaime kar pà wanupe wà.

²¹ Aze umuaime itazy, wenz itaxig parat 4 kàrà m ipuhuz taw hekuzaromo wà. Aze umuaime tapi'ak kutukaw, wenz itaxig parat 4 kàrà m ipuhuz haw hekuzaromo wà no. Aze umuaime ywy heruwaruwakaw, wenz itaxig parat 8 kàrà m ipuhuz taw hekuzaromo wà. Aze umuaime zukurupe, wenz itaxig parat 8 kàrà m ipuhuz haw hekuzaromo wà no.

²² A'e rupi zeàmàtyry'ymaw 'ar mehe ni amo zauxiapekwer Izaew izuapyr nuwereko kwaw takihepuku wà, ni purukutukaw wà no. Xau a'e, ta'yr Zonata a'e no, xo a'e zo wereko takihepuku wà.

²³ Na'e Piri ywy rehe har omono kar amo zauxiapekwer ywyàpyznaw Mikimaz her ma'e ipyhyk pà Izaew wanuwì wà kury.

14

Zonata uzemurywete haw

¹ Amo 'ar mehe Zonata uze'eg utakihepuku heraha har pe kury. — Zaha Piri ywy rehe har zauxiapekwer waker haw pe nehe. Upyta Piri ywy rehe har ywyàpyznaw kupe kutyr upytu'u haw pe wà, i'i izupe. Numume'u kwaw wemiapo rà m u pe.

² Xau a'e, Migiròm pe Zimea huwake hekon a'e 'ar mehe a'e. Umupu'à m wàpuzrà n amo homà 'yw iwy pe. Amo 600 awa ru'u wiko hehe we a'e pe wà no.

³ Amo xaxeto a'e pe hekon a'e no. Umunehew xaxeto kamirpuku uzehe. Aiaz Aitu ta'yr her

romo a'e. Ikamo i'ir romo hekon a'e. Ikamo a'e, Pinez ta'yr Eri hemimino romo hekon a'e. Pema'enukwaw Eri rehe. Xaxeto romo hekon Tupàn Tuweharupi Wiko Ma'e henataromo Xiro pe kwehe mehe a'e. Awa a'e wà, nukwaw kwaw Zonata a'e wi ihem awer a'e wà.

⁴ Wahaw Zonata ywyàpyznaw oho iko Piri ywy rehe har wapytu'u haw pe uhem pà. Heta mokoz itahu a'e pe. Pitài iawyze har rehe hin. Inugwer iahurehe hin. Itahu ipy a'e, Moze her romo a'e. Xene inugwer her romo a'e.

⁵ Itahu ipy ywyàpyznaw huwake kwarahy heixe haw awyze har kutyr har rehe hin a'e. Mikimaz a'e itahu henataromo tuz. Inugwer itahu kwarahy hemaw awyze har kutyr har rehe hin a'e. Zema a'e itahu henataromo tuz.

⁶ Uze'eg Zonata uzehe we har pe. — Piri ywy rehe har uzeruzar 'ym ma'e romo wanekon wà. Zaha waker haw pe kury. Aze ru'u Tupàn Tuweharupi Wiko Ma'e zanepytywà putar a'e nehe. Aze zanepytywà nehe, xityk putar Piri ywy rehe har zane wà nehe. Teko tetea'u heta 'ym mehe wà, aze Tupàn upytywà a'e teko wà, a'e teko upuner wyzài ma'e iapo haw rehe wà, i'i izupe.

⁷ — Aze ma'e ikatu newe nehe, xiapo a'e ma'e zane nehe. Aha putar nerupi nehe, i'i hehe we har izupe.

⁸ — Ikatuahy, i'i Zonata. — Zaha a'e pe nehe. Tuwe awakwer ur zanerexak pà wà nehe, i'i.

⁹ — Pepyta pe pe nehe. Tuwe uruhem penuwake nehe, i'i putar ru'u zane wà nehe. Aze uze'eg nezewe wà nehe, xiruzar waze'eg nehe.

¹⁰ — Pezur xe ureruwake kury, aze i'i zanewe nehe, zaha wanuwake nehe. Ta'e nezewe Tupàn ukwaw kar putar waneityk àwàm zanewe a'e nehe xe, i'i izupe.

¹¹ Na'e uzexak kar oho Piri ywy rehe har wanupe wà kury. — Pexak ty wà. Amo Emerew uhem wà itakwar wi wà, uzeàmimaw wi wà, i'i Piri ywy rehe har uzeupeupe wà, Zonata wanehe uze'eg urywahy pà wà.

¹² Na'e Piri ywy rehe har uhapukaz Zonata pe wà, hehe we har pe wà no. — Pezeupir xe kury ty wà. Urepurexak kar wer amo ma'e rehe peme ure, i'i wanupe wà. I'i Zonata kwàkwàmo pe, — Eho herupi kury, ta'e Tupàn Tuweharupi Wiko Ma'e weityk kar putar Piri ywy rehe har Izaew wanupe a'e wà nehe xe, i'i izupe.

¹³ Uzeupir Zonata oho uzemumew pà a'e kury. Oho kwàkwàmo hupi a'e no. Uzàmàtyry'yim Zonata Piri ywy rehe har oho wà, ywy rehe wamu'ar kar pà wà. Kwàkwàmo hupi oho ma'e uzukazuka oho wanereko, haikweromo a'e wà no.

¹⁴ A'e 'ar mehe uzuka 20 awa ru'u wà. A'e ywypehegwer ipuku haw heta 17 zywa. Heta 17 zywa hepykàg romo har a'e no.

¹⁵ Piri ywy rehe har a'e ker haw pe har paw ukyze katu wà kury. Zauxiapekwer waker haw izywyr wata ma'e uryryryryz ukyze pà wà no. Ywy uryryryryz a'e no. Ta'e Tupàn umukyze kar a'e wà xe.

Weityk Piri ywy rehe har wà

¹⁶ Amo awa Xau hemiruze'eg, ma'e rehe ume'e zàmim ma'e a'e wà, Zimea taw Mezàmi ywy rehe har pe wanekon a'e 'ar mehe a'e wà. Wexak a'e Piri

ywy rehe har he'o ma'e a'e wà. Uzàn waiko a'e wà. Uzàn e kwerupi wà no.

¹⁷ Na'e uze'eg Xau amo tuwihaw wanupe kury. — Pepapar zauxiapekwer zanerehe har peho pe wà kury. Aze ru'u amo nuiko kwaw xe wà, i'i wanupe. Upapar oho wà. Nuexak kwaw Zonata wà. Nuexak kwaw kwàkwàmo itakihepuku heraha har wà no.

¹⁸ Na'e i'i Xau a'e xaxeto Aiaz her ma'e pe kury. — Erur Tupàn Ze'eg Hyru xe kury, i'i izupe. Uze'eg nezewe ta'e a'e 'ar rehe Izaew wanuwihaw weraha Tupàn Ze'eg Hyru wenataromo a'e wà, wata mehe awyze harupi wà.

¹⁹ Xaxeto pe Xau ize'eg mehe we hehaite wera'u teko Piri ywy rehe har waker haw pe har wà kury. Na'e i'i Xau xaxeto pe kury. — Epuranu zo Tupàn Tuweharupi Wiko Ma'e rehe kury, i'i izupe.

²⁰ Na'e zauxiapekwer Xau hemiruze'eg uzàmàtyry'ym Piri ywy rehe har oho wà kury. Hehaite Piri ywy rehe har wà. He'o wà no. Nukwaw kwaw wemiapo wà. Uzeàmàtyry'yry'ym waiko wà.

²¹ A'e 'ym mehe amo Emerew wiko oho Piri ywy rehe har wapyr wà. Tàrityka'i uzewyr Xau pe Zonata pe wà kury.

²² Izaew ywytyr Eparai ywy rehe har rehe wiko ma'e a'e wà no, wenu Piri ywy rehe har Xau wi wazàn awer imume'u haw wà. A'e rupi uze-mono'og wà kury, Piri ywy rehe har wakutyr oho pà wà kury.

²³ Uzàmàtyry'ym oho waiko pe rupi wà. Te Mete Awem kupe kutyr uzuka Piri ywy rehe har wà. Upytywà Tupàn Tuweharupi Wiko Ma'e Izaew a'e

'ar mehe wà. A'e rupi Izaew weityk Piri ywy rehe har wà.

Zeàmàtyry'ymawhu upaw

²⁴ Izaew ima'uhez tuwe a'e 'ar mehe wà. Na'ikàg kwaw wà, ta'e ima'uhez tuwe wà xe. Ta'e a'e 'ym mehe Xau umume'uahy ko uze'egaw xe. — Aze amo u'u ma'e heàmàtyry'ymar wanehe hezepyk 'ym mehe we wà nehe, amono putar heze'eg iaiw ma'e a'e teko wanehe ihe nehe, i'i a'e 'ym mehe. A'e rupi ni amo numai'u kwaw a'e 'ar mehe a'e wà.

²⁵ Zauxiapekwer paw uhem ka'a pe wà kury. Hàir tetea'u wexak a'e pe wà.

²⁶ Tynehem ywyrà hàir pupe upaw rupi wà. Ni amo nu'u kwaw wà, ta'e ukyze Xau ize'egaiw wi a'e wà xe.

²⁷ Xo Zonata zo nuenu kwaw u a'e iaiw ma'e hemiapo rà m imume'u mehe a'e. A'e rupi upir ywyrà opo pe har. Ukutuk hàir iapyr. U'u hàir ywyrà iapyr pe har. Nan kwehe tete ikàg wewer.

²⁸ Na'e amo zauxiapekwer uze'eg izupe. — Ure paw na'urekàg kwaw ure, ta'e neru umume'uahy ze'egaiw urewe a'e xe. — Aze amo u'u ma'e kutàri nehe, amume'uahy putar heze'egaiw hehe nehe, i'i neru urewe, i'i a'e awa Zonata pe.

²⁹ Na'e uwazar Zonata waze'eg wanupe kury. — Iaiw ma'e uzapo heru zaneànàm wanupe a'e. Peme'e herehe. Hekàg kury, ta'e a'u hàir ihe xe.

³⁰ Aze mo zaneànàm u'u temi'u zaneàmàtyry'ymar zaneremityk kwer wanuwi ipyro pyrer wà, ikatu wera'u mo. Aze mo u'u temi'u, uzuka tetea'u wera'u mo Piri ywy rehe har wà, i'i wanupe.

³¹ A'e 'ar mehe weityk Izaew Piri ywy rehe har wà. Uzyppyrog waàmàtyry'yim pà Mikimaz tawhu pe wà. Uzuka oho waiko pe rupi wata pà te Aezarom pe uhem mehe wà no. A'e rupi ikene'o tuwe Izaew uma'uhez pà wà.

³² A'e rupi upyhyk ma'e oho waàmàtyry'yimar wanuwi wà kury: àràpuhàràh hawitu ma'e wà, tapi'ak wà, tapi'aka'yr wà. Uzuka a'e pe wà. U'u ho'o kwer huwykwer inuromo wà.

³³ Na'e amo umume'u oho Xau pe wà. — Exak nehe. Teko uzapo ikatu 'ym ma'e waiko Tupàn henataromo wà. U'u ma'ero'o kwer huwykwer izakook 'ym mehe we wà, i'i izupe wà. Uhapukaz Xau kury. — Naperuzar kwaw heze'eg. Perur amo itahu xe imuwamuwak pà herenataromo kury, i'i wanupe.

³⁴ Uzapo kar amo ae ma'e wanupe kury. — Peze'eg peho teko wanupe kury. — Peraha peneimaw tapi'ak Xau pe wà nehe kury. Peraha peneimaw àràpuhàràh izupe wà nehe no, peze wanupe nehe. Tuwe uzuka xe wà nehe. Tuwe u'u xe wà nehe no. Tuwe nuzapo kwaw iaiw ma'e Tupàn henataromo wà nehe no. Tuwe nu'u kwaw ma'ero'o kwer huwykwer inuromo wà nehe, i'i wanupe. A'e rupi pyhaw teko paw werur weimaw tapi'ak a'e pe wà. Uzuka a'e pe wà.

³⁵ Na'e Xau uzapo amo ma'ea'yr hapy haw a'e pe Tupàn henataromo kury. Ma'ea'yr hapy haw Xau hemiapo kwer ipy a'e.

Teko upyro Zonata wà

³⁶ Na'e uze'eg Xau wemiruze'eg zauxiapekwer wanupe kury. — Zawezyw pyhaw Piri ywy rehe

har waàmàtyry'yim pà zane nehe. Kwarahy ihem 'ym mehe we xiuka Piri ywy rehe har paw zane wà nehe, wama'e paw ipyro pà zane wà nehe, i'i izupe wà. — Aze ikatu amo ma'e newe nehe, ezapo a'e ma'e nehe, i'i wanupe wà. — Nan, i'i xaxeto wanupe. — A'e 'ym mehe zapuranu Tupàn rehe nehe, i'i wanupe.

³⁷ Na'e Xau upuranu Tupàn rehe kury. — Aze aha Piri ywy rehe har waàmàtyry'yim pà ihe nehe, aipo ikatu putar newe nehe. Aipo erepytywà putar Izaew ne wà nehe. Aipo uruityk putar Piri ywy rehe har ure wà nehe, i'i izupe. A'e 'ar mehe Tupàn nuwazar kwaw Xau ize'eg a'e.

³⁸ Na'e uze'eg Xau amogwer tuwihaw wanupe kury. — Pezur xe nehe ty wà. Pepuranuranu teko wanehe nehe. — Ma'e ikatu 'ym ma'e pezapo kwez Tupàn henataromo kutàri. Ta'e nuze'eg kwaw zanewe a'e xe, peze wanupe nehe, i'i wanupe.

³⁹ — Amume'uahy putar ko ma'e Tupàn Tuweharupi Wiko Ma'e Izaew wapyro har henataromo ihe nehe kury. Azuka putar a'e ikatu 'ym ma'e iapo arer ihe nehe. Aze hera'yr wiko a'e ma'e iapo arer romo nehe, nezewe rehe we azuka putar ihe nehe, i'iahy Xau. Ni amo nuwazar kwaw ize'eg izupe wà.

⁴⁰ Na'e uze'eg wi wanupe. — Pepyta pe pe nehe. Apyta putar xe hera'yr Zonata rehe we ihe nehe, i'i wanupe. — Aze amo ma'e ikatu newe nehe, ezapo a'e ma'e nehe, i'i teko izupe wà.

⁴¹ Na'e uze'eg Xau Tupàn Tuweharupi Wiko Ma'e Izaew wazar pe kury. — Ne Tupàn ne. Màràzàwe tuwe nerewazar kwaw heze'eg ihewe kutàri. Tupàn Tuweharupi Wiko Ma'e romo Izaew wazar romo ereiko ne. Amomor putar ita ma'e

papar haw hereko har ikatu 'ym ma'e iapo arer hexak pà ihe nehe kury. Exak kar ihewe nehe. Aze ihe a'e iaiw ma'e iapo arer romo aiko nehe, aze hera'yr a'e romo hekon nehe, exak kar ita Uri her ma'e inugwer ita 'aromo nehe. Aze amo Izaew izuapyapyr wiko a'e ma'e iapo arer romo nehe, exak kar ita Tumi her ma'e inugwer ita 'ar romo nehe, i'i Xau Tupàn pe. Omomor Xau ita. Ita Uri her ma'e uzexak kar inugwer i'aromo. Aze ru'u Xau, aze ru'u Zonata a'e ma'e iapo arer romo hekon a'e wà. Zauxiapekwer nuiko kwaw a'e romo wà.

⁴² Na'e uze'eg Xau kury. — Pemomor wi ita nehe. Aze ru'u ihe aze ru'u hera'yr Zonata. Ma'enugar wiko a'e ikatu 'ym ma'e iapo arer romo Tupàn henataromo. Omomor ita wà. Tupàn wexaexak Zonata ita pupe.

⁴³ Na'e upuranu Xau Zonata rehe kury. — Ma'e erezapo, i'i hehe upuranu pà. — A'u hàir pixika'i ywya iapyr rupi i'ok pyrer ihe. Hepo pe apyhyk a'e ywya. Aiko xe. Ahyk hemàno àwàm rehe, i'i izupe.

⁴⁴ — Aze amo nanezuka kwaw wà nehe, tuwe Tupàn hezuka nehe, i'i Xau izupe.

⁴⁵ Uwazar zauxiapekwer Xau pe wà kury. — Nan kwaw pa. Zonata weityk Piri ywy rehe har a'e wà. Umukàg Izaew a'e wà. A'e rupi Izaew weityk Piri ywy rehe har a'e wà. Na'ikatu pixik kwaw imàno àwàm urewe nehe. Urumume'uahy tuwe imàno 'ym àwàm Tupàn henataromo ure. Tupàn upytywà kutàri a'e, a'e rupi weityk Piri ywy rehe har a'e wà. Ezuka kar zo nehe, i'i zauxiapekwer Xau pe wà.

Nezewe zauxiapekwer upyro Zonata imàno àwàm wi wà, tu wi wà.

⁴⁶ Upytu'u Xau Piri ywy rehe har wanaikweromo oho re kury. Upytu'u wazuka re. Uzewyr Piri ywy rehe har uiwy pe weko haw pe wà.

Xau pureruze'egaw, iànàm no

⁴⁷ Izaew wanuwihawete romo wiko mehe Xau uzàmàtyry'ym teko uiwy rehe har oho wà. Na'aw a'e teko waner xe wà: Moaw izuapyapyr wà, Amon izuapyapyr wà, Enom izuapyapyr wà, Zowa wanuwihawete wà, Piri ywy rehe har wà. Wyzài teko waàmàtyry'ym mehe Xau weityk a'e teko a'e wà.

⁴⁸ Ikàg Xau waàmàtyry'ym mehe. Nukyze kwaw wanuwì. Weityk Amarek ywy rehe har wà no. Aze amo teko ur Izaew wakutyr wà, Xau weityk a'e teko wà, wamuzàn kar pà wà.

⁴⁹ Heta na'iruz ta'yr izupe wà. Zonata, Iziwi, Mawkizu waner romo wà. Tazyr ipy Meraw her romo a'e. Tazyr iahykaw rehe har Mikaw her romo a'e.

⁵⁰ Aenuà hemireko her romo a'e. Aima tazyr romo hekon. Zauxiapekwer Xau hemiruze'eg wanuwihaw a'e, tywyr ta'yr a'e, Aminer her romo a'e. Ner tywyr her romo a'e.

⁵¹ Xau tu Ki her ma'e a'e, Aminer tu Ner her ma'e a'e, Amiew ta'yr romo wanekon a'e wà.

⁵² Wikuwe mehe kwarahy nànàn Xau uzàmàtyry'ymahy Piri ywy rehe har wà. Wyzài 'ar mehe aze wexak amo awa ikàg ma'e hehaite ma'e, umuigo kar a'e awa wemiruze'eg romo amogwer zauxiapekwer wanehe we imono kar pà.

15

Zeàmàtyry'ymaw Amarek izuapyapyr wanehe har

¹ Uze'eg Xamuew Xau pe. — Tupàn umuzakook kar uri kawer ihewe neàkàg rehe a'e, Izaew wanuwihawete romo nemuigo kar pà a'e, wemiruze'eg wanuwihawete romo nemuigo kar pà a'e. Ipurumume'u wer ma'e rehe newe kury. Einu katu ize'eg nehe.

² Tupàn uzepyk putar Amarek ywy rehe har wanehe a'e nehe. Ta'e Izaew Ezit wi wahem mehe Amarek ywy rehe har uzàmàtyry'ym Izaew oho wà xe.

³ A'e rupi eho Amarek izuapyapyr wakutyr kury. Emumaw ne wà nehe. Emumaw wama'e paw nehe no. Epuhareko zo wà nehe. Ezuka a'e paw ne wà nehe: awakwer wà, kuzàgwer wà, kwarearer wà, kwarearer pixika'i ma'e wà, kuzàtàigwer wà, tapi'ak wà, àràpuhàràn wà, kawarukupewa'a kamer her ma'e wà, zumen wà. Upaw rupi katete ezuka ne wà nehe, i'i Tupàn iko newe kury, i'i Xamuew Xau pe kury.

⁴ A'e rupi omono'og Xau wemiruze'eg zauxi-apekwer Terai pe wà kury. Upapar paw rupi a'e pe wà. Heta 200 miw zauxiapekwer Izaew izuapyapyr wà. Heta 10 miw zauxiapekwer Zuta izuapyapyr wà.

⁵ Na'e Xau a'e, zauxiapekwer paw a'e wà no, oho Amarek tawhu pe wà kury. Uzeàmim oho yrykaw 'y heta 'ymaw pupe wà.

⁶ Uze'eg Xau Kene izuapyapyr wanupe kury. — Pehem pezuwà Amarek ywy rehe har wamyter wi nehe. Nezewe mehe wazuka mehe napuzuka kwaw ihe nehe. Ta'e kwehe mehe Ezit ywy wi

wahem mehe pekatu Izaew wanupe, i'i wanupe. A'e rupi uhem Kene wà Amarek ywy rehe har wanuwi wà kury.

⁷ Na'e weityk Xau Amarek ywy rehe har a'e wà kury. Uzyppyrog Awira pe. Oho Xur Ezit ywy huwake har kwarahy hemaw kutyr har pe no.

⁸ Upyhyk Amarek ywy rehe har wanuwihawete Akak her ma'e wà. Uzuka amogwer Amarek ywy rehe har upaw rupi wà.

⁹ Xau a'e, hemiruze'eg zauxiapekwer a'e wà no, nuzuka kwaw Akak a'e wà. Nuzuka kwaw àràpuhàrànete ikatu wera'u ma'e wà no. Nuzuka kwaw tapi'ak ikatu wera'u ma'e wà no. Ni tapi'aka'yr ikatu wera'u ma'e wà no. Ni àràpuhàràn ikatu wera'u ma'e wà no. Umumaw ikatu 'ym ma'e paw wà. Uzuka ma'ea'yr hekuzar 'ym ma'e paw wà no.

Tupàn nuputar kwaw Xau tuwihaw romo a'e

¹⁰ Na'e Tupàn uze'eg Xamuew pe kury.

¹¹ — Azemumikahy Xau tuwihawete romo heremimuigo kar awer rehe ihe kury. Ta'e upuir ihewi a'e xe. Nuweruzar kwaw heze'eg a'e, i'i izupe. Uzemumikahy Xamuew ize'eg henu mehe. Umumaw pytun gatu Tupàn pe uze'eg pà uhapukaz pà Xau rehe.

¹² Iku'egwer pe izi'itahy uhem oho weko haw wi Xau hekar pà kury. Ukwaw Xau Karamew tawhu pe iho awer. Uzapo Xau uzemuwete katu haw a'e pe. A'e re oho Ziwkaw tawhu pe.

¹³ Uwàxi Xamuew Xau a'e pe. Uze'eg Xau izupe. — Tuwe Tupàn Tuweharupi Wiko Ma'e umur

uze'egatu nerehe nehe, Xamuew. Aruzar ize'eg kwez ihe, i'i mua'u izupe.

14 Upuranu Xamuew hehe. — Màràzàwe tuwe ainu tapi'ak waze'eg mehe àràpuhàràn waze'eg mehe tàrityka'i ihe wà, i'i izupe.

15 Uwazar Xau ize'eg izupe. — Heremiruze'eg zauxiapekwer upyro a'e ma'ea'yr Amarek ywy rehe har wanuwi a'e wà. Upyro àràpuhàràn ikatu wera'u ma'e tapi'ak ikatu wera'u ma'e a'e wà, Tupàn Tuweharupi Wiko Ma'e nezar pe imono pyràm a'e wà. Uruzuka amogwer ma'ea'yr upaw rupi ure wà, i'i izupe.

16 — Tuwe rihi, i'i Xamuew Xau pe. — Tupàn umume'u ma'e ihewe karumehe pyhaw a'e. Amume'u putar newe ihe kury, i'i izupe. — Emume'u ty, i'i Xau izupe.

17 Uze'eg wi Xamuew izupe. — Naiko kwaw awa ikàg ma'e romo ihe, ere ru'u nezeupe amo 'ar mehe. Nan. Ereiko Izaew ta'yr wazuapyapyr paw wanuwihawete romo ne. Tupàn uzakook kar uri kawer nerehe Izaew wanuwihawete romo nemuigo kar pà a'e.

18 Uzuka kar Amarek ywy rehe har paw newe wà. Ta'e iaiw a'e wà xe. — Ezuka paw wà nehe, i'i Tupàn newe a'e.

19 Màràzàwe tuwe nereruzar kwaw ize'eg awer ne. Màràzàwe tuwe nepurupyro wer neàmàtry'ymar wama'e rehe. Na'ikatu kwaw a'e ma'e neremiapo kwer Tupàn pe. Màràzàwe tuwe erezapo, i'i izupe.

20 — Nan kwaw pa. Aruzar Tupàn ze'eg ihe. — Ahem aha heàmàtry'ymar wakutyr ihe. Arur

wanuwihawete Akak her ma'e. Azuka Amarek wyy rehe har paw ihe wà.

²¹ Heremiruze'eg zauxiapekwer nuzuka kwaw tapi'ak ikatu wera'u ma'e wà. Nuzuka kwaw àràpuhàràn ikatu wera'u ma'e wà. Izuka pyràm romo wanekon wà. Nuzuka kwaw wà. Wèrur xe Ziwkaw pe Tupàn nezar pe wamono pà wà, i'i Xau Xamuew pe.

²² Uwazar Xamuew ize'eg izupe a'e no.

— Ma'enugar Tupàn Tuweharupi Wiko Ma'e uputar a'e.

Aipo uze'eg heruzar haw uputar. Aipo ma'ea'yr hapy haw uputar.

Ize'eg heruzar haw ikatu wera'u àràpuhàràn ikatu wera'u ma'e henataromo wazuka haw wi izupe.

²³ Tupàn ze'eg heruzar 'ymaw a'e, nuzawy kwaw tekwe ikatu 'ym ma'e wamuwete katu haw Tupàn henataromo.

Zanereko wera'u haw nuzawy kwaw tupàn a'ua'u wamuwete katu haw izupe. Iro Tupàn pe.

Tupàn Tuweharupi Wiko Ma'e naneputar kwaw tuwihawete romo a'e kury.

Ta'e nereruzar kwaw ize'eg awer ne xe, i'i Xamuew izupe.

²⁴ — Azeharomoete azapo ikatu 'ym ma'e Tupàn henataromo ihe. Naruzar kwaw ize'eg. Naruzar kwaw ize'eg newe imur pyrer ihe. Akyze teko wanuwi. A'e rupi azapo ma'e wanemimutar rupi ihe.

²⁵ Xamuew, emunàn heremiapo kwer ikatu 'ym ma'e hewi kury. Ezewyr eho herupi nehe.

Nezewe mehe apuner Tupàn Tuweharupi Wiko Ma'e imuwete katu haw rehe ihe nehe kury, i'i Xau Xamuew pe.

²⁶ — Nazewyr kwaw nerupi ihe. Nereruzar kwaw Tupàn hemiapo kar haw ne. A'e rupi nanep-utar kwaw Izaew wanuwihawete romo a'e kury, i'i Xamuew izupe.

²⁷ Na'e uwak Xamuew a'e wi uhem pà kury. Upyhyk Xau ikampirpuku rehe ikupe kutyr rehe. Umu'i kury.

²⁸ I'i Xamuew izupe. — Eremu'i hekamir kwez ihewi ty. Nezewegatete kutàri Tupàn umu'i Izaew wanuwihawete romo nereko haw kwez newi a'e no. Omono kwez amo ae awa newi ikatu wera'u ma'e pe kury. A'e awa wiko putar tuwihawete romo nerekuzaromo nehe.

²⁹ Tupàn Izaew wazar ikàg ma'e a'e, nahemu'em pixik kwaw a'e. Aze ipurapo wer amo ma'e rehe, uzapo a'e ma'e. Nuiko kwaw awa romo kuzà romo a'e. A'e rupi nuzewyr kwaw wemimume'u kwer wi a'e, i'i Xamuew izupe.

³⁰ — Azeharomoete azapo ikatu 'ym ma'e kwez ihe. Nezewe rehe we hemuwete pe amogwer tuwihaw wanenataromo teko wanenataromo nehe. Ezewyr herupi nehe. Nezewe mehe apuner putar Tupàn nezar imuwete katu haw rehe ihe nehe, i'i Xau Xamuew pe a'e.

³¹ A'e rupi uzewyr Xamuew oho hupi.

³² — Perur tuwihawete Akak her ma'e xe nehe ty wà, i'i Xamuew wanupe. Uryryryryz Akak iko a'e, Xau henataromo oho mehe a'e. — Mào haw iroahy tuwe, i'i Akak a'e.

³³ I'i Xamuew a'e tuwihaw pe. — Netakihepuku uzuka kuzà wamemyr tetea'u wahy wanuwi wà. Kutàri nehy imemyr ukàzym putar izuwi upaw rupi a'e nehe no. Wiko putar nehy kuzà ime-my'r 'ym ma'e romo nehe kury, i'i izupe. A'e re upei'ài'àng Xamuew Akak kury, Ziwkaw tawhu pe ma'ea'yr hapy haw henataromo kury.

³⁴ A'e re oho Xamuew Hama pe. Uzewyr Xau weko haw Zimea pe.

³⁵ A'e re Xamuew nuexak pixik kwaw Xau a'e. Upuhareko katu Xamuew Xau a'e. — Màràzàwe tuwe amuigo kar Xau Izaew wanuwihawete romo ihe, i'i Tupàn uzeupe. — Na'ikatu kwaw tuwihawete romo heko haw, i'i uzeupe.

16

Umuigo kar Tawi tuwihawete romo wà

¹ Tupàn Tuweharupi Wiko Ma'e uze'eg Xamuew pe kury. — Màràn 'ar eremumaw putar Xau ipuhareko katu pà nehe. Naputar kwaw Xau Izaew wanuwihawete romo ihe kury. Emynehem amo ma'ea'yr i'ak kwer uri kawer pupe kury. Eraha nezeupi kury. Eho Merez taw pe nehe, awa Zexe her ma'e hàpuz me neho pà nehe. Ta'e aexak amo ta'yr kwez tuwihawete rà m romo ihe kury xe, i'i Tupàn izupe.

² — Màràzàwe tuwe apuner nezewe haw iapo haw rehe ihe nehe, i'i Xamuew. — Aze Xau ukwaw a'e ma'e iapo pyràm a'e nehe, hezuka putar a'e nehe, i'i izupe. — Eraha amo tapi'aka'yr nehe. — Aha putar a'e pe ma'ea'yr izuka pà Tupàn pe ihe, ere wanupe nehe.

3 – Enoz Zexe ma'ea'yr izuka àwàm me nehe. A'e mehe amume'u putar neremiapo rà'm newe nehe. Erezakook putar uri kawer amo rehe tuwihawete romo imuigo kar pà nehe. Aexak kar putar a'e awa newe ihe nehe, i'i izupe.

4 Uzapo Xamuew Tupàn Tuweharupi Wiko Ma'e hemiapo karer. Oho Merez taw pe. A'e pe ihem mehe taw pe har wanàmuz uryryryryz huwàxi mehe wà. Upuranu hehe wà. – Aipo pu-ruàmàtyry'ym 'ymaw rupi erezur, i'i izupe wà.

5 – Aze pa, i'i wanupe. – Azur ma'ea'yr izuka pà Tupàn henataromo. Pezemukatu kury, herupi peho pà kury, i'i wanupe. Umuzemukatu kar Xamuew Zexe kury, ta'yr wà no. Wenz ma'ea'yr hapu haw pe wamono kar pà wà.

6 Wahem mehe wexak Xamuew amo Zexe ta'yr Eriaw her ma'e. Uze'eg uzeupe. – 'Aw awa xe Tupàn Tuweharupi Wiko Ma'e henataromo wiko ma'e a'e, azeharomoete wiko Tupàn hemixak kwer romo a'e, i'i uzeupe.

7 – Eme'e zo 'aw awa hexakaw rehe nehe. Eme'e zo iaiha katu haw rehe nehe. Naputar kwaw ihe, ta'e naexak kwaw ma'e teko wazàwe ihe xe. Teko wexak teko wanexakaw wà. Ihe aexak wapy'a ihe wà, i'i Tupàn Xamuew pe.

8 Na'e Zexe wenz wa'yr Aminanaw her ma'e uzeupe kury. – A'e a'e no, Tupàn nuputar kwaw a'e no, i'i Xamuew wanupe.

9 Na'e Zexe werur wa'yr Ximez her ma'e kury. – Tupàn nuputar kwaw a'e, i'i Xamuew wanupe.

10 Nezewe Zexe wexak kar 7 wa'yr Xamuew pe pitàitàigatu wà. – Ni amo xe har heremixak

kwër nuiko kwaw Tupàn hemixak romo a'e wà, i'i Xamuew wanupe.

¹¹ A'e rupi upuranu Zexe rehe kury. — Aipo naheta kwaw amo nera'yr newe, i'i izupe. — Heta amo pitài ihewe a'e. Ipyahu wera'u ma'e romo hekon a'e. Nuiko kwaw xe. Uzekaiw iko àràpuhàràn wanehe, i'i Zexe Xamuew pe. — Emono kar amo herur kar pà nehe, i'i Xamuew izupe. — Ithem 'ym mehe naxiuka kwaw ma'ea'yr Tupàn henataromo zane rihi, i'i Xamuew wanupe.

¹² A'e rupi Zexe omono kar amo awa ipiaromo. Wexak Xamuew tur mehe. Kwàkwàmò ipuràg eteahy ma'e romo hekon a'e. Heha ipuràg eteahy a'e. Na'e i'i Tupàn Tuweharupi Wiko Ma'e Xamuew pe kury. — A'e aputar ihe. Ezakook uri kawer iàkàg rehe tuwihawete romo imuigo kar pà nehe kury, i'i Tupàn Xamuew pe.

¹³ Upyhyk Xamuew ma'ea'yr i'ak kwër uri kawer pupe tynehem ma'e kury. Uzakook imono Tawi rehe tyky'yr paw wanenataromo kury. Tupàn rekwe wiko Tawi izar romo a'e 'ar mehe. A'e 'ar henataromo upyta hehe we. Uzewyr Xamuew Hama pe kury.

Tawi, Xau kury

¹⁴ Tupàn Tuweharupi Wiko Ma'e hekwe uhem wà Xau wi utyryk pà kury. Tupàn omono kar amo tekwe ikatu 'ym ma'e ipy'a pe kury. A'e tekwe uzypyrog ma'erahy ipuraraw kar pà Xau pe kury.

¹⁵ Na'e Xau pe uma'ereko ma'e uze'eg izupe a'e wà kury. — Urukwaw tekwe ikatu 'ym ma'e Tupàn hemimur kar nerehe we har ure. Upuraraw kar ma'erahy iko newe.

16 Aze ikatu newe, uruekar putar amo awa wioràwiràn imupu kwaw katu har ure nehe. Nezewe mehe, aze a'e tekwe ikatu 'ym ma'e ur nerehe we nehe, a'e awa umupu putar wioràwiràn newe nehe. Nezewe mehe nekatu wi putar nehe, i'i izupe wà.

17 — Ikatu, i'i Xau. — Pekar wioràwiràn imupu kwaw par nehe. Perur xe nehe, i'i wanupe.

18 I'i amo uma'ereko ma'e izupe. — Zexe Merez taw pe har a'e, heta amo ta'yr zegar ikwaw katu har a'e no. Ikàg a'e no. Zauxiapekwer ikatu ma'e romo hekon a'e no. Uze'egatu no. Ipuràg eteahy no. Tupàn Tuweharupi Wiko Ma'e wiko hehe we a'e no, i'i izupe.

19 A'e rupi omono kar Xau uze'eg heraha har Zexe pe kury. — Emur kar nera'yr Tawi àràpuhàràn wamono'ogax xe ihewe nehe, i'i izupe.

20 Na'e omono kar Zexe wa'yr Tawi Xau pe kury. Weraha Tawi uwà tykwer zutahyky'a ipor Xau pe. Weraha amo àràpuhàràneta'yr izupe no. Omono'og typy'ak tetea'u zumen rehe heraha pà izupe no.

21 Upyta Tawi Xau hàpuz me izupe uma'ereko pà. Ikatuahy Tawi Xau pe. Umuigo kar utakihepuku heraha har romo.

22 Omono kar ze'eg Zexe pe no. — Tawi ikatuahy ihewe a'e. Tuwe upyta xe ihewe uma'ereko pà nehe, i'i izupe.

23 A'e 'ar henataromo tekwe ikatu 'ym ma'e Tupàn hemimur karer Xau rehe we ihem mehe hehe kury, upyhyk Tawi uwioràwiràn imupu pà kury. Nezewe mehe tekwe ikatu 'ym ma'e uhem oho Xau wi. Ikatu wewer a'e 'ar mehe.

17

Kurià uze'eg urywahy Izaew wanehe

¹ Amo 'ar mehe Piri ywy rehe har a'e wà, uze-mono'og Xoko taw Zuta ywy rehe har pe a'e wà, Izaew waàmàtyry'ym pà a'e wà. Uzapo uker haw ywyzaw tuwykwer heta haw her ma'e pe wà. Upyta Xoko Azeka wamyter pe wà.

² Na'e Xau uzemono'og Izaew wanehe we kury. Uzapo uker haw ywyàpyznaw Kawar her ma'e rehe wà. Uzemuàgà'ym Piri ywy rehe har waàmàtyry'ym àwàm rehe wà kury.

³ Piri ywy rehe har upytu'u ywytyr ywyàpyznaw izywyr har rehe wà. Izaew upytu'u inugwer ywytyr rehe a'e wà no.

⁴ Amo awa Piri ywy rehe har a'e, Kat taw pe har Kurià her ma'e a'e, uhem uker haw wi Izaew wanupe uze'eg zemueteahy pà a'e kury.

⁵ Iaiha katu a'e. 2,10 met heta iaiha haw a'e. Umunehew uwàkàg rehe har itazu morog iapo pyrer a'e. Umunehew kamirtàtà itazu iapo pyrer no. Ipuhuz a'e. Wereko 60 kir ipuhuz haw a'e.

⁶ Umunehew wetymàkàg rehe har itazu iapo pyrer wetymà rehe no. Weraha u'ywhu waxi'i rehe no, itazu morog iapo pyrer no.

⁷ Weraha purukutukaw uhua'u ma'e no. Iànàgatu i'yw. Ipuhuz katu no. Tàtàahy hakwa'i haw a'e. Itaper iapo pyrer romo a'e. Heta 7 kir ru'u ipuhuz haw a'e. Amo zauxiapekwer wata henataromo a'e, u'yw wi takihe wi izemimaw heraha pà izupe a'e.

⁸ Ur Kurià a'e. Upytu'u Izaew wanuwake, wanupe uhapukaz pà. — Màràzàwe tuwe peiko

pe pe ureàmàtyry'ym pà. Aiko Piri ywy rehe har romo ihe. Peiko Xau pe uma'ereko e ma'e romo pe. Pexak amo zauxiapekwer penehe we har kury, heàmàtyry'ymar romo kury.

⁹ Aze a'e hereityk nehe, aze hezuka nehe, uruiko putar peme uma'ereko e ma'e romo ure nehe. Aze aityk nehe, aze azuka nehe, peiko putar uma'ereko e ma'e romo urewe nehe.

¹⁰ Amume'uahy ko heze'eg iteko zauxiapekwer Izaew wanupe ihe kury. Pemur amo awa heàmàtyry'ymar romo kury, i'i Kurià Izaew wanupe.

¹¹ Ize'eg henu mehe Xau a'e, hemiruze'eg zauxiapekwer a'e wà no, ukyze tuwe izuwi wà kury.

Tawi oho Xau waker haw pe

¹² Tawi a'e, Zexe ta'yr romo hekon a'e. Eparat Merez taw pe har Zuta waiwy rehe har romo hekon a'e. Heta 8 ta'yr Zexe pe wà. Xau tuwi-hawete romo heko mehe tua'uhez tuwe Zexe a'e.

¹³ Na'iruz ta'yr ipy oho Xau rupi Piri ywy rehe har waàmàtyry'ym pà a'e wà. Ta'yr ipy a'e, Eriaw her romo a'e. Tywyr ipy Aminanaw her romo a'e. Ximez tywyr inugwer her romo a'e.

¹⁴ Tawi wiko Zexe ta'yr ipyahu wera'u ma'e romo a'e. A'e na'iruz tyky'yr Xau wanehe we har upyta Xau ker haw huwake a'e wà.

¹⁵ Tawi a'e, amo 'ar mehe upyta Xau rehe we, amo ae 'ar mehe uzewyr u heimaw àràpuhàràn wanehe uzekaiw pà kury.

¹⁶ Kurià umumaw 40 'ar Izaew wanupe uze'eg zemueteahy pà. Tuweharupi oho a'e pe ku'em mehe. Tuweharupi oho a'e pe karuk mehe no.

17 Amo 'ar mehe uze'eg Zexe Tawi pe. — Emono'og arozràn ku'i kwer 10 kir ipuhuz ma'e kury. Epyhyk ko 10 typy'ak no. Eraha tàrityka'i neryky'yr wanupe waker haw pe kury.

18 Ko 10 ma'e kamykwer tàtà ma'e Kez her ma'e eraha zauxiapekwer wanuwihaw pe nehe no. Exak neryky'yr waneko haw nehe no. Erur amo ma'e wakatu haw hexak kar pà ihewe nehe, wakatu haw ikwaw kar pà ihewe nehe.

19 Neryky'yr a'e wà, tuwihawete Xau a'e no, amogwer zauxiapekwer a'e wà no, wiko ywyàpyznaw Kawar her ma'e pe a'e wà, Piri ywy rehe har waàmàtyry'ym pà a'e wà, i'i Zexe Tawi pe.

20 Iku'egwer pe izi'itahy upu'àm Tawi. Omono kar amo ae awa àràpuhàràn wanehe imuzekaiw kar pà. Upyhyk a'e temi'u paw. Oho Zexe ze'eg rupi katete. Uhem Izaew wapytu'u haw pe. A'e 'ar mehe we uhem zauxiapekwer Piri ywy rehe har waàmàtyry'ym pà a'e wà kury. Uhapukapukazahy oho waiko upy'a wamukàg kar pà wà.

21 Zauxiapekwer Piri ywy rehe har ur Izaew wanuwàxi mà wà kury. Upyta a'e pe wane-nataromo wà.

22 Omono Tawi a'e temi'u ma'e rehe uzekaiw ma'e pe. Uzàn oho zeàmàtyry'ymaw pe kury. Uhem wyky'yr wanuwake. — Pekatu aipo ty wà, i'i wanupe.

23 Ize'eg mehe we ur Kurià wanuwake kury. — Pemur amo awa heremiàmàtyry'ym romo ihewe kury, i'i Kurià amo 'ar mehe arer zàwe. Wenu Tawi ize'eg mehe.

24 Izaew a'e wà, Kurià hexak mehe uzàn oho izuwi ukyze katu pà wà.

25 Nezewe uze'eg wà. — Peme'e hehe ty wà. Pezeapyaka katu ize'eg rehe. Aze amo uzuka a'e Piri ywy rehe har nehe, upyhyk putar temetarer tetea'u nehe. Tuwihawete omono putar temetarer tetea'u izuka arer pe nehe. Omono putar wazyr hemireko ràm romo nehe no. Tu iànàm a'e wà no, nomono pixik kwaw temetarer tuwihawete pe ko 'ar henataromo wà nehe no, i'i uzeupeupe wà.

26 Upuranu Tawi zauxiapekwer uzeake har wanehe. — Aze amo uzuka a'e Piri ywy rehe har nehe, aze umunàn ko maranugar haw Izaew wanuwi nehe, ma'e upyhyk putar nehe. Piri ywy rehe har tupàn a'ua'u wamuwete katu har romo hekon a'e. Màràzàwe tuwe Tupàn tuweharupi wiko ma'e hemiruze'eg zauxiapekwer ukyze izuwi wà. Màràzàwe tuwe upuner uze'eg zemueteahy haw rehe zanerehe nezewe a'e, i'i wanupe.

27 Na'e umume'u wi izuka arer hemipyhyk ràm izupe wà kury.

28 Eriaw Tawi tyky'yr itua'u wera'u ma'e a'e, wenu zauxiapekwer wanupe ize'eg mehe a'e. Wikwahy hehe ize'eg henu mehe. — Ma'e erezapo iko xe. Mo uzekaiw iko zanereimaw àràpuhàràn wanehe ywyxiguhu pe. Ereiko wera'u amo wanuwi ne. Ereiko ikatu 'ym ma'e romo. Erezur e xe neme'e e pà, zeàmàtyry'ym hexak pà, i'i tyky'yr izupe.

29 — Ma'e azapo newe. Aipo napuner kwaw amo wanehe hepuranu haw rehe, i'i Tawi wyky'yr pe.

30 Na'e upuranu wi Tawi amo zauxiapekwer wanehe kury. Uze'eg a'e rupi katete izupe a'e wà

no.

³¹ Amo zauxiapekwer wenu Tawi ize'eg mehe wà. A'e rupi umume'u oho Xau pe wà. — Perur Tawi xe ihewe ty wà, i'i Xau wanupe.

³² Uhem Tawi Xau huwake izupe uze'eg pà kury. — Heruwihawete, tuwe ni amo nukyze kwaw a'e Piri ywy rehe har wi wà nehe. Ihe azàmàtyry'ym putar aha ihe nehe, i'i Tawi izupe.

³³ — Nerepuner kwaw iàmàtyry'ymaw rehe. Kwàkwàmò itua'u katu 'ym ma'e romo ereiko. A'e umumaw kwarahy tetea'u zauxiapekwer romo wiko pà a'e, i'i Xau izupe.

³⁴ — Heruwihawete, i'i Tawi. — Azekaiw katu heru heimaw àràpuhàràn wanehe ihe. Zàwàruhu iriàw a'e wà, zàwàruhu uruxu a'e wà no, aze amo weraha àràpuhàràna'yr a'e,

³⁵ aha ipiaromo ihe. Azuka ihe, àràpuhàràna'yr ipyro pà izuwi ihe. Aze zàwàruhu ipuruzuka wer herehe, apyhyk iazu'yw rehe ihe. Arukwarukwar izuka pà ihe no.

³⁶ Amo zàwàruhu iriàw azuka ihe wà. Amo zàwàruhu uruxu azuka ihe wà no. Azuka putar kwez Piri ywy rehe har tupàn a'ua'u wamuwete har nezewegatete ihe nehe no, ta'e uze'eg zemueteahy Tupàn wikuwe ma'e hemiruze'eg zauxiapekwer wanehe a'e xe. Ta'e ipuruzuka wer wanehe a'e no xe.

³⁷ Tupàn Tuweharupi Wiko Ma'e hepyro iriàw wanuwi a'e. Hepyro uruxu wanuwi a'e no. Hepyro putar kwez Piri ywy rehe har wi a'e nehe no, i'i Tawi Xau pe. — Ikatu, i'i Xau izupe. — Eho ty. Tuwe Tupàn Tuweharupi Wiko Ma'e wiko nerehe we nehe, i'i izupe.

³⁸ A'e rupi omono ukamirtàtà Tawi pe kury. — Emunehew ty, i'i izupe. Umunehew kar iàkàg rehe har itazu iapo pyrer iàkàg rehe. Omono amo ma'e pিরer tàtà ma'e puxi'a imimaw romo iapo pyrer izupe imunehew kar pà no.

³⁹ Umuixe kar Tawi Xau takihepuku uku'apixi har iwy pe. Uzeagaw wata pà. Nupuner kwaw ta'e nupukwaw kwaw agwer ma'e a'e xe. Na'e i'i Xau pe. — Napuner kwaw heata haw ko ma'e paw heraha pà ihe. Ta'e napukwaw kwaw ihe xe, i'i. A'e rupi wenuhem a'e ma'e paw uzewi kury.

⁴⁰ Upyhyk uywyrà opokokaw weimaw wanupi wata mehe har kury. Wexaexak 5 ita ihym ma'e yrykaw huwake har oho. Omono uma'eryru pupe. Upyhyk itamomor haw no, Kurià huwàxi mà oho pà kury.

Uzuka Tawi Kurià kury

⁴¹ Kurià Piri ywy rehe har a'e, uzypyrog Tawi kutyr wata pà kury. Ipytywà har itakihepuku heraha har wata henataromo. Tawi huwake uhem mehe

⁴² ume'egatu Kurià hehe kury. Uze'eg urywahy hehe kury, ta'e xo kwàkwàmo ipuràg eteahy ma'e wexak wenataromo a'e xe.

⁴³ A'e rupi i'i Tawi pe. — Mâràzàwe tuwe ererur ywyrà nepokokaw ne. Aipo zawar romo aiko ihe, i'i Tawi pe. Na'e Kurià omono uzar tupàn a'ua'u waze'egaiw haw Tawi rehe kury.

⁴⁴ A'e re uze'eg izupe. — Ezur ty. Ta'e amono putar neretekwer wiràmiri wanupe wanemi'u ràm romo miar wanupe wanemi'u ràm romo ihe nehe kury, i'i izupe.

⁴⁵ — Erezur hekutyр takihepuku herur pà, purukutukaw herur pà, u'ywpuku herur pà. Ihe aha putar nekutyр Tupàn ikàg wera'u ma'e ikàgaw rupi ihe kury. Ta'e ereze'eg zemueteahy kwez hehe ne kury xe.

⁴⁶ Kutàri Tupàn Tuweharupi Wiko Ma'e nemur putar hepo pe nehe. Uruityk putar ihe nehe. Uruwakagok putar nehe. Amono putar Piri ywy rehe har wanetekwer wiràmiri wanupe ihe wà nehe, miar wanupe ihe wà nehe, wanemi'u ràm romo ihe wà nehe. Nezewe mehe teko ywy rehe paw ukwaw putar Tupàn Izaew wazar romo heko haw a'e wà nehe.

⁴⁷ Xe har paw wexak putar ikàgaw wà nehe. Upyro putar wemiruze'eg takihepuku ipyhyk 'ym pà purukutukaw ipyhyk 'ym pà a'e wà. Weityk waàmàtyry'ymar a'e wà. Pemur putar urepo pe upaw rupi katete a'e nehe kury, i'i Tawi Kurià pe.

⁴⁸ Na'e Kurià uzypyrog wi wata pà Tawi kutyр kury. Uzàn Tawi Piri ywy rehe har wakutyр kury, Kurià iàmàtyry'ym pà kury.

⁴⁹ Omono opo uma'eryru pupe. Upyhyk pitài ita imomor haw pupe imomor pà kury, Kurià rehe kury. Wixe ita hehàpykàg rehe. U'ar uwaw ywy rehe.

⁵⁰⁻⁵¹ Na'e uzàn Tawi izupe kury. Upu'àm hetekwer i'aromo. Wenuhem itakihepuku iapirer wi, izuka katu pà takihepuku pupe kury, iakagok pà kury. Nezewe weityk ita'i pupe izuka pà a'e. Piri ywy rehe har a'e wà, wexak uwihaw ikàg ma'e izuka mehe wà. Hexak mehe uzàn oho a'e wi wà kury.

⁵² Na'e zauxiapekwer Izaew izuapyapyr a'e wà,

Zuta izuapyapyr a'e wà no, uzàn Piri ywy rehe har wanaikweromo wà kury. Uhapukaz uzàn mehe wà. Umuzàn kar waneraha wanereko Kaz tawhu pe wà, tawhu Akerom her ma'e ukenaw pe wà no. Izaew ukutuk amo Piri ywy rehe har Xàràì taw piarupi wà. Ikutuk pyrer u'ar ywy rehe wà. Amo uhem oho Kat tawhu pe Akerom tawhu pe wà.

⁵³ A'e wi uzewyr Izaew wà kury. Upyhykwama'e waker awer parer paw heraha wà no.

⁵⁴ Upyhyk Tawi Kurià iàkàgwer oho kury. Weraha Zeruzarez tawhu pe. Xo Kurià ima'e kwer zo omonokatu wàpuzràn pupe: takihepuku, purukutukaw, u'ywpuku.

Weraha Tawi Xau henataromo wà

⁵⁵ A'e 'ym mehe Xau wexak Tawi Kurià iàmàtyry'ym pà iho mehe. Hexak mehe upuranu wemiruze'eg zauxiapekwer wanuwihaw Aminer her ma'e rehe a'e. — Aminer, i'i. — Mo romo hekon kwez kwàkwàmo a'e, i'i. — Hezar, i'i Aminer Xau pe. — Amume'uahy ikwaw 'ymaw newe ihe, nereko haw rehe ihe, i'i Aminer izupe.

⁵⁶ — Eho hehe nepuranu pà kury, i'i Xau izupe.

⁵⁷ A'e rupi Tawi Kurià izuka re hàpuzràn pe iho re Aminer oho ipiaromo kury. Weraha Xau pe. A'e 'ar mehe we Tawi upir Kurià iàkàgwer hereko kury.

⁵⁸ Upuranu Xau hehe kury.

— Mo romo ereiko, i'i izupe. — Aiko neremiruze'eg Zexe Merez taw pe har ta'yr romo ihe, i'i Tawi Xau pe.

18

¹ Umumaw Xau Tawi pe uze'egaw kury. A'e 'ar mehe Xau ta'yr Zonata her ma'e uzyppyrog Tawi

iamutar katu pà kury. Iamutar katu haw ikàg uzeamutar katu haw ài.

² A'e 'ar henataromo Xau umuigo kar Tawi weko haw pe. Numuzewyr kar kwaw tu hàpuz me kury.

³ Na'e Zonata a'e, Tawi a'e no, uzapokatu uze'eg uzehezehe we wà kury. — Ereiko hemyryparete romo ne. Aiko nemyryparete romo ihe no, i'i uzeupeupe wà. Ta'e Zonata uzamutar katu tuwe Tawi a'e xe.

⁴ Wenuhem Zonata ukamirpuku uzewi kury, Tawi pe imono e pà kury. Omono ukamir zauxiapekwer wanemimunehew izupe no. Omono utakihepuku izupe no, uwyrapar no, uku'apixi haw no.

⁵ Xau omono kar Tawi taw nànnà a'e. Ikatu a'e taw nànnànar paw wanupe a'e. A'e rupi Xau umuigo kar Tawi wemiruze'eg zauxiapekwer wanuwi-haw romo a'e kury. Ikatu hemiapo kwer zauxiapekwer paw wanupe. Ikatu amogwer zauxiapekwer wanuwi-haw wanupe no.

Xau hewyrowyroahy a'e

⁶ Uzewyr zauxiapekwer paw weko haw nànnà wà Tawi Kurià izuka re wà kury. Wata mehe kuzàgwer uhem tawhu wi wanupe Xau huwàxi mà wà. Umuzàg zegar haw urywete haw rupi wà. Upynyk wà no. Umupu ipu ma'e paner her ma'e wà. Umupu wioràwiràn irir her ma'e wà no.

⁷ Uzegar urywete haw rupi wà no. Umupu ma'e imupu pyr heraha hereko wà. Uzegar nezewe upynyk pà wà. — Xau uzuka miw a'e wà. Tawi uzuka 10 miw a'e wà, i'i oho waiko wà.

⁸ Na'ikatu kwaw wazegar haw Xau pe. Wik-wahy a'e. — Umur kuzàgwer miw ihewe wà. Umur

10 miw Tawi pe wà. Xo pitài ma'e izeapo re zo uhyk putar izupe nehe. Aze wiko tuwihawete romo herekuzaromo nehe, a'e mehe ikatu putar izupe nehe, i'i ahyahy.

⁹ A'e 'ar henataromo uzyppyrog Xau Tawi rehe wewyroahyhy pà kury. Uzemupy'a hehe no.

¹⁰ Iku'egwer pe Tupàn omono kar amo tekwe iaiw ma'e Xau rehe kury. Tekwe ikatu 'ym ma'e wiko Xau izar romo. Uzyppyrog he'o ma'e zàwe wiko pà weko haw pe. Umupu Tawi iwioràwiràn inà a'e. Amo 'ar mehe umupu wi uwioràwiràn oho Xau henataromo. Upyhyk Xau purukutukaw hereko opo pe a'e.

¹¹ Na'e uze'eg Xau nezewe uzeupe. — Akutuk putar Tawi ywyok rehe imuzar pà tàrityka'i ihe kury, i'i uzeupe. Mokoz haw omomor upurukutukaw ikuty. Mokoz haw uzeawy kar Tawi izupe.

¹² Tupàn Tuweharupi Wiko Ma'e wiko Tawi rehe we. Upuir Xau wi. A'e rupi ukyze Xau Tawi wi.

¹³ A'e rupi omono kar Xau Tawi uzewi kury. Umuigo kar miw zauxiapekwer wanuwihaw romo kury. Weruze'eg Tawi a'e wemiruze'eg zeàmàtyry'ymawhu pe waho mehe.

¹⁴ Hemiapo kwer paw ikatu, ta'e Tupàn Tuweharupi Wiko Ma'e wiko hehe we a'e xe.

¹⁵ Wexak Xau Tawi hemiapo kwer paw ikatu haw. Ukyze wera'u izuwi a'e.

¹⁶ Izaew ywy rehe har wà, Zuta ywy rehe har wà no, upaw rupi katete uzamutar katu Tawi a'e wà. Ta'e tuwihaw ukyze 'ym ma'e romo hekon a'e xe.

Wereko Tawi Xau tazyr a'e

17 Amo 'ar mehe Xau uze'eg Tawi pe kury. — Aiw Meraw herazyr ipy xe hekon a'e. Amono putar newe neremireko romo ihe nehe, aze ereiko zauxiapekwer ikàg ma'e ukyze 'ym ma'e romo ihewe nehe, aze neretyryk kwaw ihewi nehe, aze erezàmàtyry'ym Tupàn Tuweharupi Wiko Ma'e iàmàtyry'ymar ne wà nehe, amono putar newe nehe, i'i izupe. — Aze ru'u Piri ywy rehe har uzuka putar Tawi a'e wà nehe, i'i uzeupe. — Aze uzuka wà nehe, namono kwaw herazyr izupe nehe, i'i uzeupe.

18 Uwazar Tawi Xau ize'eg izupe kury. — Mo romo aiko ihe. Heànàm nuiko kwaw tuwihaw romo wà. Nuiko kwaw hemetarer katu ma'e romo wà. Mâràzàwe tuwe aiko putar tuwihawete tazywen romo ihe nehe, i'i izupe.

19 Uhem Meraw Tawi pe imono haw 'ar kury. Nomono kwaw tu Tawi pe. Omono amo ae awa Aniriew Meora taw pe har her ma'e pe kury.

20 Mikaw a'e, inugwer Xau tazyr a'e, uzamutar katu Tawi a'e. A'e ma'e ikwaw mehe hurywete Xau a'e.

21 Nezewe i'i uzeupe. — Amono putar Mikaw Tawi pe hemireko romo ihe nehe. Wiko putar puruzuka haw zàwenugar romo izupe nehe. Aze ru'u Piri ywy rehe har uzuka putar wà nehe kury, i'i uzeupe. A'e rupi uze'eg wi Tawi pe kury. — Ereiko putar herazywen romo nehe, i'i izupe.

22 Uze'eg amogwer tuwihaw wanupe. — Peze'eg peho Tawi pe zutyka'i nehe. — Nekatuahy tuwihawete pe, amogwer tuwihaw paw wanupe no, ere izupe nehe. — A'e rupi ikatu Xau tazyr hereko

haw nehe, ko 'ar rehe nehe, ere izupe nehe, i'i wanupe.

²³ Uze'eg oho Tawi pe wà. Uwazar Tawi wanupe. — Hemetarer 'ym ma'e romo aiko ihe. Ikàg 'ym ma'e romo no. Na'ikatu kwaw ikàg 'ym ma'e tuwihawete tazywen romo heko haw a'e, i'i Tawi tuwihaw wanupe.

²⁴ Umume'u tuwihaw Tawi ze'eg iwazar awer oho Xau pe wà kury.

²⁵ — Peze'eg wi peho izupe nehe no, i'i wi wanupe no. — Xo pitài ma'e zo tuwihawete uputar wazyr hekuzar rà m romo nehe. Ezuka 100 Piri ywy rehe har eho ne wà nehe. Wazuka re emonohok wapirera'i wanuwi nehe. Erur izupe nehe. Nezewe mehe erezepyk putar Xau waàmàtyry'ymar wanehe nehe, peze izupe nehe, i'i wanupe. — Nezewe mehe Piri ywy rehe har uzuka putar Tawi a'e wà nehe, i'i uzeupe.

²⁶ Umume'u tuwihaw a'e ma'e oho Tawi pe wà. Heko wer tuwe tuwihawete tazywen romo a'e. — Ikatu nezewe mehe nehe pa, i'i Tawi uzeupe. Zereko haw 'ar 'ym mehe we,

²⁷ Tawi a'e, hemiruze'eg zauxiapekwer a'e wà no, uzuka 200 Piri ywy rehe har oho a'e wà. A'e rupi weraha Tawi Piri ywy rehe har izuka pyrer wapirera'i kwer Xau pe kury. Upapapapar wapirera'i Xau henataromo, ta'e nezewe uzemuigo kar tazywen romo a'e xe. A'e rupi omono Xau wazyr Mikaw her ma'e Tawi pe hemireko romo kury.

²⁸ Wexak Xau Tawi hemiapo kwer. Wexak ikàgaw. A'e rupi ukwaw Tupàn Tawi rehe we heko haw. Tazyr Mikaw uzamutar katu Tawi. Wexak Xau iamutar katu haw no.

²⁹ A'e rupi ukyze wera'u Tawi wi kury. A'e 'ar mehe umumaw Xau u'ar paw Tawi iàmàtyry'y-mar romo wiko pà.

³⁰ Kwarahy nà'nàn Piri ywy rehe har uzàmàtyry'y-m Izaew wà wà. Tawi weityk wahem mehe wà. Weityk wera'u Piri ywy rehe har amogwer Xau hemiruze'eg tuwihaw wanuwi upaw rupi a'e. A'e rupi teko paw ukwaw her wà kury.

19

Uzàmàtyry'y-m Xau Tawi kury

¹ Umume'u Xau Tawi izuka àwàm wa'yr Zonata pe, tuwihaw paw wanupe no. Zonata wiko wi wi Tawi imyrypar romo.

² A'e rupi uze'eg oho izupe kury. — Heru nezuka kar putar a'e nehe. Pyhewe izi'itahy eme'egatu nehe. Ezeàmim eho ikwaw pyr 'ym me nehe. Epyta a'e pe nehe.

³ Àro putar heru ko nezeàmim àwàm me nehe. Aze'eg putar izupe nerehe nehe. Aze umume'u amo ma'e heremigwaw 'ym nehe, amume'u putar newe ihe nehe no, i'i Zonata Tawi pe.

⁴ Na'e uze'egatu Zonata oho Tawi rehe Xau pe kury. — Heru, i'i. — Ezapo zo ikatu 'ym ma'e neremiruze'eg Tawi pe nehe. Ta'e nuzapo pixik kwaw ikatu 'ym ma'e newe a'e xe. Hemiapo kwer paw nepytywàgatu a'e, i'i izupe.

⁵ Kurià iàmàtyry'y-m mehe upuner mo uzezuka kar haw rehe. Upuner mo umàno haw rehe. Tupàn upytywà Izaew nezewe a'e, Kurià Tawi pe heityk kar pà a'e. Weityk Piri ywy rehe har tetea'u

Izaew wanupe wà. Tupàn weityk kar izupe a'e. Ne erexak a'e ma'e iapo mehe. Ikatuahy newe a'e 'ar mehe. Mâràzàwe tuwe erezapo putar ikatu 'ym ma'e awa ikatu ma'e pe nehe. Mâràzàwe tuwe erezuka e putar Tawi nehe, i'i Zonata u pe.

⁶ Wenu Xau Zonata ze'eg. Umume'uahy ko uze'eg. — Nazuka kar pixik kwaw Tawi ihe nehe. Tupàn wikuwe ma'e wenu heze'eg iko, i'i izupe.

⁷ Na'e Zonata wenoZ Tawi imuwà kury, a'e ma'e paw imume'u pà izupe kury. Na'e weraha Xau pe kury. Uma'ereko wi Tawi tuwihawete pe a'e 'ym mehe arer zàwe.

⁸ Piri ywy rehe har ur wi Izaew waàmàtyry'ym pà wà no. Oho Tawi wakutyr. Weityk tuwe wà. Uzàn izuwi wà.

⁹ Amo 'ar mehe a'e tekwe ikatu 'ym ma'e Tupàn hemimur karer wixe wi Xau py'a pe izar romo wiko pà no. Wapyk Xau in wàpuz me. Upyhyk upurukutukaw in opo pe. Umupumupu Tawi uwioràwiràn in a'e.

¹⁰ Uzeagaw wi Xau Tawi ikutuk pà ywyok rehe upurukutukaw pupe. Uzawy a'e. Purukutukaw puku ma'e ukutuk ywyok zo oho a'e. Uzàn Tawi a'e wi uzepyro pà.

¹¹ A'e 'ar mehe we pyhaw Xau uze'eg amo awa wanupe. — Peme'egatu peho Tawi hàpuz rehe nehe. Pyhewe pezuka nehe, i'i wanupe. Tawi hemireko Mikaw her ma'e uze'eg umen pe. — Aze nereho kwaw kutàri pyhaw nehe, pyhewe eremàno putar nehe, i'i izupe.

¹² A'e rupi umuezyw kar umen ukenaw ywyok ku'a pe har rupi. Uzàn oho uzepyro pà.

13 Na'e Mikaw a'e, upyhyk tupàn ua'u wàpuz pe har opo pe a'e. Umu'aw imono uker haw rehe kury. Omono amo zewàwànwaw àràpuhàrànwaw hawer iapo pyrer tupàn ua'u hagaw paw iàkàg romo. Upyk puruwànwaw pupe kury.

14 Wixe zauxiapekwer Xau hemiruze'eg tàpuz me wà kury. Ipurupyhyk wer Tawi rehe wà. — Ima'eahy a'e, i'i Mikaw wanupe.

15 Nume'egatu kwaw ker haw rehe wà. Na'e Xau omono kar wi a'e pe wà no. — Peme'egatu Tawi rehe nehe, i'i wanupe. — Erur Tawi neker haw pupe xe nehe. Ta'e ihe azuka putar ihe nehe xe, i'i wanupe.

16 Wixe awa oho iker haw pe wà. Wexak a'e tupàn ua'u hagaw paw tàpuz rehe uzekaiw ma'e a'e pe wà. Wexak zewàwànwaw àràpuhàrànete hawer iapo pyrer iàkàg zàwenugar romo iapo pyrer wà no.

17 Na'e upuranu Xau wazyr Mikaw rehe. — Màràzàwe tuwe neremu'em ihewe. Màràzàwe tuwe eremono kar heàmàtyry'yamar ihewi, i'i izupe. Uwazar tazyr ize'eg izupe. — Aze nahepytywà kwaw pe hemono kar haw rehe nehe, uruzuka putar ihe nehe, i'i hemen ihewe, i'i Mikaw u pe.

18 Uzepyro Tawi. Oho Hama tawhu pe. Umume'u Xau hemiapo kwer paw Xamuew pe. — Agwer ikatu 'ym ma'e tetea'u uzapo Xau ihewe a'e, i'i Tawi izupe. Na'e oho Xamuew rupi Tupàn ze'eg imume'u har waneko haw pe wà kury. Upyta a'e pe wà.

19 — Tawi wiko Tupàn ze'eg imume'u har waneko haw pe, i'i amo oho Xau pe wà kury. — Hama tawhu pe hekon a'e, i'i izupe wà.

²⁰ A'e rupi omono kar amo awa a'e pe wà. — Pepyhyk nehe ty wà, i'i wanupe. A'e pe wahem mehe wexak màràn awa Tupàn ze'eg imume'u mehe wà. Xamuew wiko wanuwihaw romo a'e. Na'e Tupàn rekwe wixe Xau hemiruze'eg wapy'a pe kury. A'e rupi uzyppyrog Tupàn ze'eg ikwaw pyr 'ym imume'u pà wà kury.

²¹ Amo umume'u a'e ma'e oho Xau pe wà. Omono kar Xau amo awa a'e pe wà no. A'e ae uzyppyrog Tupàn ze'eg ikwaw pyr 'ym imume'u pà wà no. Na'iruz haw omono kar awa a'e pe wà. Na'iruz haw rehe uzeapo nezewegatete no.

²² Na'e Xau tuwe oho Hama pe kury. Uhem amo 'zyygwar uhua'u ma'e Xek tawhu pe har pe kury. Upuranu a'e pe har wanehe. — Ma'e pe wiko Xamuew a'e, ma'e pe wiko Tawi a'e, i'i a'e. — Wiko Tupàn ze'eg imume'u har waneko haw pe wà, i'i izupe wà.

²³ Uzyppyrog a'e pe oho pà kury. Iata mehe Tupàn rekwe wixe ipy'a pe. Umume'u Tupàn ze'eg ikwaw pyr 'ym oho iko pe rupi wata pà. Te uhem Tupàn ze'eg imume'u har waneko haw pe.

²⁴ A'e pe wenuhem uma'e paw. Xamuew henataromo umume'u Tupàn ze'eg ikwaw pyr 'ym 'àm kury. Uzerew pà ywy rehe, uma'e imunehew 'ym pà. Umumaw pytun gatu nezewe haw iapo pà. A'e rupi ko 'ar rehe teko i'i nezewe wà. — Aipo Xau wiko Tupàn ze'eg imume'u har romo a'e no, i'i uzeupeupe wà.

20

Upytywà Zonata Tawi a'e

¹ Na'e uzàn Tawi oho Tupàn ze'eg imume'u har waneko haw wi kury, Hama tawhu pe har wi kury. Oho Zonata heko haw pe kury. Uze'eg izupe. — Ma'e azapo ihe. Aipo iaiw ma'e azapo ihe. Ma'e azapo neru pe. Màràzàwe tuwe ipuruzuka wer herehe, i'i izupe.

² Uwazar Zonata izupe. — Tuwe Tupàn nanezuka kar kwaw nehe. Heru umume'u wemiapo paw ihewe a'e. Umume'u ikatu ma'e ihewe. Umume'u ikatu 'ym ma'e ihewe no. Numim kwaw ma'e ihewi. Na'ipuruzuka wer kwaw nerehe. Aze mo uputar nezewe haw, umume'u mo ihewe, i'i izupe.

³ Uwazar Tawi izupe. — Neru ukwaw katu newe hekatuahy haw a'e. A'e rupi numume'u kwaw wemiapo rà m newe. Ta'e na'ipurumuzemumikahy kar wer kwaw nerehe a'e xe. Amume'uahy ko ma'e nereko haw rehe, Tupàn heko haw rehe newe kury. Namuite kwaw hemàno àwàm ihe, i'i izupe.

⁴ — Ma'e heremiapo rà m ereputar ne, i'i Zonata Tawi pe.

⁵ Uwazar Tawi izupe. — Pyhewe teko uzapo putar mynykaw zahy pyahu mehe har wà nehe. Tuwihawete uzapo putar mai'u haw uhua'u ma'e nehe. Na'ikatu kwaw heho 'ymaw izupe nehe. Aze ikatu newe nehe, azeàmim putar aha ka'a pe nehe. Xo pyhegwepe zo pyhaw azexak kar wi putar nehe.

⁶ Aze neru naherexak kwaw ywyrapew rehe herein mehe nehe, eze'eg nezewe izupe nehe. — Aha putar Merez taw pe tàrityka'i ihe kury, i'i Tawi ihewe a'e, ere neru pe nehe. — Ta'e heànàm uzuka

kar ma'ea'yr Tupàn henataromo kwarahy nà nà ko zahy rehe a'e wà xe, i'i ihewe, ere izupe nehe, i'i Tawi izupe.

⁷ — Ikatu, aze i'i newe nehe, azepyro putar nezewe nehe. Aze wikwahy nehe, nezewe mehe erekwaw putar herehe ipuruzuka wer haw nehe, i'i izupe.

⁸ — Ezapo ko ma'e ihewe nehe. Nezewe mehe erezapo putar neremiapo rà m Tupàn henataromo neremimume'u kwer ihewe nehe. Aze newe hemu'em ma'e romo aiko nehe, hezuka pe nehe. Màràzàwe tuwe ereàro putar neru hezuka à wàm. Hezuka pe ne aze heremu'em newe, i'i Tawi Zonata pe.

⁹ — Nema'enukwaw pixik zo agwer ma'e rehe nehe ty, i'i Tawi pe. — Aze mo akwaw heru nerehe ipuruzuka wer haw ihe, amume'u mo newe aze-haromoete ihe, i'i izupe.

¹⁰ Na'e upuranu Tawi hehe. — Aze neru wikwahy newe uze'eg pà nehe, mo umume'u putar ikwahy haw ihewe nehe, i'i izupe a'e.

¹¹ — Ezur herupi kaiwer pe nehe kury, i'i Zonata izupe. Oho wà.

¹² Uze'eg wi Zonata Tawi pe a'e pe uhem mehe no. — Tuwe Tupàn Tuweharupi Wiko Ma'e Izaew wazar wenu zaneze'eg kutàri har a'e nehe kury. Pyhewe nehe, pyhegwepe nehe no, nezewe or rehe nehe, apuranu putar heru rehe nehe. Aze xo ikatu ma'e zo uputar newe nehe, amono kar putar amo newe a'e ma'e imume'u pà izupe nehe.

¹³ Aze ipurapo wer ikatu 'ym ma'e rehe newe nehe, amume'u kar putar newe nehe no. Oromono kar putar xe wi ipyro pyrer romo ihe

nehe. Aze nazapo kwaw ma'e ko heze'eg rupi katete nehe, tuwe Tupàn hezuka a'e nehe. Tuwe Tupàn Tuweharupi Wiko Ma'e wiko nerehe we a'e nehe, heru rehe we weko awer zàwegatete a'e nehe.

¹⁴ Aze namàno kwaw nehe, ezapo tuwe ma'e neremimume'u kwer rupi katete ne nehe no. Eiko hemyryparete romo tuweharupi nehe.

¹⁵ Aze àmàno nehe, ezekaiw katu heànàm wanehe tuweharupi nehe. Amo 'ar mehe Tupàn umumaw putar zaneàmàtyry'yamar upaw rupi katete a'e wà nehe.

¹⁶ A'e 'ar mehe, tuwe naxiuhaw kwaw zaneze'egatu awer zanezeupeupe zaneremimume'uahy kwer zane nehe. Aze erezuhaw nehe, Tupàn uzepyk putar nerehe nehe, i'i Zonata Tawi pe.

¹⁷ Umume'u wi Zonata Tawi imyryparete romo weko haw, ta'e uzamutar katu Tawi a'e xe. Ta'e iamutar katu haw nuzawy kwaw uzeamutar katu haw a'e no xe.

¹⁸ Uze'eg wi Zonata Tawi pe. — Pyhewe teko uzapo putar mynykaw zahy pyahu rehe har wà nehe. Aze nereiko kwaw a'e pe nehe, teko wexak putar nereko 'ymaw wà nehe.

¹⁹ Pyhegwepe aze nereiko kwaw a'e pe nehe, wexak putar nereko 'ymaw azeharomoete a'e wà nehe. A'e rupi, eho nezeàmim awer amo 'ar mehe arer pe nehe. Heta tetea'u ita ywytyr romo iapo pyrer a'e pe. Ezeàmim a'e ywytyr ikupe kutyr nehe.

²⁰ Ta'e amomor putar na'iruz u'yw a'e pe ihe nehe xe. Ywytyr ita mono'ogaw nuzawy kwaw

miar hagaw paw ihewe nehe. Azeagaw putar izywà pà nehe.

²¹ Na'e aze'eg putar ihewe uma'ereko ma'e pe nehe. — Eho u'yw ipiaromo ty, a'e putar izupe nehe. — Eme'e xe kutyr ty, epyhyk ty, aze a'e izupe nehe, a'e mehe heru nuikwahy kwaw newe a'e nehe. Amume'uahy ko ma'e Tupàn Tuweharupi Wiko Ma'e henataromo kury. Aze a'e ma'e amume'u uma'ereko ma'e pe nehe, ikatu putar newe nehe.

²² — Nekupe kutyr ekar u'yw nehe, aze a'e izupe nehe, a'e mehe na'ikatuahy kwaw newe nehe. Ezàn eho a'e wi nehe, ta'e Tupàn Tuweharupi Wiko Ma'e nemono kar putar a'e wi a'e nehe xe.

²³ Tupàn Tuweharupi Wiko Ma'e zanepytywà putar zaneze'eg rupi katete ma'e iapo mehe a'e nehe, i'i Zonata Tawi pe.

²⁴ Na'e uzeàmim Tawi oho kaiwer pe kury. Uhem tuwihawete Xau zahy pyahu mehe mynykaw pe kury.

²⁵ Wapyk wenaw tuweharupi har rehe umai'u pà. Pàrirogaw huwake hin. Aminer wapyk Xau huwakea'i. Zonata wapyk henataromo. Naheta kwaw teko Tawi renaw rehe wà.

²⁶ A'e 'ar mehe Xau nuze'eg kwaw Tawi heko 'ymaw rehe a'e pe har wanupe. — Aze ru'u uzeapo amo ma'e izupe. A'e rupi nupuner kwaw uze-mukatu haw rehe Tupàn henataromo. A'e rupi nur kwaw mai'u haw pe, i'i uzeupe.

²⁷ Iku'egwer pe zahy pyahu mehe mynykaw 'ar mokoz haw rehe Tawi henaw pe naheta kwaw teko wà. A'e rupi Xau upuranu Zonata rehe. — Màràzàwe tuwe nur kwaw Tawi umai'u pà a'e. Ni

karumehe ni kutàri nur kwaw, i'i izupe.

²⁸ Uwazar Zonata izupe. — Hemono kar pe Merez taw pe nehe, i'i Tawi ihewe.

²⁹ — Tuwe aha Merez pe nehe, ta'e heànàm uzapo mynykaw ma'ea'yr izuka pà Tupàn henataromo a'e wà xe. Heryky'yr umur kar uze'eg ihewe hemono kar pà mynykaw pe a'e, i'i Tawi ihewe. — Aze ereiko hemyrypar romo, hemono kar pe heànàm wanexak kar pà ihewe nehe, i'i ihewe. A'e rupi nuiko kwaw xe wenaw rehe ywyrapew rehe kury, i'i Zonata u pe.

³⁰ A'e rupi wikwahy Xau Zonata pe kury. — Kuzà iaiw ma'e imemyr romo ereiko ne. Ereiko Tawi imyrypar romo. Ereiko heàmàtyry'ymar romo. Akwaw nereko haw ihe. Maranugar haw ererur nezeupe kury. Maranugar haw ererur nehype no.

³¹ Tawi hekuwe mehe nereiko pixik kwaw ko ywy rehe har wanuwihawete romo nehe. Eho ipiaromo kury. Erur xe kury. Ta'e azuka kar putar ihe nehe xe, i'i Xau wa'yr pe.

³² — Mâràzàwe tuwe erezuka kar putar nehe. Ma'e uzapo newe a'e, i'i Zonata u pe.

³³ Na'e omomor Xau upurukutukaw Zonata kutyry kury. Ipuruzuka wer hehe. Uzawy. Nezewe mehe ukwaw Zonata u hemiapo putar haw kury. Ipuruzuka wer tuwe Tawi rehe a'e.

³⁴ Wikwahy Zonata a'e kury. Upu'àm ywyrapew wi oho pà. Numai'u pixik kwaw a'e 'ar mehe. Zahy pyahu 'ar mokoz haw rehe a'e. Na'ikatu pixik kwaw uzeapo ma'e kwer izupe. Ta'e Xau uze'eg zemueteahy Tawi rehe a'e xe.

³⁵ Iku'egwer pe ku'em mehe oho Zonata kaiwer pe Tawi huwàxi mà kury. Ta'e umume'u a'e ma'e iapo àwàm uzeupeupe a'e 'ym mehe a'e wà xe. Weraha amo kwàkwàmo uzeupi no.

³⁶ — Amomor putar heru'yw pe pe ihe kury. Ezàn eho wapiaromo kury, i'i Zonata izupe. Izàn mehe we Zonata omomor wi amo u'yw imono a'e no, kwàkwàmo ikupe kutyr a'e no.

³⁷ U'yw i'ar awer pe ihem mehe uhapukaz Zonata izupe kury. — Pemutyr u'ar oho a'e, i'i izupe.

³⁸ — Epytu'u zo pe pe ty. Ezàn kury, i'i izupe. Upyhyk kwàkwàmo u'yw wanerur pà Zonata pe kury.

³⁹ Nukwaw kwaw kwàkwàmo Zonata ima'enukwaw paw. Zonata a'e, Tawi a'e no, xo a'e zo ukwaw a'e ma'e a'e wà.

⁴⁰ Na'e omono uwyrapar u'yw rehe we har a'e kwàkwàmo pe kury. — Eruzewyr ko hema'e tawhu pe kury, i'i izupe. Weraha kwàkwàmo oho.

⁴¹ Iho re uhem Tawi ita ywytyr romo iapo pyrer kupe kutyr wi kury. Uzemomor ywy rehe. Umuhyk uwa ywy rehe na'iruz haw. Na'e uzezurupytepyter wà, uzai'o pà wà. Tawi izemumikahy haw uhua'u wera'u Zonata izemumikahy haw wi.

⁴² Uze'eg Zonata Tawi pe kury. — Tuwe Tupàn nerehe we hekon nehe. Ne nehe, nezuapyapyr a'e wà nehe no, ihe nehe, hezuapyapyr a'e wà nehe no, uzapo putar ma'e zaneze'eg rupi katete tuweharupi a'e wà nehe. Tupàn uzapo kar putar wanupe nehe. Xiapo a'e zaneze'egaw zanezehezehe Tupàn henataromo zane kury, i'i izupe. Na'e uhem Tawi oho a'e wi kury. Uzewyr Zonata

oho tawhu pe a'e.

21

Uzewàhem Tawi Xau wi a'e

¹ Uze'eg Tawi oho xaxeto Aimerek her ma'e pe No tawhu pe kury. Uhem xaxeto wàpuz wi Tawi huwàxi mà uryryryryz pà a'e. — Màràzàwe tuwe erezur xe ne zutyka'i ne, i'i izupe.

² Uwazar Tawi izupe. — Azur xe ma'e tuwihawete pe iapo pà ihe. — Ekwaw kar zo neremiapo ràm amo pe nehe, i'i tuwihawete ihewe, i'i Tawi izupe. — A'e rupi amono kar zauxiapekwer heremiruze'eg herenataromo ihe wà. Heàwàxi putar a'e pe wà nehe.

³ Aipo heta temi'u xe. Emur 5 tpy'ak ihewe nehe. Emur wuzàì temi'u ihewe nehe, i'i Tawi xaxeto pe.

⁴ — Naheta kwaw tpy'ak teko wanemi'u xe. Tpy'ak Tupàn pe imono pyrer zo heta xe. Erepuner heraha haw rehe nehe, aze zauxiapekwer nerehe we har umumaw màràn 'ar kuzà puhe oho 'ym pà wà, i'i izupe.

⁵ Uwazar Tawi ize'eg izupe. — Noho kwaw kuzà puhe ko 'ar rehe wà. Amo ma'e iapo àwàm rehe ureho mehe heremiruze'eg awa noho kwaw kuzà puhe wà. Ko 'ar rehe uruzapo putar amo ma'e ikatuahy ma'e ure nehe kury. Azeharomoete noroho kwaw kuzà puhe, i'i Tawi izupe.

⁶ A'e 'ym mehe xaxeto wenuhem tpy'ak Tupàn pe imono pyrer a'e, ywyrapew Tupàn henataromo har wi a'e. Omono wi amo tpy'ak ipyahu ma'e ywyrapew rehe no. Omonokatu tpy'ak izemàner ma'e katu pe. A'e rupi omono xaxeto tpy'ak

Tupàn pe imono pyrer Tawi pe kury. Ta'e naheta kwaw amo a'e wà xe.

⁷ Amo awa Enom ywy rehe har Noek her ma'e Xau hemiruze'eg àràpuhàràn wamono'ogar a'e, wiko a'e pe a'e 'ar mehe a'e no, ta'e ipurapo wer amo ma'e rehe Tupàn henataromo a'e no xe.

⁸ Tawi uze'eg Aimerek pe kury. — Aipo heta takihepuku ihewe imur pyràm. Aipo heta purukutukaw ihewe imur pyràm, i'i izupe. — Narur kwaw hetakihepuku ihe. Ni amo purukutukaw narur kwaw. Na'arewahy azur hereko haw wi ta'e tuwihawete uzapo kar ma'e ihewe a'e 'ar mehe a'e xe, i'i izupe.

⁹ Uwazar Aimerek Tawi pe. — Areko Piri ywy rehe har Kurià itakihepuku kwer xe ihe. Erezuka ywyàpyznaw Kawar her ma'e pe ne. Amonokatu itakihepuku kwer xaxeto kamir puku ikupe kutyr xe Tupàn hàpuz me ihe. Azuwàzuwàn pàn pupe. Eraha nehe, aze ereputar nehe. Xo a'e zo heta xe. Naheta kwaw amo, i'i izupe. — Naheta kwaw takihepuku a'e takihepuku wi ikatu wera'u ma'e a'e. Emur ihewe ty, i'i. Omono izupe.

¹⁰ Na'e uhem Tawi oho a'e wi kury, Xau wi oho wiwi pà kury. Wekar Aki Kat tawhu pe har wanuwihawete oho kury.

¹¹ Tuwihaw tawhu pe har uze'eg Aki pe wà. — Azeharomoete ko awa a'e Tawi Izaew izuapyapyr wanuwihawete romo hekon a'e. Kuzàgwer uzegar hehe kwehe mehe wà, upynyk pà wà. — Xau uzuka miw wà. Tawi uzuka 10 miw wà, i'i oho waiko uzegar pà upynyk pà wà.

¹² Ipytuhegatu Tawi waze'eg henu mehe kury. Ukyze katu Aki wi.

¹³ A'e rupi he'o ma'e ài wiko mua'u wane-nataromo kury. Uzeagaw ipyhyk pà wà. He'o ma'e ài romo hekon a'e. Umuapyk uze'eg tawhu hukenuhu rehe, wenzuz haw hereko pà kury. Henyzuz wer uwyryk iamutaw rupi a'e.

¹⁴ Na'e i'i Aki tuwihaw wanupe kury. — Ko awa he'o a'e. Màràzàwe tuwe perur xe.

¹⁵ Aipo nuhyk kwaw amogwer he'o ma'e here-nataromo har ihewe wà. Màràzàwe tuwe perur amo ae he'o ma'e xe heràpuz pupe, nezewe mehe heputupyk putar iko he'o haw pupe nehe kury, i'i wānupē.

22

Xaxeto wazuka kar awer

¹ Uzàn Tawi oho Kaz tawhu wi kury. Oho amo itakwar Ànurà tawhu huwake har pe. Amo umume'u heko haw oho tyky'yr wanupe wà, iànàm wanupe wà no. Henu mehe oho hehe we upyta pà wà kury.

² Awa tetea'u oho hupi wà no. Aze amo awa nukwaw kwaw wemimutar wà, aze Xau na'ikatu kwaw wanupe, aze awa unewer nehe, a'e awa oho Tawi rehe we har romo wiko pà wà kury. Tawi wiko wanuwihaw romo. Uzemono'ono'og wiwi wà. Te, amo 'ar pawire heta 400 awa ru'u hehe we wiko ma'e wà kury.

³ Amo 'ar mehe uhem Tawi a'e wi kury, Mipa tawhu pe oho pà kury. Moaw waiwy rehe tuz. Uze'eg a'e ywy rehe har wanuwihawete pe. — Aze ikatu newe, tuwe heru ur xe hehy rehe we nehe. Tuwe upyta xe neruwake nehe. Tupàn uzapo kar putar amo ma'e ihewe nehe. A'e 'ym

mehe we heru upyta putar xe nepyr nehe, aze ikatu newe nehe, i'i Tawi tuwihawete pe. — Ikatu, i'i tuwihawete izupe.

⁴ A'e rupi wezar Tawi u uhy Moaw ywy rehe wà kury. Upyta a'e pe Tawi itakwar pupe heko mehe we wà.

⁵ Amo Tupàn ze'eg imume'u har Kaz her ma'e oho Tawi heko haw pe izupe uze'eg pà kury. — Epyta zo xe nehe. Eho tàrityka'i Zuta waiwy rehe nehe, i'i izupe. A'e mehe oho Tawi ka'a Eret her ma'e pe kury.

⁶ Xau a'e, Zimea tawhu pe hekon a'e 'ar mehe a'e. Amo 'ar mehe wapyk oho amo ywytyr rehe amo ywyr a iwy pe. Wereko ipurukutukaw in opo pe. Amogwer hemiruze'eg tuwihaw wiko izywyr wà, huwake wà. Amo umume'u Tawi amo ywy rehe heko haw Xau pe wà. — Imyrypar zauxiapekwer wiko hehe we a'e wà no, i'i izupe wà.

⁷ Na'e uze'eg Xau a'e tuwihaw wanupe kury. — Peinu katu heze'eg kury, awa Mezàmi izuapyapyr wà. — Tawi umur putar ko zanewe nehe. Umur putar uwà itymaw zanewe nehe. Zanemuigo kar putar zauxiapekwer wanuwihaw romo a'e nehe no, peze peiko hehe pepy'a pe, i'i wanupe.

⁸ — A'e rupi pema'enukwaw peiko ikatu 'ym ma'e ihewe iapo pyràm rehe. Hera'yr uzapokatu uze'egaw Tawi rehe we. Ni pitài xe har numume'u kwaw a'e wanemiapo kwer ihewe wà. Ni amo xe har nuzekaiw kwaw herehe wà. Tawi a'e, awa ihewe uma'ereko ma'e a'e, ima'enukwaw iko hezuka àwàm rehe a'e. Ni amo xe har numume'u kwaw a'e ma'e ihewe wà. Hera'yr umuigo kar

Tawi heàmàtyry'yamar romo a'e. Ni amo xe har numume'u kwaw ihewe wà, i'i wanupe.

⁹ Noek a'e, Enom ywy rehe arer a'e, wiko a'e pe tuwihawete Xau rehe we har wainuromo a'e. — Aexak Tawi ihe, Aimerek Aitu ta'yr pe ize'eg mehe ihe. No taw pe hekon a'e 'ar mehe.

¹⁰ Aimerek upuranu Tupàn Tuweharupi Wiko Ma'e rehe Tawi hemiapo ràm ikwaw paw henoz tà. A'e re omono temi'u izupe. Omono Piri ywy rehe har Kurià itakihepuku kwer izupe no, i'i Noek Xau pe.

¹¹ A'e rupi tuwihawete Xau omono kar amo awa Aimerek ipiaromo wà kury. — Perur iànàm No pe har xaxeto romo wiko ma'e nehe no, i'i. Oho heko haw pe wà. Werur Xau pe wà.

¹² Uze'eg Xau Aimerek pe kury. — Einu katu heze'eg, Aimerek, i'i izupe. — Aze pa, heruwihawete, i'i Aimerek izupe.

¹³ Upuranu Xau hehe. — Màràzàwe tuwe ereiko Tawi rehe we ikatu 'ym ma'e ihewe iapo àwàm rehe ne. Màràzàwe tuwe eremono temi'u izupe. Màràzàwe tuwe eremono takihepuku izupe. Màràzàwe tuwe erepuranu Tupàn rehe Tawi hemiapo ràm rehe. Ko 'ar rehe Tawi wiko heàmàtyry'yamar romo kury. Wàro hezuka àwàm iko kury, i'i Xau Aimerek pe.

¹⁴ — Tawi weruzar wera'u neze'eg amogwer tuwihaw wanuwi upaw rupi katete a'e. Nerazywen romo hekon. Zauxiapekwer nerehe uzekaiw ma'e wanuwihaw romo hekon. Tuwihaw ko ywy rehe har paw umuwete katu Tawi a'e wà.

¹⁵ Apuranu Tupàn rehe Tawi hemiapo ràm rehe ihe. Aipo xo a'e 'ar mehe apuranu

hekuzaromo ihe. Nan kwaw pa. Ni ihe ni heànàm. Na'urema'enukwaw pixik kwaw newe ikatu 'ym ma'e iapo àwàm rehe. Nurumume'u pixik kwaw agwer ma'e urezeupeupe. Nainu pixik kwaw ni amo teko nezewe haw rehe waze'eg mehe ihe wà rihi, i'i izupe.

¹⁶ — Aimerek, i'i Xau izupe. — Ne, neànàm wà no. Pemàno putar nehe, i'i izupe.

¹⁷ Na'e uze'eg zauxiapekwer uzeake har wanupe kury. — Ezuka a'e xaxeto Tupàn henataromo har uma'ereko ma'e ne wà nehe kury. Uzemono'og Tawi rehe we wà. Numume'u kwaw ihewi izàn awer ihewe wà. Ukwaw katu izàn awer wà. Nezewe rehe we numume'u kwaw ihewe wà, i'i Xau. Zauxiapekwer wenuxi wà. Na'ipuruzuka wer kwaw xaxeto Tupàn henataromo har wanehe wà.

¹⁸ A'e rupi uze'eg Xau Noek pe kury. — Ezuka ne wà nehe kury, i'i izupe. A'e rupi uzuka a'e wà. A'e 'ar mehe uzuka Noek 85 xaxeto Tupàn henataromo har wà.

¹⁹ Uzuka kar Xau No tawhu pe har upaw rupi katete a'e wà no. Xaxeto waneko haw a'e tawhu a'e. Uzuka teko paw wà: awa wà, kuzà wà, kwarer wà, kuzàtài wà, tapi'ak wà, zumen wà, àràpuhàràn wà. Upaw rupi katete uzuka wà.

²⁰ Xo Amiatar Aimerek ta'yr zo a'e, upuner uzà naw rehe a'e wi uzepyro pà a'e. Oho Tawi reko haw pe kury.

²¹ — Xau uzuka kar xaxeto Tupàn henataromo uma'ereko ma'e a'e wà, i'i Amiatar Tawi pe.

²² Na'e uze'eg Tawi Amiatar pe. — A'e 'ar mehe neru pe heze'eg mehe aexak Noek a'e pe ihe. —

Azehiramotoete umume'u putar heremiapo kwer oho Xau pe a'e nehe, a'e hezeupe hexak mehe ihe. Neànàm wazuka arer zàwenugar romo aiko ihe.

²³ Epyta xe herehe we nehe. Ekyze zo nehe. Xau ipuruzuka wer zanerehe a'e. Aze erepyta xe herehe we nehe, nuzeapo kwaw ikatu 'ym ma'e newe nehe, i'i Tawi Amiatar pe.

23

Upyro Tawi Keira taw pe har wà

¹ A'e 'ar rehe Piri ywy rehe har oho Keira tawhu pe a'e pe har waàmàtyry'ym pà a'e wà kury. Imunar arozràn imono'og romo pyrer rehe wà, a'e pe har rehe wà. Tawi wenu a'e ma'e imume'u mehe.

² A'e rupi upuranu Tupàn Tuweharupi Wiko Ma'e rehe. — Aipo aha putar Piri ywy rehe har wakutyr ihe nehe, i'i izupe. — Eho wakutyr nehe ty, i'i Tupàn izupe. — Ezàmàtyry'ym eho ne wà nehe, Keira tawhu pe har wapyro pà ne wà nehe, i'i izupe.

³ Tawi rehe we har uze'eg Tawi pe wà. — Urukyze tuwe Zuta ywy rehe urepyta haw rehe ure. Urukyze wera'u putar izuwi nehe, aze zaha Keira pe nehe, i'i izupe wà.

⁴ A'e rupi upuranu wi Tawi Tupàn Tuweharupi Wiko Ma'e rehe. Uwazar Tupàn ize'eg izupe. — Eho Keira pe nehe, Piri ywy rehe har waàmàtyry'ym pà nehe, ta'e amur putar waneityk àwàm newe ihe nehe xe, i'i izupe.

⁵ A'e rupi oho Tawi awa uzehe we har wanupi kury, Keira pe kury. Uzàmàtyry'ym Piri ywy rehe har a'e pe wà. Uzuka Piri ywy rehe har tetea'u wà.

Upyro waneimaw wanuwi wà no. Nezewe Tawi upyro Keira pe har Piri ywy rehe har wanuwi wà.

⁶ Amiatar Aimerek ta'yr Xau wi uzepyro mehe, Tawi pe oho mehe, weraha xaxeto kamir puku a'e.

⁷ Teko umume'u Tawi Keira pe iho awer oho Xau pe wà. Henu mehe uze'eg nezewe. — Tupàn umur Tawi kwez hepo pe kury. Ta'e oho amo tawhu pàrirogaw heta haw pe. Tàtàahy ukenaw a'e pe har. Nuzawy kwaw miar pyhykaw pupe wiko ma'e kury, i'i Xau.

⁸ A'e rupi omono'og Xau zauxiapekwer paw wà kury. — Zaha Keira kutyr nehe. Zamàmàn taw izywyr nehe. Zamàmàn Tawi izywyr hemiruze'eg wanehe we nehe, i'i wanupe.

⁹ Amo umume'u Xau hemiapo rà m oho Tawi pe wà. — Ur iko neàmàtyry'ym pà kury, i'i izupe wà. Henu mehe uze'eg Tawi Amiatar pe. — Erur xaxeto kamirpuku xe kury. Zapuranu putar Tupàn rehe kamirpuku rehe zanepokok mehe nehe, i'i izupe.

¹⁰ Na'e uze'eg Tawi Tupàn pe kury. — Tupàn Tuweharupi Wiko Ma'e Izaew wazar ne. Xau ur iko xe Keira pe tawhu imumaw pà a'e kury, ta'e aiko xe ihe xe. Akwaw tur haw ihe, i'i Tupàn pe.

¹¹ — Aipo Keira pe har hemono putar Xau pe wà nehe. Aipo Xau ur putar azeharomoete a'e nehe, teko waze'eg rupi katete a'e nehe. O Tupàn Tuweharupi Wiko Ma'e Izaew wazar ne. Ewazar heze'eg ihewe nehe, a'e newe, i'i Tawi izupe. — Ur putar tuwe Xau a'e nehe, i'i Tupàn izupe.

¹² — Aipo Keira pe har hemono putar izupe wà nehe, awa herehe we har wamono pà izupe wà

nehe no, i'i Tawi izupe. — Azeharomoete, i'i Tupàn izupe.

¹³ A'e rupi Tawi a'e kury, a'e 600 awa hehe we har a'e wà no, uhem tàrityka'i Keira wi wà kury. A'e re wata e oho waiko a'e ywy rehe wà. Amo umume'u Tawi Keira wi ihem awer oho Xau pe wà. Ikwaw mehe upytu'u Xau a'e tawhu kutyr oho re kury.

Wiko Tawi teko heta 'ymaw ywytyruhu heta haw pe

¹⁴ Uzeàmim Tawi oho itakwar ywytyr rehe har ywyxiguhu rehe har pupe kury. Zipe tawhu huwake upyta oho. Wekar Xau Tawi oho iko tuweharupi kury. Tupàn nomono kwaw izupe. Nuexak kar kwaw izupe.

¹⁵ Ukyze Tawi Xau wi, ta'e Xau uhem weko haw wi hekar pà izuka pà a'e xe. Uzyppyrog Tawi wiko pà Oreza ywyxiguhu rehe Zipe huwake kury.

¹⁶ Uwàxi Zonata Tawi oho a'e pe. Umukàg kar. — Ezeruzar Tupàn ikàgaw rehe nehe ty, ta'e nepyro iko heru Xau wi a'e xe, i'i Zonata Tawi pe.

¹⁷ Uze'eg wi izupe. — Ekyze zo nehe ty. Xau heru nuzapo kwaw ikatu 'ym ma'e newe nehe. Ereiko putar Izaew wanuwihawete romo nehe. Ihe aiko putar tuwihaw romo nerehe we ihe nehe no. Heru ukwaw a'e ma'e paw a'e, i'i izupe.

¹⁸ A'e pe Tupàn Tuweharupi Wiko Ma'e henataromo umume'u wi uzemyryparypar haw uzeupeupe wà. Upyta Tawi Oreza pe. Uzewyr Zonata weko haw pe kury.

¹⁹ Amo teko Zipe tawhu pe har uze'eg oho Zimea tawhu pe a'e wà kury, Xau pe uze'eg pà a'e wà kury. — Tawi uzeàmim iko ureywy rehe a'e.

Oreza taw pe ywytyr Akira her ma'e rehe Zezimon tawhu huwake kwarahy hemaw awyze har kutyr hekon a'e, i'i izupe wà.

²⁰ — Nepurupyhyk wer tuwe hehe ne. Urukwaw hehe nepurupyhyk wer haw ure. Eho urerupi nehe. Urumur putar Tawi nepo pe ure nehe, i'i izupe wà.

²¹ Uze'eg Xau wanupe. — Tuwe Tupàn uzapo ikatu ma'e peme a'e nehe, ta'e pezapo ikatuahy ma'e ihewe pe kury xe.

²² Pekar wi peho heko haw azeharomoete har ikwaw pà nehe. Aze amo wexak Tawi amo me nehe, pemume'u hexak awer ihewe nehe no. Ta'e ukwaw katu Tawi ihewi uzeàmimaw a'e xe.

²³ Pekar izeàmimaw nehe. A'e re pezewyr tuwe xe nehe. A'e mehe aha putar penupi nehe. Aze wiko a'e pe nehe, apyhyk putar tuwe ihe nehe. Aze naexak kwaw nehe, aha putar Zuta ywy nà nà hekar pà nehe. Aexak putar azeharomoete nehe. Apyhyk putar nehe, i'i Xau wanupe.

²⁴ A'e rupi a'e awa uzewyr oho Zipe pe Xau henataromo wà. Tawi wiko ywyxiguhu Maom her ma'e rehe umyrypar wanehe we. Upyta ywyàpyznaw pupe wà. Naheta kwaw yrykaw a'e pe. Zezimon taw kutyr kwarahy hemaw awyze har kutyr hekon a'e.

²⁵ Xau wekar Tawi oho zauxiapekwer wanupi oho pà. Tawi ukwaw wahem àwàm. A'e rupi oho amo ywyàpyznaw itahu myter pe har pe ywyxiguhu Maom her ma'e rehe har pe. Ukwaw Xau iho awer. A'e rupi oho haikweromo.

²⁶ Uhem a'e paw ywytyr huwake wà kury. Wiko Xau xe kutyr wemiruze'eg wanehe we. Tawi up-

yta ywytyr kupe kutyr wemiruze'eg wanehe we a'e no. Na'e uzàn Tawi oho Xau wi zauxiapekwer wanuwi uzepyro pà wà kury. Ta'e zauxiapekwer umàmàn wà waiko waiwy rehe wapyhyk pà wà xe.

²⁷ A'e 'ar mehe we amo ze'eg herur har uhem Xau pe kury. — Ezewyr tàrityka'i nehe kury. Piri ywy rehe har ur waiko zaneywy rehe har waàmàtyry'ym pà a'e wà kury, i'i izupe.

²⁸ A'e rupi upytu'u Xau Tawi hekar ire kury. Uzewyr oho weko haw pe. Piri ywy rehe har waàmàtyry'ym pà. A'e rupi teko omono her a'e ywytyr pe wà. Itahu zemuza'akaw, i'i izupe wà.

²⁹ Uhem Tawi oho ytyzuzàmaw Zeni her ma'e pe kury. Heta zepyro katu haw a'e pe.

24

Na'ipuruzuka wer kwaw Tawi Xau rehe a'e

¹ Uzewyr Xau wà Piri ywy rehe har waàmàtyry'ymaw wi kury. Ithem mehe teko umume'u Tawi heko haw izupe wà. — Ywyxiguhu pe ytyzuzàmaw Zeni her ma'e huwake hekon, i'i izupe wà.

² A'e rupi wexaexak 3 miw Izaew izuapyapyr zauxiapekwer ikatu wera'u ma'e a'e wà kury. Oho wanupi Tawi hekar pà wà, hehe we har wanekar pà wà no. Oho itahu àràpuhàràn hehaite ma'e her ma'e pe wà.

³ Heta amo àràpuhàràn mono'ogaw a'e pe. Itakwar huwake hin. Pe huwake hin. Wixe Xau itakwar pupe ukarukaruk pà. A'e 'ym mehe Tawi uzeàmim oho a'e itakwaruhu pupe uzehe we har wanupi. Wiko a'e pe Xau heixe mehe wà.

⁴ A'e rupi hehe we har uze'eg Tawi pe wà. — Tupàn umur newe ty, i'i izupe wà. — Amur putar neàmàtyry'yamar newe nehe. Erepuner wyzài ma'e iapo haw rehe izupe nehe, i'i Tupàn newe a'e, i'i izupe wà. A'e rupi upuze Tawi oho iko mewe katu a'e, Xau ipytu'u haw pe a'e. Omonohok ikamir pehegwer izuwi takihe pupe. Nukwaw kwaw Xau imonohok mehe.

⁵ Na'e uzemumikahy Tawi ta'e omonohok Xau kamir pehegwer izuwi a'e xe. — Na'ikatu kwaw agwer ma'e iapo haw, i'i uzeupe.

⁶ A'e rupi uze'eg uzehe we har wanupe. — Tupàn nuzapo kar pixik kwaw agwer ma'e ihewe a'e. Nazapo pixik kwaw ikatu 'ym ma'e heruwihawete pe ihe. Ta'e Tupàn wexak tuwihawete romo imuigo kar pà a'e xe. Nazuka pixik kwaw nehe, ta'e tuwihawete Tupàn hemixak kwer romo hekon a'e xe, i'i Tawi wemiruze'eg wanupe.

⁷ Uze'eg nezewe wanupe. A'e rupi hehe we har nuzuka kwaw Xau wà. Na'e upu'àm Xau kury. Uhem Xau itakwaruhu wi oho pà kury.

⁸ Uhem Tawi haikweromo izupe uhapukaz pà. — Tuwihawete Xau, i'i izupe. Uwak Xau Tawi kutyr. Tawi wapyk ywy rehe upenàràg rehe. Umuhyk uwa ywy rehe tuwihawete imuwete katu haw hexak kar pà, i'i izupe.

⁹ Uze'eg Xau pe kury. — Amo teko umume'u newe ikatu 'ym ma'e heremiapo putar haw wà. Màràzàwe tuwe erezekaiw waze'eg rehe.

¹⁰ Kutàri Tupàn nemur kwez ihewe itakwaruhu pe nereko mehe a'e. Erepuner hekatu haw hexakaw rehe kury, ta'e apuner mo nezuka haw rehe ihe xe. — Ezuka nehe, i'i amo ihewe wà. Na-

hepuruzuka wer kwaw nerehe ihe. Nazapo pixik kwaw ikatu 'ym ma'e Tupàn hemixak kwer pe ihe, tuwihawete pe ihe.

¹¹ Eme'egatu xe nekamir pehegwer hepo pe har rehe. Apei'àg a'e pàn ihe. Nuruzuka kwaw ihe. Erekwaw hereko haw kury. Nahema'enukwaw kwaw neàmàtyry'ym àwàm rehe ihe. Nahema'enukwaw kwaw newe ikatu 'ym ma'e iapo àwàm rehe ihe. Akwaw katu herehe nepuruzuka wer haw ihe. Nezewe rehe we nuruzuka kwaw ihe.

¹² Tuwe Tupàn umume'u zanereko haw. Ma'enugar wiko ikatu 'ym ma'e romo. Ne ru'u aipo. Ihe ru'u aipo. Tupàn umume'u putar nehe. Uzepyk putar nerehe ihewe neremiapo kwer rehe a'e nehe. Ihe nuruzuka pixik kwaw ihe nehe.

¹³ Nezewe i'i ze'eg kwehe arer. — Ikatu 'ym ma'e ur ikatu 'ym ma'e wanuwi a'e, i'i a'e. Ihe nazapo pixik kwaw ikatu 'ym ma'e newe ihe nehe.

¹⁴ Pexak Izaew wanuwihawete nehe ty wà. Mo izuka pà uzeagaw iko a'e. Ma'e wekar iko a'e. Zawar umàno ma'e kwer wekar iko. Tug wekar iko.

¹⁵ Ma'enugar uzawy iko. Ihe ru'u. Ne ru'u aipo. Tupàn Tuweharupi Wiko Ma'e umume'u putar iawy har a'e nehe. Tuwe umume'u hekatu haw nehe. Tuwe nerehe uzepyk nehe. Tuwe hepyro nehe, i'i Tawi Xau pe.

¹⁶ Ize'eg pawire uze'eg Xau izupe. — Aipo ne tuwe ty, hera'yr Tawi, i'i izupe. Na'e uzyppyrog uzai'o pà kury.

¹⁷ Uze'eg wi Tawi pe. — Azeharomoete neze'eg awer. Azawy ihe. Xo ikatu ma'e erezapo ihewe ne.

Ikatu 'ym ma'e tetea'u azapo newe ihe.

¹⁸ Kutàri erexak kar nekatuahy haw ihewe. Tupàn hemono nepo pe a'e. Nezewe rehe we nahezuka kwaw ne.

¹⁹ Teko wàmàtyry'ymar ipyhyk ire a'e wà, aipo umuhem kar wi a'e wà. Aipo omono kar uzewi izuka 'ym pà wà. Tuwe Tupàn uzapo ikatu ma'e newe nehe, ta'e ikatu ma'e erezapo kwez ihewe kutàri ne xe.

²⁰ Akwaw katu Izaew wanuwihawete romo nereko àwàm ihe kury. Tuwihawete romo nereko mehe ikatu putar Izaew waneko haw nehe.

²¹ Emume'uahy amo ma'e Tupàn henataromo kury. Ezuka zo hezuapyapyr ne wà nehe. Nezewe mehe herer a'e nehe, heànàm waner a'e wà nehe no, uzekwaw putar awyze harupi purupe wà nehe. Teko naheharaz kwaw herer wi nezewe mehe wà nehe, i'i Xau Tawi pe.

²² Umume'uahy Tawi a'e ma'e Tupàn henataromo. Na'e uzewyr Xau oho weko haw pe kury. Tawi uzewyr oho zepyro haw ywyxiguhu pe har pe uzehe we har wanupi no.

25

Xamuew imàno awer

¹ Umàno Xamuew kury. Izaew paw uzemono'og imàno haw pe hehe uzai'o pà wà. Na'e utym hetekwer Hama pe wà. A'e re uhem Tawi oho ywyxiguhu Pàrà her ma'e pe kury.

Tawi Amigaiw kury

²⁻³ Amo Karew izuapyr Namaw her ma'e Maom taw parer uma'ereko Karamew tawhu pe a'e.

Hemetarer katu a'e. Heta 3 miw àràpuhàrà haw-itu ma'e izupe wà. Heta miw àràpuhàrànete izupe wà no. Hemireko a'e, Amigaiw her romo a'e. Ipuràg eteahy hemireko. Ukwaw katu ma'e no. Imen na'ikatu kwaw a'e. Upuraraw kar ma'erahy tetea'u teko wanupe. Amo 'ar mehe wiko Namaw Karamew pe weimaw àràpuhàrà hawer imonohok pà.

⁴ Wiko Tawi ywyxiguhu pe. Ukwaw Namaw heko haw.

⁵ A'e rupi omono kar Tawi 10 kwàkwàmo Karamew pe wà. — Pekar Namaw nehe ty wà. — Nekatu pa, peze izupe herer rehe nehe, i'i wanupe.

⁶ — Peze'eg nezewe izupe nehe. — Hemyrypar ikatu ma'e. Tawi umur kar uze'egatu newe, neànàm wanupe no, nereko haw pe har wanupe no.

⁷ Ukwaw nereimaw hawer imonohokaw rehe nema'ereko haw a'e. Nereimaw wanehe uzekaiw ma'e wiko xe urepyr amo 'ar mehe wà. Nuruzapo kwaw ikatu 'ym ma'e wanupe ure. Karamew pe waneko mehe na'uremunar kwaw wama'e rehe ure.

⁸ Aze erepuranu wanehe nehe, umume'u putar a'e ma'e newe wà nehe no. Tawi wenz ma'e iko newe. Uremuixe kar katu nereko haw pe ta'e uruzur xe kutàri mynykaw 'ar mehe ure xe. A'e rupi aze erepuner nehe, emur wyzài ma'e urewe neremiruze'eg wanupe nehe, nemyrypar Tawi pe nehe no, peze izupe nehe, heze'eg heraha pà izupe nehe, i'i Tawi uzehe we har wanupe.

⁹ Tawi rehe we har umume'u ize'eg oho Namaw pe uzar her rehe wà. Upyta iwazar haw hàro pà

wà.

¹⁰ Uwazar Namaw kury. — Tawi Zexe ta'yr. Mo romo hekon a'e. Nainu pixik kwaw her ihe. Ko 'ar rehe heta tetea'u uma'ereko e ma'e uzar wi uzàn ma'e kwer a'e wà.

¹¹ Heremi'u typy'ak a'e, 'y hema'e a'e no, hereimaw heremizuka kwer a'e wà no, amono putar ihewe uma'ereko ma'e wanupe ihe. Namono kwaw awa heremigwaw 'ym wanupe. Namono kwaw amo wanupe aze nakwaw kwaw wanur awer, i'i wanupe.

¹² Tawi rehe we har uzewyr uzar pe wà. Umume'u Namaw ze'eg awer izupe wà.

¹³ Na'e uze'eg Tawi kury. — Pepyhyk petakihepuku nehe kury ty wà, i'i wanupe. Weruzar ize'eg paw rupi wà. Upyhyk Tawi utakihepuku a'e no. Uhem oho a'e wi 400 awa wanupi. Upyta 200 wanaikweromo wama'e rehe uzekaiw pà wà.

¹⁴ Amo Namaw pe uma'ereko ma'e uze'eg oho Amigaiw Namaw hemireko pe kury. — Aipo erekwaw uzeapo ma'e kwer. Tawi umur kar amo uze'eg herur har ywyxiguhu wi wà. Werur ize'eg zanezar pe wà. Uze'egahy wanupe xe wahem mehe. Werekoaiw wà no.

¹⁵ A'e ikatuahy zaneve amo 'ar mehe a'e wà. Nazaneputupyk pixik kwaw wà. Wapyr kaiwer pe urereko mehe na'imunar pixik kwaw urereimaw wanehe wà, ni urema'e rehe wà.

¹⁶ Uzekaiw katu urerehe pyhaw wà, 'aromo wà no, urereimaw wanehe urezekaiw mehe wà.

¹⁷ Nema'enukwaw katu ko ma'e rehe nehe. Aze ru'u erepuner putar amo ma'e iapo haw rehe nehe. Aze mo nan, upuner mo iaiw ma'e izeapo haw rehe zanezar pe nehe, iànàm wanupe nehe

no. Iaiw tuwe a'e. Ni amo nupuner kwaw izupe uze'egaw rehe wà, i'i awa Amigaiw Namaw hemireko pe.

¹⁸ Na'arewahy upyhyk Amigaiw 200 typy'ak kury, mokozy hyruhu uwà tykwer pupe tynehem ma'e no, 5 àràpuhàràh hawitu ma'e imihir pyrer wà no, arozràh imupytàg pyrer 17 ma'e ipuhuz taw no, uwà uxinig ma'e kwer 100 haryw no, ma'e'a kwer pi her ma'e uxinig ma'e kwer 200 imuàtà pyrer no. A'e ma'e paw omono zumen wakupe pe kury.

¹⁹ Na'e uze'eg uma'ereko ma'e wanupe kury. — Eho herenataromo nehe. Aha putar penaikweromo ihe nehe no. Pemume'u zo ma'e hemen pe nehe, i'i wanupe.

²⁰ Oho Amigaiw iko weimaw zumen iku'az kury. Pe iapar haw pe uwezyw mehe hexak 'ym mehe uwàxi Tawi hehe we har wanupi iata mehe. Ur Tawi iko ikutyry.

²¹ A'e 'ym mehe uze'eg Tawi uzeupe. — Màràzàwe tuwe apyro a'e awa heimaw ywyxig rehe waneko mehe ihe wà. Nazanemunar kwaw ima'e rehe. Kutàri ikatu 'ymaw umur ihewe hekuzaromo. Màràzàwe tuwe apytywà ihe, i'i uzeupe. Wikwahy a'e.

²² — Kwarahy ihem 'ym mehe we azuka putar a'e awa ihe nehe. Azuka putar hemiruze'eg upaw rupi katete ihe wà nehe no. Aze nazuka kwaw nehe, tuwe Tupàn uzepyk herehe nehe, i'i uzeupe.

²³ Wexak Amigaiw Tawi kury. Hexak mehe wezyw na'arewahy weimaw wi. Wapyk upenàràg rehe henataromo. Umuhyk uwa ywy rehe ipy huwake. Uze'eg izupe.

24 Hezar einu heze'eg nehe. Ihe a'e ikatu 'ym ma'e iapo har romo aiko.

25 Ezekaiw zo Namaw rehe nehe. Ta'e na'ikatu kwaw a'e 'y. Her a'e, he'o ma'e i'i a'e. He'o ma'e romo hekon tuwe a'e. Ihe naexak kwaw awa neremimur karer ihe wà.

26 Tupàn Tuweharupi Wiko Ma'e nemupytu'u kar hehe nezepyk 'ym mehe we a'e. A'e rupi nerezuka kwaw. Amume'uahy ko ma'e newe hereko haw rehe Tupàn Tuweharupi Wiko Ma'e heko haw rehe ihe kury. Amo uzepyk putar neàmàtyry'ymar paw wanehe nehe, ikatu 'ym ma'e rehe newe ipurapo wer ma'e wanehe nehe no, Namaw rehe nehe no.

27 Hezar. Arur amo ma'e newe kury. Epyhyk kury. Emono nerehe we har wanupe nehe no.

28 Emunàn wyzài heremiapo kwer ikatu 'ym ma'e nehe. Tupàn nemuigo kar putar tuwihawete romo a'e nehe. Nezuapyapyr wiko putar tuwihawete romo a'e wà nehe no. Ta'e ne erezàmàtyry'ym iàmàtyry'ymar iko ne wà 'y. Nerezapo pixik kwaw ikatu 'ym ma'e nerekuwe mehe nehe.

29 Aze amo ur nekutyr nehe, aze uzeagaw nezuka pà nehe, Tupàn Tuweharupi Wiko Ma'e nezar nepyro putar temetarer tetea'u rehe uzekaiw ma'e romo nereko haw zàwenugar ài a'e nehe. Awa omomor ita multe uzewi wà. Nezewegatete Tupàn omomor putar neàmàtyry'ymar multe newi a'e wà nehe no.

30 Tupàn Tuweharupi Wiko Ma'e uzapo putar ma'e newe wemimume'u kwer upaw rupi nehe. Izaew wanuwihawete romo nemuigo kar putar nehe no.

³¹ A'e ma'e izeapo mehe nehe, naheta kwaw ma'e nemuzemumikahy kar har nehe. Nerezemumikahy kwaw a'e 'ar mehe nehe, ta'e nerezuka e kwaw amo ne wà 'y. Ta'e nerezepyk kwaw amo wanehe ne no 'y. A'e ikatu ma'e paw newe iapo mehe nehe, nereharaz zo ihewi nehe, i'i Amigaiw Tawi pe.

³² Uwazar Tawi ize'eg izupe kury. — Tuwe teko paw umume'u Tupàn Tuweharupi Wiko Ma'e Izaew wazar ikatuahy haw wà nehe. Ta'e nemur kar xe heruwàxi mà kutàri a'e xe.

³³ Nekatuahy kutàri. Erekwaw katu ma'e ne. Ikatu ma'e erezapo kutàri. A'e rupi nazuka kwaw amo ihe wà. Nazepyk e kwaw amo wanehe.

³⁴ Tuwe Tupàn Tuweharupi Wiko Ma'e hemupytu'u kar ikatu 'ym ma'e newe iapo 'ym mehe a'e nehe. Amume'u ko ma'e Tupàn wikuwe ma'e Izaew wazar henataromo kury. Aze mo nerezàn iwer hekuty, aze mo naheruwàxi iwer pe mo, pyhewe izi'itahy Namaw hemiruze'eg paw umàno putar mo wà. Te kwarearer umàno putar mo wà, i'i izupe.

³⁵ Na'e upyhyk a'e ma'e Amigaiw hemirur kwer. Uze'eg wi izupe. — Ezewyr nereko haw pe kury. Ezemumikahy zo nehe. Azapo putar ma'e neremimutar rupi ihe nehe, i'i Tawi izupe.

³⁶ Uzewyr umen ipyr. Wàpuz me hekon imen. Uzapo mynykawhu iko tuwihawete ài. Uka'u. Hurywete. A'e rupi hemireko numume'u kwaw uzeapo ma'e kwer izupe. Iku'egwer pe kury.

³⁷ Nuka'u kwaw a'e kury. A'e rupi umume'u a'e ma'e paw izupe. Na'e amo ma'eahy haw iaiw ma'e

uhem izupe kury. Nupuner kwaw uzemumyz haw rehe.

³⁸ Umumaw 10 'ar nezewe. Na'e Tupàn umuma'eahy kar Namaw kury. A'e rupi umàno a'e kury.

³⁹ Amo umume'u imàno awer oho Tawi pe wà. Henu mehe uze'eg Tawi. — Ximume'u Tupàn Tuweharupi Wiko Ma'e ikatu haw nehe. A'e ae uzepyk Namaw rehe herekuzaromo a'e. Ta'e Namaw uze'eg zemueteahy zepe herehe a'e xe. Uzuka Tupàn Namaw a'e. A'e rupi ihe hemiruze'eg ihe, nazuka kwaw ihe. Tupàn Tuweharupi Wiko Ma'e uzepyk Namaw rehe ìaiw paw hekuzaromo, i'i. Na'e omono kar Tawi uze'eg Amigaiw pe. — Eiko heremireko romo nehe, ere izupe nehe, i'i wemiruze'eg wanupe.

⁴⁰ Hemiruze'eg oho Karamew tawhu pe wà. Uze'eg kuzà pe wà. — Tawi uremur kar xe a'e. Ne ureraha putar izupe nehe. Ereiko putar hemireko romo nehe, aze ikatu newe nehe, i'i izupe wà.

⁴¹ Wapyk Amigaiw upenàràg rehe kury. Umuhyk uwa ywy rehe. — Aiko Tawi pe uma'ereko e ma'e romo ihe. Aze uputar nehe, apuez putar uma'ereko ma'e hàpuz me har wapy ihe nehe, i'i wanupe.

⁴² Na'arewahy upu'àm kury. Uzeupir weimaw zumen ikupe pe. Weraha 5 uma'ereko ma'e kuzà uzeupi wà. Wata Tawi pe uma'ereko ma'e wanupi wà kury, heko haw pe oho pà wà kury. Wiko hemireko romo kury.

⁴³ A'e 'ym mehe Tawi upyhyk Aenuà Zereew pe har wemireko romo. Na'e Amigaiw wiko hemireko romo a'e no.

⁴⁴ A'e 'ar rehe omono Xau wazyr Mikaw her ma'e Tawi hemireko kwer, Pawxi Arai ta'yr Karim pe har pe a'e, hemireko romo a'e.

26

Nuzuka kwaw Tawi Xau a'e

¹ Amo Zipe pe har oho Zimea pe Xau pe uze'eg pà wà kury. — Tawi uzeàmim iko ywytyr Akira her ma'e pe Zezimon tawhu henataromo a'e, i'i izupe wà.

² Na'e uhem Xau na'arewahy wyxiguhu Zipe huwake har pe kury. Weraha 3 miw Izaew zauxi-apekwer ikatuahy wera'u ma'e uzeupi wà. Wekar Tawi oho wà.

³ Uzapo uker haw Akira ywytyr rehe wà, Zezimon henataromo wà. Wiko Tawi wyxiguhu pe. Amo umume'u Xau tur awer izupe. — Ur Xau nerekar pà a'e, i'i izupe wà.

⁴ A'e rupi omono kar amo awa Xau huwake hehe wamume'e kar pà wà. Wexak a'e awa Xau a'e pe wà. Uzewyr Tawi pe heko haw imume'u pà wà.

⁵ Na'arewahy oho a'e pe. Wexak Xau iker haw, Aminer Ner ta'yr iker haw no. Zauxiapekwer wanuwihaw romo hekon Aminer. Uker Xau amogwer zauxiapekwer wapyr. Zauxiapekwer uzapo uker haw izywyr wà.

⁶ Mokok awa wata Tawi rupi wà. Aimerek Hete zuapyr awa ipy her romo a'e. Amizaz inugwer her romo a'e. Zeruz imemyr romo Zoaw tywyr romo hekon a'e. Upuranu Tawi wanehe kury. — Mo oho putar herupi Xau waker haw pe nehe, i'i wanupe. — Aha putar ihe, i'i Amizaz izupe.

⁷ A'e rupi pyhaw oho Tawi Amizaz rupi. Wixe Xau waker haw pe wà. Wexak Xau iker mehe wà, zauxiapekwer waker haw myter pe wà. Umuixe kar upurukutukaw ywy pupe wàkàg huwake uker pà. Aminer a'e, amogwer zauxiapekwer a'e wà no, uker Xau izywyr a'e wà.

⁸ Na'e uze'eg Amizaz Tawi pe. — Kutàri pyhaw Tupàn umur neàmàtyry'ymar kwez nepo pe kury. Tuwe akutuk Xau ipurukutukaw pupe ihe nehe. Akutuk putar ywy rehe pitài ikutukaw rupi ihe nehe. Ni mokoz ikutukaw nazapo kwaw nehe, i'i Tawi pe.

⁹ Uwazar Tawi ize'eg izupe. — Ezuka zo ty. Ta'e aze amo uzapo ikatu 'ym ma'e Tupàn wemixak kwer tuwihawete pe nehe, Tupàn uzepyk putar a'e awa rehe a'e nehe.

¹⁰ Xikwaw Tupàn wikuwe ma'e romo heko haw. Nezewegatete xikwaw Xau izuka àwàm no. Aze ru'u imàno haw 'ar mehe nehe, aze ru'u amo zeàmàtyry'ymawhu rehe nehe, Tupàn uzuka kar putar azeharomoete nehe.

¹¹ Tuwe Tupàn Tuweharupi Wiko Ma'e nuzuka kar kwaw wemixak kwer tuwihawete romo wemimuigo karer nehe, ihewe nehe. Xipyhyk y'a izuwi kury ty. Xipyhyk ipurukutukaw nehe no. A'e re zaha nehe kury, i'i izupe.

¹² A'e rupi upyhyk Tawi ipurukutukaw Xau iàkàg huwake har. Upyhyk y'a no. Oho a'e wi Amizaz rupi kury. Ni amo nuexak kwaw wà. Ni amo nukwaw kwaw uzeapo ma'e kwer wà. Ni amo nume'e kwaw wà. Uker katu upaw rupi wà, ta'e Tupàn Tuweharupi Wiko Ma'e umuger katu kar a'e wà xe.

13 A'e rupi wahaw Tawi ywyàpyznaw oho. Uze-upir ywytyr apyr kury. Muitea'u zauxiapekwer wanuwi hekon a'e kury.

14 Uhapukaz Aminer pe Xau hemiruze'eg wanupe kury. — Aminer, i'i. — Aipo herenu pe ne, i'i. — Mo uhapukaz iko tuwihawete pe a'e, i'i Aminer.

15 Uwazar Tawi ize'eg izupe. — Aipo awa romo ereiko. Aipo ereiko zauxiapekwer Izaew zuapyr ikàg ma'e romo ne. Màràzàwe tuwe nerezekaiw kwaw nezar rehe neruwihawete rehe ne. Tàrityka'i amo wixe kwez peker haw pe tuwihawete izuka pà, nezar izuka pà.

16 Nerexak kwaw ta'e ereker ne xe, Aminer. Amume'uahy ko ma'e Tupàn Tuweharupi Wiko Ma'e wikuwe ma'e rehe ihe kury. Pe paw rupi pemàno putar nehe. Ta'e napezekaiw katu kwaw pezar rehe xe, ta'e napepyro kwaw penuwihaw Tupàn hemixak kwer tuwihawete romo hemimuigo kar pyrer pe xe. Pezeapyaka katu heze'eg rehe kury ty wà. Pekar tuwihawete ipurukutukaw peho nehe kury. Pekar y'a iàkàg huwake arer nehe no, i'i zauxiapekwer wanupe.

17 Ukwaw Xau Tawi ize'eg mehe. Upuranu hehe. — Tawi, aipo ne ereze'eg iko ihewe hera'yr, i'i izupe. — Aze pa, hezar, i'i Tawi.

18 — Màràzàwe tuwe nerepytu'u kwaw neremiruze'eg ipiaromo neho re. Ma'e azapo newe. Ma'enugar iaiw ma'e azapo newe ihe.

19 Heruwihawete ne. Einu katu ko heze'eg newe heremimume'u ràk kury. Aze Tupàn wiko hekutyur nemur kar arer romo a'e, aze eremono e amo ma'e izupe nehe, aze erezuka amo ma'ea'yr hen-

ataromo nehe, upytu'u putar hekuty'r nemur kar ire a'e nehe. Aze amo teko wiko hekuty'r nemur kar har romo wà, tuwe Tupàn ize'egaiw u'ar a'e teko wanehe a'e nehe. Ta'e hemuzàn kar heywy wi Tupànete imuwete katu haw wi a'e wà xe, amo ae ywy tupàn a'ua'u wamuwete katu haw pe a'e wà xe.

²⁰ Tuwe nahezuka kwaw amo ae ywy rehe muite Tupàn Tuweharupi Wiko Ma'e wi a'e wà nehe. Hezuka kar zo pe wanupe nehe. Màràzàwe tuwe Izaew wanuwihawete ur xe. Aipo herekar iko a'e. Màràzàwe tuwe. Aiko tug zàwenugar romo ihe. Màràzàwe tuwe herekar iko wiràmiri hehaite ma'e hekar har zàwe a'e, i'i Tawi Xau pe.

²¹ Uwazar Xau ize'eg izupe. — Azawy tuwe ihe, hera'yr Tawi. Nazapo pixik kwaw ikatu 'ym ma'e newe ko 'ar henataromo nehe. Ta'e kutàri pyhaw nahezuka kwaw pe ne xe. Aiko he'o ma'e romo ko 'ar rehe. Azapo ikatu 'ym ma'e uhua'u ma'e, i'i izupe.

²² Na'e i'i Tawi izupe. — Aiko nepurukutukaw areko xe hepo pe, hezar. Emur kar amo nerehe we har xe ipyhyk pà kury.

²³ Tupàn umekuzar teko ikatu ma'e wanemiapo a'e, teko ize'eg heruzar har wanemiapo a'e. Kutàri nemur hepo pe a'e. Nuruzuka kwaw ihe. Nazuka kwaw tuwihawete Tupàn hemixak kwer ihe.

²⁴ Amuwete katu nerekuwe haw kwez ihe. Tuwe Tupàn Tuweharupi Wiko Ma'e uzapo nezewegatete haw ihewe nehe no. Tuwe hepyro zawaiw katu haw nà'nàn nehe, i'i Tawi Xau pe.

²⁵ Uwazar Xau ize'eg izupe. — Tuwe Tupàn umur uze'egatu nerehe nehe. Neremiapo ràm paw ikatu

putar nehe, i'i. Na'e oho Tawi a'e wi izuwi kury. Uzewyr Xau oho weko haw pe kury.

27

Tawi wiko Piri ywy rehe har wanehe we

¹ Uze'eg Tawi nezewe uzeupe. — Aze apyta xe nehe, amo 'ar mehe Xau hezuka putar a'e nehe. A'e rupi aha putar Piri ywy rehe har waiwy pe nehe. Nezewe mehe upytu'u putar herekar ire Izaew waiwy rehe nehe. Nezewe mehe azepyro putar hemàno haw wi nehe, i'i izupe.

² A'e rupi Tawi a'e, 600 awa hehe we har a'e wà no, oho a'e 'ar mehe we Aki Maok ta'yr heko haw pe wà. Kat tawhu pe har wanuwihaw romo hekon Maok a'e.

³ Tawi a'e, hehe we har a'e wà no, upyta Kat tawhu pe wiko pà a'e wà kury, wànàm wanehe we a'e wà kury. Mokoz Tawi hemireko wiko ipyr a'e pe wà. Aenuà Zereew tawhu pe har tazyr. Amigaiw Namaw hemireko kwer Karamew parer.

⁴ Amo umume'u Tawi Kat pe iho awer oho Xau pe wà. A'e rupi upytu'u hekar ire.

⁵ Uze'eg Tawi Aki pe. — Aze ereiko hemyrypar romo ne, emur amo taw ihewe hereko àwàm romo nehe. Na'ikatu kwaw xe tawhu pe nepyr hereko haw, i'i izupe.

⁶ A'e rupi omono Aki taw Zikirak her ma'e Tawi pe kury. Ate ko 'ar rehe Zuta izuapyapyr wanuwihawete wiko Zikirak izar romo wà kury.

⁷ Umumaw Tawi pitài kwarahy 4 zahy rehe we Piri ywy rehe har waiwy rehe wiko pà.

⁸ Wyzài 'ar mehe Tawi uzàmàtyry'ym Kezuri izuapyapyr oho wemiruze'eg wanehe we

wà. Uzàmàtyry'ym Zirizi izuapyapyr wà no. Uzàmàtyry'ym Amarek ywy rehe har wà no. Oho wakutyr waiwy nànnàn wà, Xur pe wà, Ezit pe wà no. Oho wakutyr ywy Xur Ezit wamyter pe har rehe wà no, waàmàtyry'ym pà wà.

⁹ Uzuka awakwer paw wà. Uzuka kuzàgwer paw wà no. Upyhyk waneimaw kwer wà no. Àràpuhàrà, tapi'ak, zumen, kamer. Upaw rupi wapyhyk wà. Upyhyk wakamir kwer wà, wanopozgwer wà no. A'e re uzewyr Tawi Kat pe.

¹⁰ Na'e Aki upuranu hehe. — Mo erezàmàtyry'ym kutàri ne wà, i'i. — Teko Zuta ywy rehe har kwarahy hemaw awyze har rehe har wà, i'i amo 'ar rehe. — Zerameew iànàm wà, i'i amo ae 'ar rehe. — Kene izuapyapyr waiwy rehe har wà, i'i izupe.

¹¹ Uzuka Tawi a'e teko paw a'e wà. Kuzàgwer, awakwer. Nezewe mehe ni amo nuzewyr kwaw Kat pe hemiapo kwer imume'u pà wà, hehe we har wanemiapo kwer imume'u pà wà. Piri ywy rehe har wainuromo wiko mehe uzapo agwer ma'e tuweharupi a'e.

¹² Aki uzeruzar Tawi rehe. A'e rupi uze'eg nezewe uzeupe. — Iànàm Izaew paw na'iakatuwawahy kwaw hehe wà. A'e rupi umumaw putar weko haw paw ihewe uma'ereko pà a'e nehe, i'i uzeupe.

28

¹ Umumaw amo zahy a'e pe nezewe wà. Amo 'ar mehe uzemono'og Piri ywy rehe har zauxi-apekwer Izaew waàmàtyry'ym pà wà kury. A'e rupi uze'eg Aki Tawi pe. — Ekwaw ko ma'e

kury. Ne, neremiruze'eg wà no, pezàmàtyry'ym putar heàmàtyry'y-mar pe wà nehe, heruwake pe wà nehe, i'i izupe.

² – Azeharomoete, i'i mua'u Tawi izupe. – Aiko xe nepytywà pà ihe. Apuner ma'e tetea'u iapo haw rehe. Erexak putar heremiapo ràm nehe, i'i Tawi Aki pe. – Ikatu, i'i Aki. – Ereiko putar herehe uzekaiw katu ma'e romo hepyro har romo nehe. Eremumaw putar ne'ar paw nezewe haw romo nereko pà nehe, i'i izupe.

Xau uze'eg oho ma'e uzeapo ma'e ràm ikwaw par pe a'e

³ Umàno Xamuew a'e 'ym mehe a'e. Izaew izuapyapyr paw uzai'o imàno mehe wà. Uty-m hetekwer Hama tawhu pe wà, izexak kar awer pe wà. A'e 'ym mehe Xau omono kar tekwe ikatu 'ym ma'e pe uze'eg ma'e Izaew waiwy wi wà. Omono kar ma'e uzeapo ma'e ràm ikwaw pyr 'ym kwaw par uiwy wi a'e wà no.

⁴ Zauxiapekwer Piri ywy rehe har uzemono'og uker haw iapo pà Xunez tawhu huwake wà kury. Xau omono'og Izaew wà no, waker haw iapo pà Zimoa ywytyr rehe wà no.

⁵ Zauxiapekwer Piri ywy rehe har wanexak mehe ukyze tuwe Xau a'e kury.

⁶ Upuranu Tupàn Tuweharupi Wiko Ma'e rehe. – Ma'e azapo putar ihe nehe kury, i'i izupe. Nuwazar kwaw Tupàn izupe. Ni ipyahu haw rehe nuwazar kwaw izupe. Ni ita imomor pyr Uri her ma'e rupi, ni uze'eg imume'u har rupi.

⁷ Na'e Xau uze'eg wemiruze'eg tuwihaw wanupe kury. – Pekar amo kuzà umàno ma'e

kwer pe uze'eg ma'e tekwe ikatu 'ym ma'e pe uze'eg ma'e pe kury. Apuranu putar hehe nehe, i'i wanupe. — Heta amo kuzà nezewe har Enor tawhu pe a'e, i'i izupe wà.

⁸ Na'e Xau umunehew amo ae kamir a'e, amo ae awa hexakaw romo a'e kury. Pyhaw oho mokoz awa uzehe we har wanupi a'e kuzà pe uze'eg pà kury. — Eze'eg awa umàno ma'e kwer pe herekuzaromo nehe. Emume'u kar uzeapo ma'e ràm izupe nehe. Nezewe mehe akwaw putar nehe. Amume'u putar awa umàno ma'e kwer her newe nehe. Ne emuzeupir kar hekwe xe nehe, i'i izupe.

⁹ Uwazar kuzà izupe. — Azeharomoete erekwaw Xau hemiapo kwer ne. Omono kar ma'e uzeapo ma'e ràm ikwaw par Izaew wi a'e wà. Omono kar tekwe pe uze'eg ma'e ko ywy wi a'e wà no. — Mâràzàwe tuwe nepurupyhyk wer herehe nezewe hezuka kar pà ne, i'i kuzà Xau pe.

¹⁰ Na'e umume'uahy Xau amo uze'eg Tupàn Tuweharupi Wiko Ma'e her rehe kury. — Tupàn Tuweharupi Wiko Ma'e wikuwe ma'e wenu heze'eg iko a'e. Amume'uahy ko ma'e newe kury. Ni amo nuzepyk pixik kwaw nerehe ko ma'e iapo haw hekuzaromo nehe, i'i izupe.

¹¹ A'e rupi upuranu kuzà hehe kury. — Mo rehe nepurumuzeupir kar wer iko ne, i'i izupe. — Xamuew aputar ihe, i'i Xau izupe.

¹² Xamuew hexak mehe kuzà uhapukaz kury, Xau pe uze'eg pà kury. — Mâràzàwe tuwe neremu'em ihewe. Ereiko tuwihawete Xau romo ne, i'iahy izupe.

13 — Ekyze zo ihewi nehe, i'i tuwihawete. — Ma'e erexak iko, i'i. — Aexak amo tekwe ywy wi izeupir mehe ihe, i'i izupe.

14 — Emume'u hexakaw ihewe, i'i Xau izupe. — Awa tua'uhez ma'e uzeupir iko a'e. Uzewàzewàn pànuhu pupe, i'i izupe. A'e rupi Xau ukwaw Xamuew romo heko haw. Wapyk upenàràg rehe uwa imuhyk pà ywy rehe kury.

15 Na'e uze'eg Xamuew Xau pe kury. — Màràzàwe tuwe heputupyk ezuwà nezewe ne. Màràzàwe tuwe hemuzewyr kar nezewe, i'i izupe. Uwazar Xau izupe. — Zawaiw katu hereko haw ihewe kury. Piri ywy rehe har heàmàtyry'ym wà a'e wà. Tupàn utyryk ihewi. Nuwazar kwaw heze'eg ihewe, ni nuze'eg kwaw uze'eg imume'u har wanupi, ni hepuahu pe. A'e rupi urenoz xe ihe. Ma'e azapo putar nehe, i'i izupe.

16 — Tupàn Tuweharupi Wiko Ma'e utyryk newi. Neàmàtyry'ymar romo hekon a'e kury. Màràzàwe tuwe herenoz pe ne.

17 Umume'u Tupàn amo ma'e newe wemiapo rà. Uzapo kar a'e ma'e ihewe. Azapo ihe. Upyro tuwihawete romo nereko haw newi. Omono amo ae awa pe. Omono Tawi pe.

18 Nereruzar kwaw Tupàn ze'eg. Neremumaw kwaw Amarek izuapyapyr ne wà. Neremumaw kwaw wama'e paw wà. A'e rupi ko 'ar rehe Tupàn uzapo ko ma'e iko newe kury.

19 Nemono putar Piri ywy rehe har wanupe nehe. Omono putar Izaew izuapyapyr Piri ywy rehe har wanupe wà nehe no. Pyhewe ne ereiko putar xe herehe we nehe. Nera'yr wiko putar xe wà nehe no. Tupàn omono putar zauxiapekwer

Izaew Piri ywy rehe har wanupe wà nehe no, i'i Xamuew Xau pe.

²⁰ A'e 'ar mehe we u'ar Xau ywy rehe u'aw pà. Ta'e ukyze katu Xamuew ze'eg awer henu mehe a'e xe. Na'ikàg kwaw ta'e a'e 'ar mehe numai'u kwaw a'e xe. Ni 'aromo ni pyhaw.

²¹ Uhem a'e kuzà huwake kury. Wexak ikyze katu haw a'e. — Azezuka tària'i nereminozgwer iapo pà ihe.

²² A'e rupi ainoz putar ma'e newe ihe nehe kury. Ezapo a'e ma'e ihewe nehe. Arur putar temi'u pixika'i newe kury. E'u amo nehe. Nezewe mehe nekàg putar nehe. A'e rupi erepuner putar neata haw rehe nehe, i'i izupe.

²³ — Nan, i'i Xau izupe. — Na'u kwaw ma'e ihe nehe, i'i. — Emai'u ty, i'i tuwihaw Xau rehe we har izupe wà no. A'e rupi nuenuxi wi kwaw. Upu'àm ywy wi ker haw rehe wapyk pà kury.

²⁴ A'e rupi na'arewahy kuzà uzuka tapi'aka'yr imukyra kar pyrer a'e kury. Upyhyk arozhàn imuku'i pyrer no. Uzapo amo typy'ak iapiruru 'ym ma'e no. Umihir no.

²⁵ Na'e omono a'e temi'u Xau henataromo kury, amo tuwihaw wanenataromo no. Umai'u wà kury. A'e 'ar mehe we pyhaw oho a'e wi wà.

29

Ipy'aiw Piri ywy rehe har Tawi rehe wà

¹ Piri ywy rehe har omono'og zauxiapekwer paw Apek tawhu pe wà kury. A'e 'ar mehe we Izaew uzapo uker haw ytyzuzàmaw ywyàpyznaw Zereew her ma'e rehe har huwake wà.

² 5 Piri ywy rehe har wanuwihawete wata oho a'e pe wà, wemiruze'eg wanupi wà. Umuza'aza'ak zauxiapekwer màràn zemono'ogaw iapo pà wà. Uzemono'og 100 zauxiapekwer xe wà. Uzemono'og miw zauxiapekwer pe pe wà. Nezewe uzemono'ono'ogaw uzapo wà. Tawi oho wemiruze'eg awa wanupi amogwer wanaikweromo Aki rupi wata pà.

³ A'e rupi Piri ywy rehe har wanuwihaw upuraru Aki rehe wà kury, — Ma'en kwez Emerew uzapo waiko xe wà, i'i izupe wà. Uwazar Aki waze'eg wanupe. — Ko awa a'e, Tawi Xau rehe we har tuwihaw romo hekon a'e. Xau wiko Izaew wanuwihawete romo a'e. Tawi umumaw zahy tetea'u herehe we wiko pà a'e, ta'e uzeapo Xau iàmàtyry'ymar romo a'e kury xe. Hepyr uhem awer 'ar henataromo naexak pixik kwaw ikatu 'ym ma'e iapo haw ihe, i'i wanupe.

⁴ Wikwahy Piri ywy rehe har wanuwihaw Aki rehe wà. — Emuzewyr kar kwez awa tawhu izupe neremimono kwer pe kury. Emur kar zo puruàmàtyry'ymaw pe zanerupi nehe. Ta'e upuner zaneàmàtyry'ymar romo weko haw rehe tàrityka'i nehe xe. Aze zanezuka upaw rupi nehe, ikatuahy putar uzar Xau pe nehe.

⁵ Aipo nereharaz izuwi. Tawi romo hekon a'e. Kuzàgwer uzegar hehe kwehe mehe upynyk pà wà. — Xau uzuka miw awa a'e wà. Tawi uzuka 10 miw awa a'e wà, i'i oho waiko upynyk pà wà, i'i tuwihaw Aki pe wà.

⁶ A'e rupi wenoz Aki Tawi uzeupe kury. — Amume'uahy ko ma'e Tupàn Tuweharupi Wiko Ma'e wikuwe ma'e rehe. — Nerezapo pixik kwaw

ikatu 'ym ma'e ihewe. Aze mo erezàmàtyry'ym amo eho herehe we, herurywete mo ihe. Naexak pixik kwaw ikatu 'ym ma'e nerehe. Nehem awer 'ar henataromo te kutàri xo ikatu ma'e aexak. Nanekatu kwaw amogwer Piri ywy rehe har wanuwihaw wanupe ne.

⁷ A'e rupi ezewyr eho nereko haw pe katu haw rupi nepuruàmàtyry'ym kar 'ym pà nehe kury. Ezapo zo ma'e ko tuwihaw wanemimutar 'ym nehe, i'i Aki Tawi pe.

⁸ Uwazar Tawi ize'eg izupe. — Aipo ikatu 'ym ma'e azapo ihe. Nerexak pixik kwaw ikatu 'ym ma'e herehe ne. Azyppyrog newe hema'ereko pà amo 'ar mehe kwehe mehe ihe. A'e 'ar henataromo nerexak pixik kwaw ikatu 'ym ma'e herehe. Mâràzàwe tuwe napuner kwaw nerupi heho haw rehe kury. Ereiko hezar romo ne, heruwihawete romo ne. Mâràzàwe tuwe napuner kwaw neàmàtyry'ymar wazuka haw rehe, i'i izupe.

⁹ Uwazar Aki ize'eg Tawi pe. — Akwaw a'e ma'e paw ihe. Ereiko tuwe heremiruze'eg romo ne. Nekatuahy Tupàn reko haw pe har ài. Tuwihaw nanemono kar kwaw urerehe we puruàmàtyry'ymaw pe wà.

¹⁰ Pyhewe ku'em mehe ne nehe, amogwer Xau wi utyryk ma'e kwer a'e wà nehe no, heremiruze'eg romo uzeapo ma'e kwer wà nehe, pepu'àm izi'itahy peho pà xe wi kwarahy ihem romo mehe nehe, i'i izupe. — Aze pa, i'i Tawi izupe.

¹¹ A'e rupi iku'egwer pe izi'itahy Tawi upu'àm wemiruze'eg waneraha pà kury. Uzewyr oho Piri

ywy rehe har waiwy rehe wà. Piri ywy rehe har uzeupir oho Zereew tawhu pe wà kury.

30

Zeàmàtyry'ymawhu Amarek izuapyapyr wanehe har

¹ Mokok 'ar pawire Tawi uhem weko haw pe Zikirak pe wemiruze'eg wanupi kury. Amo me hereko mehe we Amarek ywy rehe har wixe Zuta ywy rehe kwarahy hemaw awyze har kutyr har rupi wà, Zikirak ipyro pà wà. Wapy a'e tawhu tata pupe wà. Ukaz paw.

² Upyhyk kuzàgwer paw wà. Nuzuka kwaw ni amo wà. Oho a'e wi a'e parer paw waneraha pà wà, wemipyhyk kwer romo wà.

³ Tawi wemiruze'eg wanehe we a'e pe uhem mehe wexak tawhu ikaz awer a'e. — Weraha zaneànàm upaw rupi zanewi wà. Zaneremireko wà, zanera'yr wà no, zanerazyr wà no, i'i izupe wà.

⁴ Na'e Tawi a'e, hehe we har a'e wà no, uzyppyrog uzai'o pà a'e wà kury. Uzai'o tetea'u wà, te uhem wakàgaw wanuwi wà.

⁵ Weraha Amarek izuapyapyr a'e mokok Tawi hemireko wà. Weraha Aenuà Zereew parer wà. Weraha Amigaiw Namaw hemireko kwer Karamew parer wà no.

⁶ Wikwahy Tawi rehe we har wà. Na'ikatu pixik kwaw wana'yr waneraha awer wanupe. — Xiuka Tawi ita imomomomor pà hehe, i'i uzeupeupe wà. Ipuruzuka wer hehe wà. Tupàn umur ukàgaw Tawi pe.

⁷ Uze'eg xaxeto Amiatar her ma'e Aimerek ta'yr pe kury. — Erur xaxeto kamir puku xe kury. Zapuranu Tupàn rehe nehe, i'i izupe. Werur izupe wà.

⁸ Na'e upuranu Tawi Tupàn Tuweharupi Wiko Ma'e rehe kury. — Aipo ikatu putar hereko haw pe wixe ma'e kwer wanaikweromo heho àwàm nehe. Aipo apyhyk putar ihe wà nehe, i'i izupe. Uwazar Tupàn izupe. — Eho wanaikweromo nehe. Erepyhyk putar ne wà nehe. Epyhyk wanemipyhyk kwer ne wà nehe, wanuwi ne wà nehe, i'i izupe.

⁹ A'e rupi uhem Tawi oho 600 wemiruze'eg wanupi kury. Yrykaw Mezor her ma'e pe uhem mehe amo upyta a'e pe wà.

¹⁰ Wata wi Tawi oho iko a'e wi 400 awa wanupi. Amogwer 200 awa ikene'o wà. A'e rupi nupuner kwaw yrykaw hahaw paw rehe wà. A'e rupi upyta amogwer wanaikwerupi wà.

¹¹ Tawi rehe we har wexak amo kwàkwàmo Ezit ywy rehe arer kaiwer rehe wà. Weraha Tawi pe wà. Omono temi'u izupe wà. 'Y,

¹² ma'e'a kwer uxinig ma'e Pi her ma'e, uwà uxinig ma'e mokoz haryw no. A'e 'ym mehe umumaw na'iruz 'ar umai'u 'ym pà. Ni 'aromo ni pyhaw numai'u kwaw, nui'u kwaw no. Umai'u kury. Imai'u re ikàg wi kury.

¹³ Na'e upuranu Tawi hehe. — Mo nezar romo hekon. Ma'e wi erezur, i'i izupe. — Ezit ywy rehe arer romo aiko ihe, amo Amarek izuapyapyr pe uma'ereko e ma'e romo aiko ihe. Hezar herezar xe a'e, ta'e hema'eahy ihe xe. Amumaw na'iruz 'ar xe hereko pà.

¹⁴ Ure uruixe Kereta izuapyapyr waiwy rehe

ure. Ure uruixe Zuta rehe no. Ure uruixe Karew iànàm waiwy rehe no. Urumunyk tata Zikirak tawhu rehe ure no, i'i izupe.

¹⁵ Na'e upuranu Tawi hehe. — Aipo erepuner hereraha haw rehe Amarek izuapyapyr waneko haw pe, i'i izupe. — Aze pa, i'i. — Hezuka zo pe nehe. Hemono zo hezar kwer pe nehe. Aze eremume'uahy a'e ma'e nehe, amume'u putar waneko haw ihe nehe, i'i izupe.

¹⁶ A'e rupi weraha kwàkwàmo Tawi Amarek izuapyapyr wanaikweromo kury. Heta tetea'u Amarek izuapyapyr a'e ywy rehe wà. Umai'u waiko wà. U'u uwà tykwer waiko wà. Upynyk waiko wà. Ta'e upyhyk ma'e tetea'u Piri ywy rehe har waiwy rehe har wanuwi Zuta waiwy rehe har wanuwi wà xe.

¹⁷ Iku'egwer pe kwarahy ihem mehe we Tawi uzàmàtyry'ym Amarek izuapyapyr oho wà. Umumaw a'e 'ar paw wanekanekar pà wà, wazukazuka pà wà. Ni pitài nuzepyro kwaw Tawi wi wà. Xo 400 kwàkwàmo zo uzeupir kamer wakupe pe wà, a'e wi uzàn pà wà.

¹⁸ Upyro Tawi a'e weko haw wi heraha pyrer paw a'e wà. Upyro wemireko wà no. Werur wi ma'e Amarek ywy rehe har wanemiraha kwer paw no.

¹⁹ Ni pitài ma'e nukàzym kwaw. Weruzewyr wi wemiruze'eg wana'yr wanazyr paw weko haw pe wà no, wama'e paw no. Uhua'u ma'e, pixika'i ma'e no. Amarek izuapyapyr wanemiraha kwer paw weruzewyr weko haw pe wà.

²⁰ Omono'og àràpuhàràn paw wà, tapi'ak paw wà no. Na'e hehe we har weraha a'e weimaw izupe

wà kury. — Ko ma'ea'yr paw wiko nereimaw romo wà kury, i'i izupe wà.

²¹ Na'e uzewyr Tawi oho 200 awa wapytu'u haw pe. Noho kwaw hupi a'e 'ym mehe wà. Upyta haikweromo wà, Mezor yrykaw huwake wà, ta'e ikene'o a'e wà xe. Wexak Tawi tur mehe wà. Uhem oho huwàxi mà wà, hehe we har wanuwàxi mà wà no. Uhem Tawi wanuwake kury. — Pekatu aipo, i'i wanupe.

²² Amo awa ikatu 'ym ma'e iaiw ma'e wiko Tawi rehe we har wainuromo wà. Uze'eg a'e awa a'e wà kury. — Noho kwaw zanerupi wà. A'e rupi naximono kwaw ma'e zaneremipyro kwer wanupe zane nehe. Upuner wemireko wapyhykaw rehe wà nehe. Upuner wa'yr wazyr wapyhykaw rehe wà nehe no. A'e re upuner oho haw rehe wà, i'i izupe wà.

²³ Tawi uwazar waze'eg wanupe. — Herywyr wà. Napepuner kwaw nezewe haw iapo haw rehe Tupàn zaneve hemimur kwer pe. Zanepyro a'e. Zanepytywà zaneàmàtyry'ymar wazuka mehe no.

²⁴ Penemiapo rà m na'ikatu pixik kwaw amogwer xe har wanupe. Ximuza'aza'ak ma'e zaneremipyhyk kwer paw nehe, pegegwer zuawyawygatu ma'e romo nehe. Zaneraikweromo zanema'e rehe we upyta ma'e kwer upyhyk hekuzar zaneàmàtyry'ymar wazuka arer wazàwe wà, i'i wanupe.

²⁵ Umume'u a'e ma'e wanupe. Uzapo a'e ze'eg uwihawete ze'eg romo kury. Te kutàri Izaew uzapo nezewe haw awyze harupi wà.

²⁶ Zikirak taw pe Tawi uhem mehe upyhyk amo ipehewer a'e no, wàmàtyry'ymar wanuwì ipyro

pyrer pehegwer a'e no. Omono a'e ma'e umyry-par wanupe kury, Zuta izuapyapyr wanuwihaw wanupe kury. Umume'u ko uze'eg wanupe no. — Amono e ko ma'e peme. Urupyro ko ma'e Tupàn Tuweharupi Wiko Ma'e iàmàtyry'ymar wanuwire, i'i a'e.

²⁷ Omono e ma'e amo tawhu pe har wanuwihaw wanupe. Na'aw tawhu waner xe wà: Metew, Hama Zuta ywy rehe kwarahy hemaw awyze har kutyr har, Zaxir,

²⁸ Aroer, Ximot, Etemowa,

²⁹⁻³¹ Hakaw, Oruma, Muràxà, Ataz, Emerom, tawhu Zerameew izuapyapyr waneko haw wà, tawhu Kene izuapyapyr waneko haw wà no. A'e 'ym mehe Tawi oho a'e tawhu nà'nàn wemiruze'eg wanehe we a'e.

31

Xau umàno a'e, ta'yr umàno wà no

¹ Uzàmàtyry'ym Piri ywy rehe har Izaew waiko ywytyr Zimoa rehe wà. Piri ywy rehe har uzuka Izaew tetea'u a'e pe wà. Amo uzàn a'e wi wà.

² Umàmàn Piri ywy rehe har Xau izywywyr wà, ta'yr waiwyr wà no. Uzuka ta'yr wà. Na'aw ta'yr waner xe wà: Zonata, Aminanaw, Mawkizu.

³ Uzàmàtyry'ymahy zauxiapekwer Xau izywywyr wà. Amo uzywà Xau u'yw pupe. Ukutuk tuwe wà.

⁴ Na'e uze'eg kwàkwàmo utakihepuku heraha har pe kury. — Enuhem netakihepuku kury. Hezuka pe kury. Nezewe mehe agwer Piri ywy rehe har tupàn a'ua'u wamuwete katu har nupuraw kar kwaw ma'erahy ihewe hezuka 'ym mehe we wà nehe, i'i izupe. Ukyze katu tuwe

kwàkwàmo. Na'ipurapo wer kwaw ma'e ize'eg awer rupi a'e. Na'e upyhyk Xau utakihepuku kury. Uzemomor iapyr rehe uezuka pà kury.

⁵ Imàno haw hexak mehe kwàkwàmo uezuka nezewegatete utakihepuku pupe no. Umàno Xau rehe we a'e pe.

⁶ Nezewe a'e 'ar mehe umàno Xau a'e. Umàno a'e na'iruz ta'yr a'e wà no. Umàno a'e kwàkwàmo a'e no. Umàno hemiruze'eg zauxiapekwer upaw rupi katete wà no.

⁷ Izaew izuapyapyr ywyàpyznaw Zereew her ma'e ikupe kutyr har a'e wà, Zotàw yrykaw izy-wyr har kwarahy hemaw kutyr wiko ma'e a'e wà, wexak Izaew zauxiapekwer wazàn mehe wà. Ukwaw Xau ta'yr wanehe we izuka awer wà no. A'e rupi utyryk weko haw tawhu wi wà, a'e wi uzàn pà wà. A'e rupi wixe Piri ywy rehe har oho a'e tawhu pupe wiko pà a'e wà kury.

⁸ Zeàmàtyry'ymawhu ipawire iku'egwer pe uzewyr Piri ywy rehe har umàno ma'e kwer wanetekwer wama'e kwer ipyro pà wanuwi wà kury. A'e pe uhem mehe wexak Xau hetekwer wà. Wexak na'iruz ta'yr wanetekwer wà no, Zimoa ywytyr rehe wamàno awer pe wà.

⁹ A'e rupi uzakagok Piri ywy rehe har Xau hetekwer wà. Wenuhem ikamirtàtà izuwi wà. A'e re omono kar uze'eg heraha har uiwy pe wà. — Pemume'u ko ikatu ma'e uzeapo ma'e kwer peho zaneywy rehe har wanupe nehe, zanezar tupàn wanupe nehe no, i'i wanupe.

¹⁰ Weraha Xau kamirtàtà tupàn kuzà Atarot her ma'e hàpuzuhu pupe imono pà wà. Uzywàzywà hetekwer tawhu Mete-Xà her ma'e ipàrirogaw rehe

wà.

¹¹ Zamez taw pe har Zireaz ywy rehe har wenu Piri ywy rehe har Xau pe wanemiapo kwer wà.

¹² A'e rupi a'e pe har ikàg wera'u ma'e umumaw pytun gatu wata pà wà. Te uhem Mete-Xà tawhu pe wà. Weruwezyw Xau hetekwer pàrirogaw wi wà. Weruwezyw na'iruz ta'yr wanetekwer a'e wi wà no. Weruzewyr Zamez pe wà. Umunyk tata wanehe a'e pe wà. Ukaz paw wà.

¹³ Na'e upyhyk wàkàgwer a'e wi wà kury. Utym wà tawhu pupe kury, amo ywyrà tamara 'yw iwy pe wà kury. A'e re umumaw 7 'ar mai'u 'ym pà wà kury. Upaw.

Tupàn ze'eg
Bible without Deuterocanon in Guajajára
(BR:gub:Guajajára)

copyright © 2007 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Guajajára

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Guajajára [gub], Brazil

Copyright Information

© 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

Printed book ISBN 9788531109713

The Bible without Deuterocanon

in Guajajára

© 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2020-03-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 31 Aug 2023

0aad8539-54cc-5543-91cd-25f61502645a